

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 13493

RAYZES UN POEMES

Leib Kvitko

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

ל. קוויטקא

רייזעס און פאָעמעס

ליטעראַטור און קונסט
1934.
כאַרקאָוו

Бібліографічний опис цього видання
вміщено в „Літописі Українського
Друку“, „Картковому репертуарі“ та
інших покажчиках Української Книж-
кової Палати”.

Редактор групи М. Шейнгольд.
Художники Бланкі Фрідкін.
Техкер С. Білокінь.
Коректор Л. Гілер.

Друк. ім. Фрунзе. Харків, Донець -
Захарж. 6. Уповноваж. Головліту 1376.
Зам. 1907. Прим. 1.500.

Видання 34. Формат пап 72 × 110 ...
50 кг. 4 пап. арк. 1 пап арк. 122.880
л/т. Здано в роботу 29-XI-33 р. П'япи-
сано до друку 7 VIII 34 р.

אַרײַנפיר

אויספלאַנירטע שעטעכס
און ביניאַנים,
אַנגעצויגן קויכעס אין פארמעסט.
איך זע מיין גרויסע היים,
קיינ איין פארווייטיקט פאַנעם,
פעסט!

פעסט פאר אומפארמיידלעכע געשלעגן,
וואָס מערן זיך נאָך יעדער אונדזער זיג,
אויב ניט קיינ שווערד דעם פינט אַנטקעגן --
איז וואָס דעם דיכטערס ליד?

צי האט א ווערט דעם דיכטערס וואָרט,
אויב סע טראַגט אין ריזן-בוי קיינ מוט ניט
און לאָזט אליין די ברידער בלוטן?
צי האט א ווערט דעם דיכטערס וואָרט,
אויב ס'איז ניט קיינ בוי-שטיין אפן אָרט?

אלץ אינ שטרענגן פלאַן,
אי פעסט, אי גוט.
געבנייען שטאַל און שטיין
אינ שטאַלצער הויכ געצויגן.

שטעקט מען אינעם רויש,
אינ אימפעט און אינ גלוט,
ביז דער ווייסל - שיין פון אויגן.

די אַרבעט רעגנט
אפ אונדז הייס,
קילט אונדז ווינט פון דער געשווינדקייט.
אפסניי דעם מענטש
און אַלץ צו איבערשמעלצן דרייסט
האַט קראַפט פון מיליאָנען זיך געשפּאַנט,
אפ אויסצוהיילן פעלקער פונעם בלינדקייט,
אפ גרונטעוועקן און פעסטן
א גיגאַנט נאָך א גיגאַנט,
די קראַפט אנטדעקט און בעט און הייסט:
דערלאנגט!

א ווייל צו ווייל ניט גלייך,
סע מוז זיך אַלץ אנטפלעקן.
ביסט מער ווי דו ביסט,
מער איז שטיין ווי שטיין.
"אַמיר גיין, לאַמיר זען,
חי בלאַקן די שעטעכט באדעקן,
ווי לופטשינג אונדזערע קינדער העקן,
אינ פלי, אינ פארטאָג, איבער וואסער - בעקנס
באָדן זיי אויס זייער פלינק געבייט.

סע פרייט זיך דאָס בלוט,
סע רייסט איבער פוילס און סארדראַכט,

צו ווייטערנ אָנגרײם
סאַר מענטשנס מי,
פאַר מענטשנס פרייד אונ מוט,
אונ האָב אונ גוט,
פאַרויס,
אַנטשלאָסנ!

רויטאַרמיישע

האַט מען איינגעלאָדן אלע פריינט,
און גוט - באַקענטע ניט פאַרגעסן :
— ברענגט ניט גאַרניט, אלץ וועט זײַן,
אלץ צום טרינקען און צום עסן.

די מוטער — קאַשיקעס זי שלעפט
און שעפערט טארקלערט געריכטן.
דער פּאָטער — דאַפּלט זײַנע פליכטן :
הינט און הער ער מעסט די כרעפ —
אינ קעלער,
צי נאָכ טעלער,
צי נאָכ וויינ.

דער זון, — ער שײַנט,
אימ אליינ מע פּייערט היינט.

ניטאָ קײַן פּלאַצ שױנ אפּן הענגער,
די היטלען וואַרפט מען וווּ - ניט - וווּ,
און מענטשן קומען אלץ נאָכ צו —
עס קלעקן ניט קײַן בענקלעכ.

ערנסט מישט זיך מיט געלעכטער,
גערוך פון קיך, פון טישן פלעכט זיך,

עס שמייסט די שיינ אינ גלאָז, אינ פליזעכצ,
צייט פון זיי קאָלירטע שייזונ.
פריילעך גייט פון שמועס דער שטראָמ. —

מע זעצט דעם זונ פונויבנאָן.

זיינ יוגנטלעך געזיכט פארברוינט איז;
פריילעך שטעקט דאָס שנירל מאַכ איבערנ מויל,
ברוסט - בלאַט, הענט ביז עלנפויגנס - הויל,
די פינגער - פון ארבעט ניט - געשווינטע.

דער פאָטער הייבט זיכ אופ דער ערשטער:
„צוערשט, דער רויטארמיי א גרוס
פון אנ אלטנ ווילנער בערשטער.

„איכ גיב איר איבער מיינ בעניאָכיד,
דער רויטארמיי, — מיינ טייער קינד.
איכ זע, מיינ אלטע זאגט מיר נאָכעט ...

„גייסט זיינ, מיינ קינד, א רויטארמייער,
זיכ לערנענ שיצנ אונדזער לאנד.
קינג קנעכטשאפט ווייסט זי ניט, דיין האנט,
אם וואָכ דעם שלאָגלער - לאנד וועסט שטייענ!

„אמאָל ... אויכ מיכ גענומענ דינענ.
אינ קעלערשטוב געווענ א קלאָג:
צענ מאָל טיילימ האט געוואָגט
דער טאטע, אונ טרערנ רינענ,

„די מאַמע האט מיכ איינגעקלאַמערט;
זי וועט נישט אָפגעבן איר קינד
דעם צאָר אפּ שכיטע, וויי-אונג ווינד —
אונג זי יאָמערט אונג זי ליאַרעמט:

„אונדזער שפּיזער... אונג א שוואכער זייער,
אונדזער טרייסט אינ וויסטנ גרוב. —
גאָט, אינ צווייטנ גאַרנ, אינ דער שטוב
האסטו זיבנ געזונטע ליידיקגייער!

„... דאָרט איבער אונדו, אונטערנ שינדל
איז די סימכע זייער גרויס;
פונעם פריזיוו איז ארויס
דעם באלעבאָס דאס פערטע זינדל.

„אריינגעשטעקט אינ יאָד דעם אָדנ,
האט מענ דעם בענאָק באַפרייט,
דער זונ איז געזונט,
מיט בלוט אונג מילכ געלאָדנ, —
פרעסט מענ, הוליעט מענ פארשייט.

* * *

„איצט ליגנ די בורזשוקעס אונטנ,
אונג זייער אָרדנונג באַגראָבנ ליגט מיט זיי, —
איצט האבנ מיר די אויבערהאנט די געזונטע
אונג שיקנ אונדזער זונ אינ רויטארמיי!“

או וויי אייך און ווינד,
 קלאַגערס און פיינט -
 אָו וויי אייך און ווינד - וואָס מאַכט איר אַצינד?
 יעדער געראַנגלניש ברענגט אונדז דערפאַלג,
 ס'אויג פון די מאַסן קוקט שטאַלץ און מיט פרייד -
 אַלץ, די נאטור מוז אונדז דינען און פאַלגן:
 יאַמען פאַרקניפט און אוועק צו דער וואָלגע,
 צום ווינטער פארזייט און אפּ זומער מע גייט.
 די זין אינ ארמיי, און אפּ ווייטער געגרייט.

געזענגט אייך אָפּ,
 קלאַגערס און פיינט, -
 געזענגט אייך אָפּ, דעם קאַפּ לאַזט אַראָפּ!

יונג און דערפאַדן, מיט וויסן באַלאַדן,
 פעסטונג און וועגוויזער - די עמ - טע - עס -
 ווערן מיר מעכטיקע טווע - זאַוואַדן,
 ווערן קאַלדוירטלעך פאַרמעגלעך און פעסט -
 מעלדן מיר ווידער און ווייטער פאַרמעסט!

דערלאַנגט אייך די הענט,
 קלאַגערס און פיינט, -
 דערלאַנגט אייך די הענט - דער טאָג אייך דערברענט!

מע רופט מיכ אום, עס הויכט דער רופ
 מיט שייט - גערוכ, מיט וויינטרויב - פרוכט.
 מע פרעגט מיכ אויס, מע פרוווט, מע מעסט:
 צי כ'האב די ווערט, צי בינ איכ פעסט.
 די קאמפארטיי שטייט אויבנאָן
 און פירט דאָס לאַנד, און מיכ אינ קאָן.

אינ מאַרש פון פאָלקן כ'האב מיינ אָרט,
 אינ ליד פון פאָלקן קלינגט מיינ וואָרט, —
 כ'האב ליב מיינ לאַנד!
 דאָס גאַנצע, אלץ ארום מיינ לאַנד,
 ארום מיינ ליב, ארום מיינ טריי,
 ארום מיינ ליכטיק וועלט - געביי. —
 דאָס גאַנצע, אלץ ארום מיינ לאַנד
 אינ שוואַרצע צוגן איז געשפּאַנט:
 זיי שטייען גלייכ מיט גיפט, מיט פענט
 — צו אונדז געווענדט, צו אונדז געווענדט!

מע רופט אונדז אופ — אונדז יונג נאָכ יונג,
 דער גאַנג איז פעסט און גרייט צום שפרונג,
 איז גרייט צום שפרונג.
 די שטאַט איז נײַ, — ס'איז אונדזער שטאַט,
 דאָס פעלד געראַט. ס'איז אונדז געראַט,
 פאַר אונדז געראַט.
 עס צווישערט פריילעך יעדנס מויל,
 עס זינגט די ערד פונ אונטער זויל,
 עס קלינגט די ערד. —

ס'האט ערשט די האַנט אינ פעלד געבראַקט,
 ס'האט ערשט די האַנט דעם וואָל געטאַקט,
 ס'האט ערשט די האנט.
 אַצינד — מיט פלייס נאָכמער, נאָכמער,
 מיר טרעטנ צו צו גרויסער לער —
 צו שיפ, צו פוס, צו לופט, צו פערד.
 מיר ווילן ניט קיין פרעמדע ערד,
 פונ אונדזער ערד — קיין שפּאַן דעם פּיינט!
 מע רופט דאָס יאָר — סע שפּאַנט, סע שיינט,
 סע שפּאַנט זיכ לערנענ דעם געבאַט —
 צו פוס, צו לופט, צו פערד, צו פלאַט.

וואַראַשילעווער שאַבעסניק

האַלב דריי באנאכט כאפט זיך אופ דער לאגער,
ווינטיק, וויסטע וואַלקנס לינג גראַב צעאַקערט,
ערגעצ דאָרט פאַרוואַלגערט ליגט א שטיק לעוואַנע,
שטימט ניט מיטג יוני— מע באַגייט זיך אָן איר.—

וואַראַשילעווער דעם טאָג געמעלדעט:
— הילף די קאַלעקטיווע פעלדער:
איינס פונ צווייטן רויטארמייער מאַנען:
„גיכער אופגעכאַפט, גיכער טוט זיך אָנעט.“
פונ ראַטווירט דער בריגאדיר איז שויג געקומען.

... פירט דעם דיוויזיאָן ארטעלעריסטן
א באַטראַטשקע מיט א פאַנעם א צעשמיצטן,
אן אויסגעדאַרטס, פונ פריצים— הייף געבויגן,
פונ באַלענופּים— גיר אן אויסגעווינגס.
שטאַלץ איז איצט איר דריבנער גאַנג און זיכער,
ס'האַלט דעם טאַקט דער קאַפּ,
דער שפיצ פונ וויסטן טיכל.

אַניאַ פירט צו איר ראטווירט, זאָלן אלע זעען,—
איצט איז אַניאַ קאַמאנדיר איבער רויטארמייער.
פאַרנט שפאַנט זי, דריבנע טריט, הינטן פאַלנג שווערע
טראַט, צוויי הונדערט טראַט, פונ דער ארטילעריע...

צו דעם גערטנער־ראטחירט האלטן זיי די ריכטונג, —
שיצן דאָס גערעטעניש, ווילדגראָז צו פארניכטן.

זינגען הונדערט קרעפטיקע, שפּאַנענ שווער און זיכער,
אניא האלט דעם טאַקט מיט קאַפּ,
מיט שפיץ פון ווייסן סיכל.

וואסיליעוו

געהאקט פון איינ מאַסיוו איז
דער קאַפּ פּוֹנ דעם בוריאט - מאָנאָל וואַסיליעוו.

דאָס פּאַנעם - מוסקול - פעסט און בלאַנקט,
מיט פארבנ פון די „ציגל“ פון זיין ראַנג. -
דריי „ציגל“ אפּן קאָלנער טראָנט ער.
וואַסיליעוו איז א שטאַפּ - אינסטרוקטער.

איז איבערמיס מיר זיצנ פיר כאַוירימ:
א ווס, אוקראַינער, איכ, און ער
דערציילט פון לעבנשטייגער שווערן,
פון היים זינער איז ווילדע בערג.

פון מאָנגאָלן - נויט דערצילט ער,
פון פריצים - יאַכ, פון דעם שאמאן,
פון ריכער אוטוריער שיינקייט,
פון רויטנ קאַמפּ, וואס איז אהינ דערגאן.

א ווילדער יעגער איז ער ביו אַקטיאַבער,
א פּי - געזעל איז בערגיקן טיבעט.
מיט טויזנט איבערגלויבנס איז פארלאגערט
זיין קאַפּ, - דער קאַפּ פון אנאלטאבעט.

אָקטיאַבער האט אימ אופגעכאַפט, געכאָוועט.
זײַנ רױענ זײַט מיט פּײַער - שלאַכט געקריצט :
א קעמפּער - גײסט אינ אימ געקאָוועט
אונ אָט, — אינ רױטנ שטאַב ער זיצט.

מיט קלאָרער שפּראַך, ווי פונ שטאַל געצויגנ,
די קאַרטע סײַטשט ער אונדז, דאָס פעלד.
דאָס קאַמפּליצירט געוועב : פּאַלעכלעך אונ בױגנס,
די פּינטלעך, ציפּרעס, וואָס ער שטעלט.

אנ אָרט אונ טאַט פאר יעדנ רױטאַרמײער,
א קלאָרע אופגאַבע יעדנ קאַמאַנדיר.
אַנקעגנ גרויסע יאָר ניכטערע מיר גײענ, —
די שלאַכט געווינענ וועלן מיר.

ער הערט ניט אופ זיך לערנענ אונ שטודירנ,
מעסלעסנווייז ער וואַכט, דער באַלשעוויק ;
ער לערנט קאַמאַנדירנ שלאַכטנ פירנ,
ער לערנט באַלשעוויסטישע טאַקטיק.

גראנאטניקעס

די ערד פילט אויס איר אָפגעשטעלטן פלאַן
ארום דער זון, —
זי איז צום אָוונט שוין דערגאן.

דער שלאָסער פֿיטראַנקאָוסקי כּונ סטאַלינער זאַוואָד
פארהאַלט זיך אפּן שיס - פעלד מיט זײַן וווּוואָד.
אינ לינקן פלאַנג פאַרטאַג,
ביז פארמאַטערונג,
ער לערנט זײַנע יאַטן, די גראַנאַטניקעס:

— איז נאָכאַמאָל, כאַוויירימ, נאָכאַמאָל,
געוויינט די הענט דעם ציל צו כאַפּן.
ווידער, נאָכאַמאָל דעם ציל דערטאַפּן,
פינקטלעך כּרעפּן אינעם טאַך ארײַן.

דער סוינע וועס אפּ אונדז ניט וואַרטן דאָרט,
דער מיטעק אָבער וואַרט אונדז ביז פארנאכט.
דערגרייכט וואָס מיר ווילן, דארפּ מען זײַן פארהאַרטעוועט,
אריינגעצויגן, אריינגעטראַכט.

די פּיינט, די בלוט - געניסער שלאָפּן ניט,
מע האַלט זיך שטיל אינ אײַן באוואָפּענען.

מע בעפעט וועגן פרידן נאָר אפּ בלענדעניש. —
אפּ קריג צו פירן וואָרפּן זיי די-גאנצע קענטעניש,
אפּ שעכטן אַרבעט-מאַסן, ווי די סטאַדעס,
אפּן פירן קריג מיט אונדז, דער אלוועלטס שלאָג-בריגאדע! —

— איז נאָכאַמאָל, כאַוירימ, נאָכאַמאָל,
געווינט די הענט דעם ציל צו כאַפּן.
ווידער, נאָכאַמאָל דעם ציל דערטאַפּן,
פינקטלעך טרעפט אינעם טאָג אריין.

די יאַטן פּאָלגן און פאַרמעסטן זיך,
די יאַטן קענען נעמען מעסטונגען.
אזוי די לערע פאַרן טאָג פאַרענדיקט מען,
א גאנצ קאָמפלעקט פּרע-געצייג א בלענדנדיקס,
ציט ארויס פּונ-טאַש פּיטראַנקאָוסקי, דער קאָמונוואָד, —
נעמט רייניקן די ביקס, געבויגן איבער איר,
ווי רוימענדיק א סאָד.

אויסגעפּוצט
הילט ער זי אין שטיקל קאָרט,
און זאָגט:
„אנ אָפּגעהיט געווער טרעפט אין ציל,
ווי לענינס וואָרט.“

קאנטראָד

פאָכט די זון דעם טאָג מיט הייסן ווייער,
צײַט דעם שווייס און פרעסט די גאס.
א גרופע קוילנגרעבער פון דאָנבאט
איז איצט, איז רומפולער דיוויזיע, ארמייער, —
לערנען, ווי דעם פּײַנט דעם עק דערגייען.

אפּ שערענגקײַט, אפּ באשיידנקײַט בין איך מעקאַנע, —
דאס לערנט אונדזער יוגנט אין ארמײַ
דעם קלאָרן וועלטבאנעם, דעם זין פון דער פאַרטיי;
זײ קומען רוי אהער — קעמפער גייען פונדאנען.

אינער, קליים פוסטאק, אן אָפּגעלאָזטע ברײַע:
וואס עס טוט זיך ניט באמײַען
זײַנ כעוורע פון דאנבאט, —
קליים איז פויל, איז פוסט-און פאס. —
וײַל איז לערנען זיך ניט אונטערצײַען.

האבן די דאָנבאסער דײַטארמײַער
אנגעשריבן אין דער שפּאַכט:
„כאַזײַרים טמערע, לײַגס אכט
„אפּ אײַנעם אײַערן ארמײַער —
„ניט לערנען שײַצן אײַך ער טראכט,
„פון יעדער פליכט ער פרוחט זיך אויסצורײַען.”

מיט א זרמלינג האט דאָנבאס געענטפערט, —
מיט אן ארבעטער - קאנטראָל.
דאס קרעפטיקע דאָנבאסער קאָל
האט הייס באגריסט די פערעקאָפער קעמפער, —
אלס שיצער פונעם לאנד, פון בוי און טעמפן.

צו קלימ פוסטאקן ביטער זיך געווענדט:
„אם וואס ביסטו געשיקט, פארשלאפעטע קרענק.
נעמ זיך איג די הענט,
באדענק,
„מיד ארבעטן אפ דיר, און דו פארשווענדסט?“

אזוי און נאך האט מען געמעלדעט.
ס'האט צוגעשטימט מיט פלעסקעריי
דער אוילעם פערעקאָפער קעמפער,
און קלימ זיך אָנגעגאָסן, ווי מיט בליי,
מיט כאַרפע און מיט שווער געוויסן,
האט אָפגעענטפערט:
„איך מעלד: כ'וועל א שלאָגלעך זיין,
„א שלאָגלעך אויך אינ שיסן!“

רויטע ארמיי

רויטע לערע, הויכע לערע, לערע לויטערער בורשטינ! —
גיינ פון שטעט, פון סטעפ, פון דערפער,
רויע יונגענ גיינ אינ לערע,
גיינ אינ לערע יונגע זינ.

פון שטעט, פון סטעפ, ווי רויער אייזן,
אינ ארמיי ווערט
אייזן, שטאַל, —
שטאַל, — א טרעפ אינ טויזנט ווייטן,
אפ די ווייטן שפּאַנט באַפּרײַטע
מי, באַפּרײַט פון טיפּן טאַל!

רויטארמייער, באלשעוויק

רויטארמייער, באַלשעוויק, —
פירט מילכאַמע קעגנ קריג.
פירט מילכאַמע, פירט מילכאַמע
מיט בורזשוי און בירזשעוויק.
פירט מילכאַמע, פירט מילכאַמע,
פירט צום גרויסן זיג!

ליד און בוכ, ביקס און ברוסט, —
גאָר די וועלט באַפרייט זיין מוז!

רויטארמייער, באַלשעוויק, —
קעמפט פאר פראָלעטאַריש גליק.
פירט מילכאַמע, פירט מילכאַמע
פאר די קינדערס פרייען בליק.
פירט מילכאַמע, פירט מילכאַמע,
פירט צום גרויסן זיג.

ליד און בוכ, ביקס און ברוסט, —
גאָר די וועלט באַפרייט זיין מוז!

מאטראָסן - ליד

מיר זײַנען מאַטראָסן
פֿון רויטן פֿלאַט,
מיר פירן די שיפֿן
פֿון טשאַט צו שטאַט.

אונדז קען ניט דערשרעקן
קײַן שטורעם, קײַן טיפֿן, —
מיר זײַנען מאַטראָסן
פֿון רויטע שיפֿן.

מיר טראָגן
די פֿרייהײַט
דעם ארבעט - מאַן
דורכ טײַכ,
דורכ יאַם,
דורכ אַקעאַן!

פֿון ארבעטער, פֿויערימ
איז אונדזער שטאַם.
מיר ווילן — סאָוועטיש
זאָל זײַן יעדער יאַם.
די וואַסער, די ערדן,

די הייכנ, טי טיפן —
גאָד רויסע זאָלן פירן
די ערד און די שיפן!

מיר טראָגן
די פרייהייט
דעם ארבעט - מאַן
דורכ טיכ,
דורכ יאַם,
דורכ אָקעאַן!

א בריוו דעם כאווער וואַראַשילאָוו

אוועק איז מיין ברודער
אינ רויטער ארמיי,
מיין ברודערל ליבער —
אינ רויטער ארמיי!

כאַווער וואַראַשילאָוו,
כ'האב ליב אימ אסאַכ!
כאַווער וואַראַשילאָוו,
אימ שטעל אס דער וואַכ!

א שלאַגלעך מיין ברודער
באַ אונדז אינ ווארשטאט;
א יאַט איז מיין ברודער,
שוין איינמאָל א יאַט!

כאַווער וואַראַשילאָוו,
כ'האב ליב אימ אזוי!
כאַווער וואַראַשילאָוו,
דאס לאנד אימ פארטרוי!

אַט הערט מען פאשיסטן
זיי שארפן די שווערד,

ניט אנדערש זיי ווילן
סאָועטישע ערד.

כאַווער וואַראַשילאָוו,
דעם ערשטן אינ קריג!
כאַווער וואַראַשילאָוו,
מיין ברודערל שיק!

א שלאָגלעך מיין ברודער,
דער בעסטער בא אונדו,
ער וועט זיי באווייזן
קריכן צו אונדו!

כאַווער וואַראַשילאָוו,
אויב, טאָמער ... ער פאַלט,
כאַווער וואַראַשילאָוו,
איז שרייב מיר דאנ בארד!

איך וועל אים פארבייטן,
איך וואקס נאכאנאנד,
איך לערנ זיך האלטן
א ביקס אינ דער האנט!

רויטע רייטער

רייטנ רויטע רייטער,
וויגנדיק זיי רייטנ,
דינע פיס בא פערדלעכ
צאָקנדיק זיכ בייטנ :

צאָק,
צאָק,
צאָק,
צאָק.

אפ שטיינערנעם ברוקיר,
די פיקעס אינדערדופט!
פאָרויס — דער קאָמאָנדיר!

יאָטנ איג די זאָטלענ,
רייטער, רויטע העלדנ,
יאָטנ פונ זאוואָדנ,
יאָטנ פונ די פעלדער!

צאָק,
צאָק,
צאָק,
צאָק.

זיי קוקן אינדערווייט,
די פיקעס אינדערלופט,
די ביקסן אפדערווייט!

קלאַפּן אפּן פּלאַטטער,
קאַפּעטעס סע קלאַפּן,
קאַפּעטעס די פעסטע
פּלאַטטער - שטיין באַטאַפּן.

צאָק,

צאָק,

צאָק,

צאָק.

די צויענע אינ דער האַנט,
די פיקעס אַם פּאַרויס, —
צום גרענעצ פונעם לאַנד!

ס'דייסט זיך כאַזירימ
קוויטשענדיק פונ דאָרטן,
קריכן מיט די פּיסקעס
אינ אונדזער ראַטן - גאָרטן!

צאָק,

צאָק,

צאָק,

צאָק.

איז אַנגעצילט די קלעפּ —
די פיקעס, פיקעס שטויס
אינ כאַזערישע קעפּ!

אין צעכ

איך האב מיך פאַרשריבן אינ בוך פון זאוואָר
 אונטער א הויכנ נומער.
 אַן אומבײַט א נײַער טראָגט מיכ אריין
 דורך פאַרטקעס אונ טײַערס,
 געבײַענ פאַרביי.

טיילן - מעטאַלן - געשטאַפלט ארומ, -
 כ׳גי צווישן זיי, ווי צווישן טראַנשייען, -
 געפינ דאָרט מײַן צעכ
 אונ מײַן נומער באַקומ.

בין מיט מעטאַלן געווענ פונדערווייטנס.
 איצט, בא דער ערשטער באקאנטשאַפט, -
 אלע איין פאַנעם.
 שײד איך גיט אונטער:
 ווער אין דאָ אײַזנס
 אונ ווער דאָ טשוהונענ.

אזויווי נאָך איידער מײַן ארבעט,
 דער האַרבער, אינ האמבורגער האַפּן -

פארבאָדנ אין שטורעמס,
אין שטרייקן,
צווישן די שיפ-לייט פון אלערליי הויטן
און ערדישע ברייטן —
איידער מיין ארבעט,
איז שווער מיר געוועזן
אונטערצושיידן
פון א יאָפּאָנער ביז א כינעזער.

איצט יזע איך באַזונדערע כיינען און צילן
אין יעדן באַזונדערן פּאָנעם:
אין אייזנס,
אין שטאַל,
אין טשוהונען.

— איינ קראַפּט שטויסט ארויס די צווייטע, —
 באַלערנט מיכ דער מײַסטער
 אונ פירט מיכ ארייַן
 אינ דער כאַכמע פונ שניצערס.
 — איינ קראַפּט שטויסט ארויס די צווייטע. —
 געלאָזט כײַהאב דערווײַלע זיצן
 פונ יענער זײַט שוועל פונ זאוואָד
 די דיכטונג, —
 מײַן שטענדיקן באַגלייטער.

כ'בינ זייער איידל מיט דער מאַשינ,
 כ'קענ נאָך ניט אירע געווינשאַפּטנ;
 סע שרעקט מיכ איר כאַראַקטער.
 דאָ האָט זי געמערלעכע שטאַלענע פּיסקעס,
 מיט איינעם א לעדערנעם פליגל האַקט זי
 מעשוגענערוויזן ארום.
 שטעל איכ אפּ דינינקער סטרוושקע דעם שניצער;
 דערזעט עס דער מ'מסטער
 אונ שטופט מיכ אוועק:
 — „שנייד ארײַן אינ דעטאַל!
 אָם אזוי, זי זאל פרעסן, זיי „סאַלאַ“,
 צום טייל
 זאל די מאַשינ זיכ שרעקנ פאר דיר!“

שיינ זיך אָפּ פונ דעטאַל
 הייטע רייפּטנ שטאַלענע „סאַלאַ“.

אָנגעקוועלט האב איך פון שיינקייט :
 סטרוזשקעס געקרייזלטע שיינע זיך אָפּ פון די רוייע מעטאַלן
 און שלאָנג זיך שלאָנגיק,
 און ווילן ניט פאַרן
 אינעם פון וואַרשטאַט,
 אינעם זינקעניש טיפּ... .

בייזלעך האט באַיקאָ דער יונגער
 דערלאַנגט מיר אן אנדער באַגריפּ :

— שיינ איז עס נאָר פון ערשטן בליק ;
 טו טיפּער א קוק — איז עס שעדיקערײַ :
 אזוי פיל סטרוזשקעס פאַרן !
 צום ביישפּיל נאָר, נעם די דעטאַלן :

,2410

,2249

און פאַרן שענסטן באַווייזן,
 ווי מערדעריש ווערן געפאַטערט אפּ סטרוזשקעס
 די גוטע מעטאַלן,

די קאָסטבאַרע מי פֿון די מאַטנ. —
נעם דעם דעטאַל 350 :

אינ צושטאַנד אינ דויענ זיינ וואָג איז גרויס
255 קילאָ,
נאָכ דער באארבעטונג קומט ער ארויס
מיט קילאָ 76,
אונ פֿון הונדערט ניינננזיבעציק קילאָ קאָסטבאַרער קערפער
כראָמאַניקלע שטאַל, —
ווערט שלענגעלעכ - סטרוזשקעס,
מיסט פֿון זאַוואָד.

אזוי פֿאַלן טויזנטער טאָג אינעם מיסט :
ניקל און כראָמען,
פֿאַר וועלכע מיר צאָלן די אויסלאַנדס, די סאַנימ,
מיט כּיעס פֿון אונדזער פֿאַרהאַרעוועט בויענדיק לאַנד.
אינ דעם זיינענ שולדיק די שטעמפלער ! —
דו קוועל ניט, אז סטרוזשקעלעכ שייניקע פֿאַלן...
טריט בעסער אריין אינ דער שטורעם - בריגאַדע צו קעמפֿן
פֿאַר שפּאַרעוודיק שטעמפלען דעטאַלן. —
"... סטרוזשקעלעכ פֿאַלן..."

אלע וואָניקע טיילן, —
 דער סופאָרט, די שניצערס,
 די פראָסטע פאַטראָנען —
 אנערקענען ניט קיין ווייכע הענט.
 זיי האָבן אַן אנדער באַגריף וועגן נוצן און שיינקייט
 און נעמען באַאַרבעטן די אויסגערוטע הענט:
 מע שניידט זיי, מע שאַבט זיי, מע קלעמט.
 די ערשטע פּאַר טעג איז קיין הענט ניט,
 נאָר שמאַרציקע ווונדן.
 און יעדער באַריר —
 איז אַ שניט פּונ אַ שאַרפּ.

נאָר ס'וועבן פאַמעלעכ זיך אויס
 האַרט־הויטיקע הענט־שקעס.
 סע אַרבעט זיך אויס דער זאַוואָד
 די הענט, וואָס ער דאַרפּ.

דריי באַנאַכט.
 דער זאוואָד איז געשטעלט.
 אַן אַרבעטער פירט די פאַרזאַמלונג.
 ארבעטער טרעטן ארויס:

„שעדיקער האלטן מיר אויס,
 זיי פּרעסן אונדז אום
 און גרייטן געהיים אונדז דעם טויט.
 סע שרעקט זיי דער ווקס פון דער ארבעטער-הערשאַפט.
 וואָס פאָדערן זעכנן? —
 שטרענגע שטראַם!

„אונדזער שווייס, אונדזער בלוט, אונדזער מאַרכ —
 אַם בילכערע זאַכנ!
 מיר האבן שוין אייגענע ספּעצן.
 נאָר איידער מיר האבן גענוג זיי, —
 איז לאָמיר זיך שפּאַנען מעסטער,
 אונדז איז באַחווסט, ווער מיר זיינען
 און ווהינ אונדזער וועג איז.“

איינער נאָכ איינעם א וואָרט רעדט די מענגע,
פאַר אומגעהויערנ חייטיק אונ וואָרענונג—
זוכט מען די נויטיקע ווערטער צום אויסדרוק.

אונ נאָר אפּ די יעניקע הייס רעאַגירט די פאַרזאַמלונג,
די יענע, וואָס ריידן מיט קלאָרע דיבורים:
— „דערשיסנ!“

אײלנדיק וואָרפ איך מײַן מעשענעם נומער,
 מײַן ארבעטסטאָג וואָרפ איך
 אין קוואַרט אין דער גרויסער,
 וואָס הענגט באַם ארײַנגאַנג:—
 פאַר וואָס פון מײַן לאַנד,
 פאַר מײַן זײַן אפּ דער ערד.

אונ ווי צו דער ארבעט מע איילט זיך,
 אזוי פון דער ארבעט פאַמעלעכען גײט מען.

כינעם פון געקעסטלטן טאָול מײַן נומער—
 דעם מאָרגיקן טאָג,
 אונ גי זיך א מידער אהיים, —
 צוגרייטן ווידער מײַן קראַפט פאַר וואָס פון מײַן לאַנד,
 פאַר מײַן זײַן אפּ דער ערד,
 פאַר וועלט א געענדערטער!

פֿאַרן מײַסמער, צו וועמען מע האָט מײַה געשטעלט,
 האב איך גרויס דערעכערעצ —
 ס'געצײג, ווי סע שפּילט אין זײַן האַנט!
 יעדער זײַן זײַבעט דערמיט —
 אן אנטדעקונג.

אנטדעקן זיך סוידעס פֿאַר מיר:
 מאַטעמאַטישער טיפּער אזשור פֿון אַרבעט - אויפֿאַנימ.

אין אופשניט אין גײַעם,
 אין זעונג אין גײַער
 באחזונ זיך אײַז און שטאַל
 און אנדערע פּראָסטע מעטאַלן.

דער אַלטיטשקער מײַסטער
 מיט שאַרבנדיק - מאַטעוון קעפּל —
 זײַן גאַנצ געבײַן שפּאַרט ער צו צו מאַשינ.
 מורמלענדיק עפעס,
 באַוואַכט ער די הייסע באהעפטונג פֿון שניצער מיטן דעטאַל.

קומט ער א קאַפּל ניט נײַכטער,
 באַרימט ער זיך ניט מיט די צוויי צענדליק קינדערלעך זײַנע,

פונ וועלכע דעם קלענסטן איו ערשט צען כאדאָשים,
נאָר ער באַרימט זיך,
אז צווישן די טאָקערס איז אלע זאוואָרן
זיינען די טיכטיקסטע יענע,
וואָס האבן א לעק נאָר געטאָן פונ זיין כאָכמע,
אבער ווי ער—
קען נאָך קיינער די קונסט ניט.

די פֿאַרע פֿונ שטאַלענע סטרוושקעס,
 וואָס קנאַקנ געשמאַק.
 ווען ס'שניצט זיי דער שניצער אראָפּ פֿונעם לײַב
 פֿונעם שטאַל, —
 די פֿאַרע איז אַנגענעם - טערפֿקע,
 ווי גוטער טאַבאַק.

מיר זײַנען געווען זאלבעזעקס אין בריגאַדע,
 וואָס האבן געפֿאַרעט ארום דעם בלאַק:
 געשניצט,
 געטאַקט, געכאַוועט, געטעסעט, —
 צו שיכטעס דרײַ, אין זעקס בעסלעסן —
 און ס'איז ניט געפֿאַלן קײַן נאָגל אין בראַק.

באנאַכט, דער שלאָפּ זאָל אונדז ניט פֿאַקן,
 האָט מען צו סטרוושקעס געבויגן די קעפּ,
 צו וואַרעמער פֿאַרע,
 צום סאַמע גערוכ,
 און זיך דערפֿרישט מיטן סטרוושקע - טאַבאַק.

די יונגע פרוי,
 וואָס לערנט זיך באַגלייכ מיט מיר בא דער מאַשינ,
 לערנט זיך געשמאַקער:
 דער האַלדז פונ איר ספּאַרט - העמד
 איז קוימ מיטן שנירל פארשנירט.
 דער דרייהונדערטליכט - לאַמפּ
 דערלאַנגט צווישן שנירל דעם וועג
 צו די קליינינקע בריסטלעך.

שאַפט זיך דער מייסטער מיט איר
 אופמערקזאַם - טריילעך.
 שטעלט אָפּ די מאַשינ
 און באַווייזט איר די סוידעס
 און פירט מיט איר האנט באַם שאַרפּן דעם שניצער.
 און מיר גייט מיין לערע מיט מי און פאַמעלעך.

סע גיט מיר דער מיסטער אָן אלטע מאַסליאַנקע —
 א פאַמפערל שטאַרק א צעפויגנס, —
 א צעטל דערביי,
 אונ שיקט צום אינסטרומענטן - קאַמער.

צו אייזערנער וואַנט
 אונ צום הויכנ פענצטערל שטעל איכ זיכ צו, —
 ווי אינ אַפטייק, איז דאָרט זויבער אונ ליכטיק
 אונ שטרענג נומערירט.

דערלאַנג איכ דעם מיסטערס רעצעפט
 אונ די קאַליע מאַסליאַנקע.
 נעמט עס א יונגער אפטייקער אוועק
 אונ א נייס גיט ארויס מיר;
 דאס דעקל געמאַכט ווי אַן אויג, א נאָפּל פאראַן,
 וואָס כּיפּאַרשטיי ניט;
 דאס פּיסקל איז לאַנג
 אונ דאָרשטיק אונ גיריק.

צו אלע וואַרשטאַטן
 צעטראָגט מען די פּרישינקע צייטונג פונ צעכ.
 מע טוט זי א כאַפּ און א לייענ, און א פּלעק
 בלייבט אפּ פּרישנ פאַפּיר.
 דעם זעקסטן טאָג שוינ שלעכט איז,
 דעם זעקסטן טאָג שוינ שטעכט אינ די אויגן :

געמאַכט	אומאַבע	
2	5	. . קאַסטנס פאַר גיכקייטן
2	5 דיפּערענציאַלן
4	5	. מאַטאָרן אָפּן קאַבעסטאַן
2	5	. טראַקטערן צום אוועקשיקן

פראָסט אינ די דרייסיקער גראָדן
פאַרטאָגט אינ פאַרטאָגן
א מערדערשנ ווינט.

ארבעטער - גרופעס אינ וואַטענע לייבלעך אונ קעפקעס
איינל פון פאַרשטעט אונ שטאָט
צום שטורעם - טאָג אפ די זאוואָדן.

ווערנ אינ רעגע איבערגעפולטע טראַמווייענ:
יענע, וואָס האבנ דאס מאָל
א פוס אפנ טרעפל צו שטעלן,
שווינגנ באפרידיקט. נאָר די, וואָס אינ דרויסנ געפליבנ,
שפאָרנ פאַראַקשנט:

מע קענ נאָכ!

מע קענ נאָכ!

סע גיט דער קאָנדוקטער ארויס א דערקלערונג,

אז ס'איז דער וואָגאָנ גיט פון גומי —

אונ רייסט אימ, דעם טראַם, פונעם פלאַסטער.

בא טויערס זאוואָדישע ליידיקנ אויס זיכ טראַמווייענ, —

איינער נאָכ איינעם

לויסן זיי ווידער, —
די מאַסן צום שטורעם-טאָג ברענגען.

הינט איז דער אַכטער, א רו-טאָג געוויינלעך —
האבן די מאַסן א שטורעם געמאָלדן
געכטן אין צעכטן אפּ יעדער סאַרוואַמלונג:
„וואָס סאַר א רו-טאָג? —
דעם דורכרייס ברעכט!
א פּלאַן אפּ אנקעגן
דרייבט צו סאַרוואַרפּן,
דעם גרונט צו דערבויען,
אפּ העכער צו שטייגן!“

אם די וואַרשטאַטן אין צענטער פון צעכ
 זיינעג פלעצער פאַרנומען.
 דער הויפט-גאַנג, דער זייט-גאַנג —
 מיט-ארבעטער-יוגנט פאַרשטעלט איו:
 יאַטן, מע קלויבט אין צעכקאַמ.

מיידלעך
 מיט דאָרפישן אויסזעען,
 איינע דער צווייטער פאַרוואָרטן די הענט איבער נאַקנס,
 זיצן, באַקלעפן דעם בלאַק פונעם צעכ-קראַן.
 מאַטראָסן א פאָרל, געשיקטע אפ ארבעט אהערצו,
 לאַכנ מיט קרעפטיקע ציינער אנקעגן די מיידלעך.
 שניל.

דער פאָרויז רופט אָן קאַנדידאַטן,
 זיי שאַצט סעקרעטאַר יעדן איינעם באַזונדער:

„אַ גוטער קאַמסאַמאָליעצ“.
 „אן אַקטיווער יאַט“.
 „אן אַקטיווע קאַמסאַמאָליקע“.
 „פריער געאַרבעט אין קאָלוירט“.

— ווער איז זי? זאל זי זיך ווייזן! —
הערנ זיך קוילעס סונ זייטנ.
הייבנ די מיידלעך, וואָס זיצנ באַם בלאַק,
איינע סונ זיך אינדערהייך ארום.
קרעפטיקע פענעמער שמייכלען באַפרידיקט.

— דערציילט אונדז, ווי גייט איינער ארבעט
 אינ שלאגלער - בריגאדע,
 בידנילאָ מאַטריאַנע!
 — „כ׳האַב צען יאָר געדינט אין פּאָלִטאַווער גובערניע,
 און פיר — אינ זמייאָווע,
 אינ פריצישנ הויפּ און באַ אנדערע סאָנימ.
 צומיינסט — אינ די כאַזערשע שטאַלנ.
 פאַרצווייאָרנ בינ איכ אהערצו געקומענ.
 קיין שאַ ניט פארטעלִט,
 קעגנ בראַק זיכ געשלאָגנ,
 קיין בראַק מער גישטאַ.
 פארלאָסנ דעם פלאַנ,
 פאַרמעסטונג געוונענ;
 אויסגעלערנט ליינענ און שרייבנ
 און לעב אינ קאַמונע;
 איצט בינ איכ געשיקט אינעם אָוונט - אַרבפאַק,
 און כ׳ויל זיין אינושיניער.“

טרעפ-אראָפּ גייט מען שטאלטנע,
ווי צום שפיל פֿונ טרומייטן;
טרעפ-ארוֹפּ,—
עטוואָס אָננעבויגן גייט מען.

מאָנטיאָרן קלעטערן,
באלייגן איזאָליאַטערס
אפּן שווינדל-הויכנ פּאַרטאַל.
אם שטריק בא רימען-גורטלען
העננען זיי האַריוואָנטאַל.

און וואָניע,
וואָס שטייט פּוננטן
אויסגעצויגן, אוש ס'שטעקט ארויס די ריפּ,
קוקט אומרויק-סאַרכידעשט:
אַט — טראַכ! —
און א לעבן א מאָנטיאָרס וועט זיך צעשיטנ'.

האַט וואַניע זיך ביטער געאַמפּערט
 מיט איינעם א בירגער,
 געפיקט זיך פאַרביסן.
 פון וואַניען געשפּאַרט האט
 אַקשאַנעס פון מוירדישע זיירעס,
 געדריקטע פון שליאַכטע, געשטיקטע פון צאַרן.

ס'האט יענער מיט אָפענער כּוצפע
 ווילקענעוודיק וואַניען געשטאַכט,
 אַז „אַט,
 אונ דעם דניעפּערבוי
 וועלן „זיי“ אויך ניט דערבויען, —
 ווילן „כלאַפעס... ווילן גאַנטעס“
 אונ קעגן נאַטור ס'איז...“

באוונדערס האט אופגעקאַכט וואַניען,
 ווען יענער די טראַקטערס בארירט האט.
 ער זאָגט,
 אז מאַגניטאַ פון אויסלאַנד באקומט מען.
 ליגנס! וואַניע אליין איז פון צעכט

און קען זיי,
 וויסט, אז פון אונדזערס, פון אייגנס
 א טראַקטער באשאַפט זיך, —
 קוילן דאָנבאַסער און איינז פּעטראָווסקער.
 ווי זאָגט מען אוינס אמ מאַגניטאָ! —
 מאַגניטאָ,
 דעם בליצ פונעם טראַקטערשן האַרצן?

אמ מאַרגן איז וואַניע
 פאַר אָנהויב מישמורע
 אריין אין, ביוראָ פון די ארבעטער - פאַרשלאַנגן :
 — „אונדזער מאַגניטאָ, ווו נעמען מיר, זאָגט מיר“.
 — „מאַגניטאָ, מיין פריינט, איז אן אימפּאַרטנער פויגל“.
 וואַניע דערשלאַנג נויגט צום ארויסגאַנג.
 דאס קאָל פון ביוראָ הילכיק דערקלערט אימ :
 — „מאַגניטאָ וועט זיין! די פאַבריק ווערט דערבויעט!“
 גלייכט זיך אויס וואַניע אין ראָם פון דער טיר —
 איד ווידער אין קויכעס געקרעפטיקט.

ביז צו די צעכנ דערגאַנ אין,
 ביז די וואַרשטאַטנ
 דער פּלאַנ פּונ צעוואַקטונג,
 די פּל גלענ אליינ, וואָס מע בויט, —
 דעם גאַנצן זאַוואָד שוין אריבערגעוואַקסן!
 כאַוועט מען קאַדרען פאר זיי
 אין שויסן אין פעטע פּונ איצטיקע צעכנ.

הערט זיכ א קלאַגערִיש וואַרטשען
 פּונ גלאַנציק-קאַנטאַרישע טישנ
 דרינגט עס אין צעכנ אונ שמייסט איבער הענט
 און די אויגן פאַרוואַלקנט:

„סע טראַגן ניט אויס די רעסורסן!
 „ניטאַ קיינ וואַרשטאַטנ!“

נעמט דער פארטאקטיוו
צעגראָבנ זאוואָדישע לאַגערס.

בראָך דאָרט און בראַק
און געפלאַנטערטע בערג
מיט פאַרזשאַחערטנ אַלסוואַרג:
אַם שלאַכטנ פון אַרבעט, —
צענעריקטע ווערק
און צעשעדיקטע קערפערס.

זוכט מען
אינ בראַכחאָרג, און טיילנ נאָך נוציקע שלעפט מען ארויס,
טיילנ פון טאַקער - און פּרעזער - און טעסלער - וואַרשטאַטנ.
באַלד אינ רעמאַנטנע,
און אָס זינענ נייע שוינ געסלעכ אינ צעכנ געעפנט, —
אַנטפלעקטע מאַשינעס.

פריילעכע יוגנט, וואָס אַקאַרשט פון שולנ,
שטעלנ זיכ צו און מע הייבט אָן די לערע.

צווישן דעם בינטל אנטשיידענע יאָרן
פון אונדזער עפאָכע,
טיילט זיך דאָס דרייסיקסטע אויס
מיט שטורמישן ווקס פון קאָלוירטן,
מיט אומשווינג פון טויזנטער נעמען פון מענטשן פון נייע,
וואָס זינען פון ערדישע מאַסן
דערהויבן צו רום
און צו לויב און צום ביישפּיל.

דאס דרייסיקסטע יאָר האט מיט
שטורעם באוועגט זיך:
האט שוואַכע כאַווירים אין טענצל געוואָרפן.
אין טענצלשן פיבער
דער קאָפּ האט פאַרדרייט זיך.

א מעסיקע שטים האט באצייטנט דערמינסערט:
דעם מווינדל סאריאָנע
פון ד קעפּ פון זיי שוואַכע:
און שטורמישן גאַנג פון דערפאָלג
א ריכטונג א פעסטע געגעבן.

ארבעטער דאט די פארטיי פון זאןאָדן גענומען,
געניטע, געטרווטע,
צו בויען א מענשהייט א נייע.
אינ דערפער צעשיקט זיי —
די פויערשע מאָסן צו העלפן
די גרויסע באוועגונג צו פירן: —
די ערד איבערבויען;
פון מענטשעלעך וויסטע —
פאלק פראָלעטאָרישעס שאַפן.

סע גייט צו די לענין - טעג,
 דער פראָסט נעמט דעם טאָג אָפּ דרייסיק.
 סע גרייט זיך צו קאָדראָוויקעס
 אריינטרעטן אין דער פּאַרטיי,
 פארסכאַקלענדיק יאָרן פונ מי אונ דערפאַרונג,
 אריינטראָגן זיי אינעם סאָנד
 פאַר פעסטעוונ אָנגרייפּ
 און שנעלערן אופבוי.

קאַשלאַב, א 25 - טויזנטדיקער,
 געקומען אפּן טראַקטערבוי
 מיט גרוס און מיט פּאָדער
 פונ דאָרפיש - גיגאַנטישער ווירטשאַפּט:

— ערד - קאָלעקטיוון באַוואַרפן די מ. ט. ס.
 מיט אומרו און זאָרג,
 און יענע מיט אָנפראַגעס
 לאָזן ניט רוען:
 צי וועט ביזן זומער דער טראַקטערנער זיין?
 צי ווערט מען צום נייעם גערעטעניש פּאַרטיק?

סע קענען די סעלטן
קיינ שטערונג ניס זיין:
מייערס צעלייגט מען
און צעמענט און ציגל מען וואָרעמט.
מען שטעלט שוין וואָרשטאַטן
אין אייניקע צעכנ אריין,
און אנדערע צעכנ יאָגט מען ארום,
באטאָג און באַנאַכט מיט כיישעק און מיין,
וואָס וועלט ניס געזען נאָכ!

א סריילעכער מורמל פליט דורכ
אם פענעמער האַרטע,
ווען בורמאַן א וואָרט נעמט. —
איינעכטן האָס מיט אימ אָט וואָס געטראָפן:
טראַגנדיק ציגל אם קלעטערגעשטעלן,
אין ער טון שטאַק טונעם דריטן
אם ברוכוואָרג ארונטערגעפאַלן
באגלייט מיט די ציגל.

געבראַכט אימ צום זינען,
וואָרט מען, די גיכ-הילף זאָל קומען.
נאָך קוים האט דער שפאַן זיכ פוננווייטן באַוויון,
אין בורמאַן אם פיס שוין געשטאַנען,
און באַלד צו די קלעטערגעשטעלן,
זיכ ווידער צו ארבעט גענומען, —
די ציגל דערלאַנגען.

— אוואַדע און זיכער:
מיר וועלן דעם טראַקטערנעם געבן.

מיר איז איבערגעגעבן אינ מיינע הענט די מאַשינ.
 מיט אַט דעם האַנטגריפּ
 באהערש איכ די ערשטע קראַפט פונ דער וועלט —
 דאס עלעקטרישע פּייער.
 מיט יענעם קנאַפּ — די צווייטע וועלט - קראַפט —
 דאס וואַסער.
 איכ וואַלגער ארום דעם שווערסטן קלאַצ, —
 פונ טשוהונ, צי פונ שטאַל, —
 אַבי מיינ פאַטראָן נעמט אימ אום אפּ די ציינ,
 און כּי'אָז אפּ אימ אָפּ — געהיט און געניט —
 די ווונדער - קויכעס די צוויי.

און איכ שאַפּ פונ דעם קלאַצ
 א גופ, א געשטאַלט,
 א נוצלעכ געשעפּ.

איכ האַלט אינ די הענט און פיר מיט זיי אָנ,
 מיט קרעפטן מיט גרעסטע פונ לעבן און וועלט:
 פּייער, וואַסער . . .

אם אלע לאַנגע טישן אינ צעכישער גאַרקִיכ
שטייען הויכע בלומען - גלעזער מיט פרישע געאַרגינען;
פונקט אינדערמיט אפ די טישן צעשטעלט,
ווי אינ הויפט - גאָס זיינען צעשטעלט די לאַמטערנס.

שנעל ווערן לאַנגע בענק באַזעצט:
סאר יעדן א ווייסער, גאָר פייכטלעכער טעלער.
שנעל וואַקסן אויס די וואַזעס מיט באַרשטש,
שנעל גייט די קאָכליע פון האַנט צו האַנט.

איכ זיצ אינדערמיט,
טרעמדע - ארום;
מיר קוקן זיכ איבער:
"ווער הייבט אָן דער ערשטער?"

אלעמענס בליקן פאלן צונויפ
צום מיידעלע דינעם אינ העלרויסן טיכל.
הייבט זי זיכ אופ אונ מיט האנט מיט געטרײער
טיילט אלעמען איינ פון פולן הארצן.

אַנטקעגן אפ וואַנט הענגט א פלאַקאַט:
"די בעסטע פרויען - אינ דעלעגאַט - פאַרואַמלונג".

אינדרויסן איז טיפע נאָכט.
 אינ צעכ איז טאָג און גערויש.
 כ'גיי מיטן עמער —
 זייפ-וואַסער ברענגען דעם טאָקער-וואַרשטאַט:
 די שניצערס צעהיצטע צו קילן.

טראָג איכ דעם עמער און זוכ איבער צעכנ,
 וואָס שרייען מיט ליכט און געשפּאַנטע מאַטאַרן.
 כ'ביי דאָ נאָך פרעמד
 און איכ שעם זיכ צו בלאַנדזען מיט ליידיקן עמער,
 וואָס לאַנג איז, און איכ בין א קורצער.
 „ווי איז דאָ? ..“
 „ווי נעמט מען? ..“

אט איז זי, די זאָל, די געגאַרטע,
 מיט טשאַנען אינ רייען אפּ הויכע בימעס;
 זייפ-וואַסער פעטע, ווי מילכ,
 און ניקלנע קובן מיט וואַסער געקאָכטע צום טרינקען.
 א ריזיקע וועכטערן גרייט און באהיט
 די געטראַנקען.

א גרויסער קאָוועד צו רופן זיך שלאָגלער : אויב
א פאַרטייער, דארט ער אַוואַדע א מוסטער זײַן.
פּאַנטיאָראַח, גיב דעם פּראָליאָט א באַריכט וועגן זיך.

זײַן קערפּערל קליינט
דרייט זיך געשווינד, די וואָנסן ווי פליגל
צעצוינג און רויט :

וואָס דאָ צו רעדן.
וואָס !

א שלאָגלער און גאָר.
אינ מיין בריגאָדע קײַן בראַק איז נישטאָ.
פּראָגור ? וואָס : נאָך דאָס וואָלט געפּעלט.
ווי גייט די סאַרמעסטונג ? — פּלייסיק.
וואָס !

צי טילן מיר אויס דעם פּלאַן ? ווי דענ ?
צי צוגעפּעסטיקט צום זאַוואַד ?
שוין צוגעפּעסטיקט א יאָר דרייסיק.
וואָס !

און רעדן גלאַט וועל'יך אויך נאָך קענען
וואָס !

צומ סאָפּ פּונ דער נאַכט - מישמורע
 איז מיר פאַרסאַמל דאס הארץ :
 מיטן זיבנונפערציקסטן עקבויר
 געבויערט האָב איך אין צעהיצטן שטאָל.
 מיט אָנשטרענג פונ לייב,
 מיט וואָג מיט דער פולער פונ קויכעס.
 קיין צייט ניט דעם שווייס אָפצווישן,
 וואָס אונטער די אויערן קיצלט.

האָב איך דעם מייסטער געפרעגט,
 צען מאָל געפרעגט :
 — צי וועט ניט דאָס שפינדל ארויס פונעם ניוסט,
 צי איז ניט גענוג ?
 ער האט ניט געענטפערט
 און דרייען געהייסן פאַרויס.

איצט איז דאָס שפינדל ארויס.
 דער מייסטער קוקט באַסעם אפ מיר, —
 סע באַברענ צוויי טאָקערס ארײַנשטעלן אימ אפ צוריק,
 פאַרלירנדיק גאָלדענע דריי פערטל שאָ.
 כ׳זאָל ניט געווען פיל מאָל פּרעגן דעם מייסטער,
 וואָלט ניט געווען אזוי גרויס מײַן פאַרדראָט.

פאַרשמייעט, פאַרוואַקמנ מיט באַרד מיט געדיכטער, —
 צו הייצן געווענ איז מיין פלייס
 אינ די ערשטע פאָר טעג.

שוויציק, אינ אמלעניש, טעג ניט געגאָלט זיכ,
 טייקעס צו אלצדינג געכאַפט זיכ,
 נאכ איידער פאַרשטאנענ דעם זינ פינעם טועכצ, —
 פאַרבײט איכ דעם דרינמעסטער מיטנ קראַנצירקל.

דער מיסטער — א הייב מיט אַנ אַקסל,
 טוט מיט זײַנ מײלכל א געגנע ניט נוטס אפּ מיין כעשבנ,
 ווינקט צו א צווייטנ מיט כויעק.

באמ סאַם פונ דער וואַכטע,
 באמ אויספוצג ריינ די געצײג
 מיט קנױלג פונ שמריקלנעם אַפּפאל,
 טוט על גוטמוטיק א זאָג מיר:
 — „טאַקער, טאַק זיכ אַפּ די באַרד“.

לויב_אונ רומ גייט ארום וועגן מײסטער פון קאַליברענ,
 זײַן נאָמען מיט שוואַכים געקרוינט
 איבער אלע זאַוואָדן.
 קײן גלײַכן צו אים איז נישטאָ,
 וואָס זאָל קאָנען די קונסט אזוי טיפּ, אין גאַנצ פּ. ס. ר. ר.

האב איך זיך עטלעכע טעג געקליבן א קוק טאָן אפ אים,
 צוליב אייגענעם נאַכעס,
 ווי אויכעט צוליב א ליד פון אים שרײַבן.

כ׳האב פונדערווייטנס געזעען א מעכטיקן קערפער צום
 סופאַרט זיך בויגן.
 לײכטער פון יינגל באַזעגט זיך,
 פון יינגל דעם בלאַנדן,
 אפ וועמען דאָס גליק איז געפאַלן באַם מײסטער זיך לערנען.
 לופטיק באַזעגט זיך,
 אָבער ווי טיפּ איז פאַרטיפט אָט דער מעכטיקער קאַפּ בא דעם
 סופאַרט!

אזוינס האב איך איינמאָל געזען שוין :
 א פידלער באַם שפילן, א וועלטבאַרימטן.
 געקומען דער מײסטער איז צעך א נײַנאַריק יינגל,
 א מאַן איז ער איצט פון נײַנונפערציק.

ס'האט אלעמען צעקאכט,
 אלע ביזן בלוט געטראָפּן:
 מיר ווייסן, ווהינ סע פירט אונדז די פאַרטיי.
 מיר גאַרטלען די קויכעס אונטער,
 און נאָכאמאָל שטאַרקער,
 אורי, באַלשעוויסטיש,
 און פירן דאס לאנד פון די קלעמען ארויס.

איז אויב א פאַרשוין,
 ווי כאַווער האַלפּערין,
 דערצו נאָכ אליין פון קאָמיוג,
 אויב אזעלכער טוט אזא זאָג,
 איז מאַכט עס אימ קלאָר
 און ווייט איז זיין אָרט:
 מ'האט אים געהייטן בויערן לעכלעך,
 זאָגט ער: ער בויערט ניט פאַר פינעפּ קאָפּיקעס
 ז: שטיק!

מיר, וואָס די קויכעס ניט קאַרגן, זאָלן מיר לאָזן
זיך קרייודענן?

מיר וועלן — אָן אונטערשייד וועמען, — קיינעם
דערלויבן דעם וואָס פֿונ דער שלאָגלערשער
ארבעט פֿאַרהאלטן.

און אז מ'האט היינט סכירעס געצאָלט,
איז מאַכן פֿאַרשויןדלעך א יאָנטעוו,
מע קומט ניט צום נאַכט - שיכט?
אָט שטייען די גרויסע מאַשינעס. איבער זיי,
גאָר ליכטיקע לאַמפֿן — סע פעלן די קעפֿן,
וואָס דארפֿן גענויגטע זיך באַברענן איבער
צעבריסע מעטאַלן.

סע וואָרט אונדזער קלאַס,
זיינע ערדן צעגרעפֿענע וואָרטן.
איז נא דיר גאָר! — שיקערע קעפֿן ערגעץ ליגן און
כרוקען אינ נודנע כאַלוימעס.

מיר וועלן — אָן אונטערשייד וועמען, — קיינעם דערלויבן ...

כ'האב אים באַם קנופּ פּונ טראַמוויען
 באגעגנט, צום רינג פּונ זאָוואָדן,
 מיט אַרבעטער - אוילעם זיך דרינגען צום אינגאַנג,
 גלייך אויך ער דאַרף צום וואַרשטאַט
 זיין פינקטלעך.

ס'איז דאָך פּונ רודנעווער מערקל דער קרעמער!

באַזמרויקס האט מיך זיין אויסזען:
 מיט וואַטענעם לייבל און קעפי - און
 אַרבעטער גלייך.
 — ווהינ אזוי פּרי? — האב געפרעגט אים.
 — אינ דאַרף דאַרף איך, — האט ער פאַרדומפּן געענטפּערט.

נאָר אינ שטרעם צו זאָוואָדישע טויערס
 האב איך באַמערקט אים —
 אריין און פאַרמישט זיך.

ערגעץ פאַרטמעט צווישן וואַרשטאַטן
 דרייט זיך דער קרעמער פּונ רודנעווער מערקל.

דער יונגער שאַכנ מינער האָט אָנגעשטעלט
 דעם טעם - צאָן
 אפּ היפּשער באַלואַנקע
 און צו צו מיין וואַרשטאַט א קלייניקן שמועס טאָן.

אפּ אייזערנעם קני - וואָל
 גייט זיכער מיין שניצער,
 באַלייט פּונ די הענט און
 באוואַכט פּונ די אויגן;
 די אויערן זיינען גענויגט צו דעם שאַכנ.

א ברוינער, פּונ אימפעט פּאַ-בראַטן,
 פּייערט זיין אָטעם מיט האָט
 צו דעם שעדיקער - בונד, וואָס אנטדעקט איז:
 — פּאַרניכטן איז ווייניק,
 און מיינסט, אז באַ אונדו אינ זאוואָד דאָ?
 ווער ווייסט, וויפּל שלאַנגען,
 קולאַקעס, — זיי האבן די פי אונדו צעקוילעט, —
 אונדו אונטערצורייסן די קויכעס.
 זיי פּאַקן פּאַפּירלעך און קריכן אריין אין זאוואָדן,
 הינטער די פלייצעס אונדו טאַטשען.

פלוצים, די שנין ווערט געשלאָגן ;
 נאָך אידער מע הייבט אופ זי קעפּ
 צו די לאַמפּן,
 גייט שוין די שנין אױס.
 מינצטערניש קומט אין די צעכנ,
 און פּראָגעט פּאַרדריסלעכע פּליענ, ווי שפּיזנ :
 — וואָס הייסט עס ?
 ווי קומט עס —
 דער דורכרייס לױערט.

פונ ערגעצ א זײַט כאַפט זיכ אופ א געזאַנג
 פונ דער יוגנט, —
 די לידיקע ווײַל מיט א לידל פארפּולן ;
 א מירלשער פּריילעכער קוויטש,
 ווי אין וואַלד, איז דער אָפהילכ.

כײַטאָפּ צווישן אײַזנס א וועג
 און טרעפּ אָן מײַן שאַכּנ ;
 זײַן פּאַנעם צו מײַנס פּיל איכ נאָענט ;
 זײַן אומרו אויכ מיר גיט זיכ איבער :
 — פּאַרוואָס איז קײַן ליכטלעכ ניטאָ.

צי קאנצעלעכ פאָשעט ?
ווי לאָזט מען אינ פּינצטער די צעכנ ?
אנ ארבעט באַם סוינע איצט אָנטאָן א שאָדנ ?—
א שרויס אינ די וואַלצנ אונ — פּאַרטיק.

אינ א ווינקל פון צעכ,
 אינ א דראָטענער בודקע
 שטייט די געפאָנגטע עלעקטרישע קראַפּט.
 אליינ דער טויט האַלט די וואַכ באַ דער בודקע:
 ער וואָרנט אראָפּ מיט א מענטשלעכע שאַרבנ,
 וואס אונטערנ קינ אימ
 צוויי ביינער מיט קנאָכנ.
 אינ שטערנ א בלוטיקער בליצ האט געטראָפּנ,
 וואָס טראָפּנט ארויס פון די ציינ.
 מיט איינציקע טראָפּנט.

פון אונטער די גלעזעווע דעכלעכ פון צעכנ,
 סארבֿי ארמאטורנ
 טראַנסמיסיעס א וואַלד
 ציענ עלעקטראָ - סאָנאַטנ,
 די אומגעהייערע קויכעס,
 צו דראָטענער בודקע,
 זיי ציענ און קניפּן זיי אָן אפּ די מראַמאָרנע ברעטער
 מיט נאָפּלענ,
 מיט קנופּן באַ עלעקטרישע גאָפּלענ.

אונ ס'טרעמט אמאָל :
ס'שליסט אונ די בודקע א פאָשעטער יאַטל
אונ היימישלעך נעמט זיך באַגיינ מיט געפאַנגטע געפאַרנ,

דער טויט קוקט צו :
דער יאַט האלט די וואַכ.

רויטע קאמגורג א קאמאנדע
 געקומענ העלפנ דערבויענ
 די צעכנ די נייע.
 זיבנ גאנצטרי זיכ גענימענ צומ גראָבנ :
 די נעסטנ סאָר קאַבלס
 אונ למיטונג סאָר וואַסערס.

אונ ווענ צו דעמ מיטעק מיר זינענ געגאנגענ,
 האָבנ זיי גראָבנס ביז אקסל געהאט שוינ.

פונ צעכנ סעט - שטויביק אונ פריילעכ
 וואַרפנ זיכ ארבעטער אינער מיט ווערטער,
 די גראָבערס די געזונטע הערנ ניט אופ
 זייער ארבעט.

די קעפ גאָר זיי הויבנ
 אונ ענטפערנ פריילעכ.
 סע שטעלט זיכ אונ ארבעטער אָפ
 אונ ביזן ברויגעזער בורבלט :

— אומבאדינגט באַלד זאָלנ אַנטאָנ
 די גראָבערס
 די העמדלעכ.

וואָס הייסט עס? —
 א גריפ קענ מענ כאַפּנ!

א דערלאַנגערקע האט זיך פארשפּעטיקט דעם מיטעק
 דערלאַנגען :
 קלאַפּן צוויי רייען מיט לעפּל אין טישן, אין טעלערס,
 און מילער דאָ גרילצן, און סימישט זיך
 מיט כליעפּטשען פּונ אנדערע טישן,
 מיט דרינדושען און קרעטשקען פּונ וואַרטשענדן ראַדיאָ,
 מיט זשומען פּונ מאַסן : באַם איינגאַנג,
 באַם אויסגאַנג,
 באַ דורכגענג,
 באַם פענצטער פּונ קאַסע,
 בופּעט, פּאַפּיראַסן.
 דאס רעכטע געדיכטע, — דער קניפּ —
 איז באַם פּיאַנאָ :
 דאָרט קלאַפּן געקאָוועטע פינגער א האַפּקע,
 און יוגנט מיט הענט,
 ווי מעטאַלענע פּלעצל,
 פּליעסקען צום טאַקט צו דעם פּאַרל, וואָס טאַנצן מיט
 ערנסטע פענעמער איינס קעגן צווייטן.

יענע נאָכט האב איך געטאָקט און געהוּבלט
 קאָנוסן איידלע,
 יי צייכונג דערלערנט
 פון דרינען און דרויסן;
 אָן אופהער די שטאַלענע מעסטערס געמאַטערט
 צום הונדערטל טייל מילימעטער.

דער שלאָם האט דאס כּיעס גענאָגט און געווינג:

דער טוינע פון בויונג, פון קיעמס, פון גרונט,
 דער שלאָם האט צעשרויפט מיכ,
 באהעוּשט יעדער אייזער:
 און טוט מיכ א שטעל אלע מאָל אינדערקרימ,
 גלייב בינ א קאָנוס אינ הענט טונעם שלאָם.

ווען בינ דערנאָכ פון דער אַרבעט געטאָרן,
 א בעקער - ארטעל האט ארויסגעשיקט פרישינקע בייגל.
 — כּוּחיל ניט קיין בייגל,
 כּוּחיל שלאָפן.
 פלייש פריש און יאָטקישע שטעלעכער.

— כ'וויל גיט קינג סלייש, —
שלאָפּן !

מ'האָט קישנס געבראַכט דער צעטייל - קלייט
פאַר שלאָגלערס. —
אַט, אפּ א קישנ בינ איכ א באַלן.

ווי מע דערוועט דאס קאָמישע געמעש:—
 דעם טעסלער-וואַרשטאַט מיטן קרומענ צאָג, —
 איז גלייך, ווי איז צירק
 מע דערוועט דעם קלאָג.

דער איינציקער צאָג,
 וואָס שאַקלענדיק שפּרינגט,
 שפּיט שאַלעכצ טונ שטאַל,
 ווי וואָלט קערלעך געקנאַקט.
 דער שאַטן טונ רוקן לויפט אומ אפּ דער וואַנט.
 דער צאָג פאַרויס — איז א שניט איז מעטאַל,
 דער צאָג צוריק — איז א פוסטער פראַל.

פאַר דער מאַשינ-פאַרזעעניש אפילע
 האט אויב זיך א פריינט געפונען:
 געשטרעקט איז אפּ דעם א געטרייע האַנט.

אַנדערש זעט מען נישט דעם געלן טעסלער,
 ווי נאָר גענויגט דעם קאָפּ צו זײַן וואַרשטעט,
 צום צאָן און צום מעסטער.
 אַנדערש קוקט נישט זײַן בליק,
 נאָר פאַרליבט אינ אַרבעט אינ שײנער,
 אינ טעסענ.

אינ מיטעק - זאַפּטאַקע באהאנדלען די צעכן אינאַנימ
 ווי אַאַנד, פּונ וועלט, פּונ ווירטשאַפּט.
 בלעזט ער באַם וואַרשטעט און שפּיצט אָן דעם אויער,
 פּונחײַטנה ער שפּירט נאָר.
 אינ שאָ, ווען סײַענ פּאַרשטומט די וואַרשטאַט
 און שיכטנ זיכ בײַטנ,
 אויכ דער דרויסנ שוין בײַט זײנע פּאַרבנ.
 ווייסט מען נישט קײנמאָל:
 צי קומט ער,
 צי גײט ער;
 ער דרייט זיכ, דער געלער,
 טאַרטיפּט און פּאַרליבט אינ זײַן אַרבעט.

איז היינט דער אַלטער נאָכ אונטערן גלעזל צו דרימער
 מישמירע געקומען,
 צערייצט און באַרויגעז
 ער שאַפט זיך מיט מיר אַפּט ווונק.
 אַפּט ווונק איז שווער צו פאַרשטייען:
 פּילן דעם קאַנט,
 צי שניידן דעם שרויפּ?
 ער שטעלט אָן דעם שניצער און שניידט אפּ קאַפּור,
 ווייז איך אים אָן,
 שעלט ער מיך אויס און מיך לאָזט ער טאָן.
 — הער נאָר! — זאָגט ער, —
 ארבעט די נאָכט
 און בלייב נאָכ אפּ א טאָג.
 מיין מיסטער איז ער,
 איז מיין ענטפער אים:
 — גוט.
 ... פאַרטאָג פּעלט מיר ארבעט שוין אויס.
 כינורע זיך אַינ
 אפּ אַיזערנעם טיש
 איז שלאָסערנעם צעכ.

צוקאָפּנט — דער אַיִזערנער שרױבשטאַק, איז האַרטלעך.
סאַלט אפּ מיר אָן
דער ווײל-גוטער שלאָם,
ביז אויסוועפּן וועט
טונעם מײסטער דער טרונק.

גליקלעך די מאָס פּונ מײַן שלאָם איז געווען:
צו נײַעם אומבײַט זיך אופּגעכאַפּט פּונקט.

ערשט בילד

איז נינע און פאָשע מיט אנדערע גלייכ
פון דער בירושע געקומען,
דעם קנופ פונעם ווייטערן לעבן
אינ צעכט פארקניפן.

הערשן דאָ קרעפטן,
וואס קנעטן מיט לייכטקייט
מעטאלענע מאַסן,
און שווערקייטן גרויסע —
ווי שפילעכלעך וואַרפן.

דערשטוינט ווערן נינעס באוועגלעכע אַקסלעך, —
אדום די אויגענעס
יונגע
א שמיכל צעבליט איז.

און פאָשע, קאַלטבלוטיק,
וואַרפט פאַסיקלעך שיינ
יורכ רויטלעכע וויעס.

דער עלטסטער האט צוגעשטעלט נינען
צום ארבעטער ראוינ,
און פאשען — צו שטיינען.

און מעג, ווי שפאקטיוון,
באווייזן איג ווייטן העלע קאליזיעס.

צווייט בילד

ראַזיג — א שלאָגלער,
 א דרייטער פאַרטײער,
 דעם רומפולן וועג פון קאַמיוג ערשט פאַרענדיקט, —
 ציט נינענ ארייַן אין דער לערע מיט כײשעק:
 די קונסט זאָל זי קענען, א שלאָגלערנ ווערן!
 דאס בלוט אינ די אָדערנ פליסט איר פאַמעלעכ.

איר סאָטער, מיסטאַם, האט אפילע אינ טרוימ
 קיבן זאָוואָד ניט געזעען.

זי ציט זיכ ארייַן
 אינ געראַנגל פאר טערמינס,
 פאר טעמפּן,
 פאר שלאָגלערשע וועמן,
 אונ כאַפּט
 א פארבאַרגענעם קוק אפּן לערער:
 צי יאָ,
 צי געסעלט אים,

צי גוט אזוי טוט זי...
אונ שעמט זיכ.

אונ פאשענ פארדריסט עס ;
זי כיועקט פונ שטיינענ :
פארוואס ביסטו, שטיינ,
ניט קיינ שלאגלער,
דו, באַכער! —
איז פאשענ פארדראַסיק.

דריט בילד

צוויי שלאָגלער - בריגאדעס --
 פארמעסטונג געמאָלדן:
 אינ איינער איז ראַיז אונ נינע,
 אינ צווייטער --
 איז שטיינ אונ פאַשע.
 -- שטיינ, ניט דערלאָזן,
 סע גייט אינ דער ערע!
 רירעוודיק ווערנ!
 -- קענסטו ניט, פאַשע, דעם ראַזינ,
 ס'א רוכ א פארשטיטער!
 -- בעבע ניט, שטיינ,
 רירעוודיק ווערנ!
 סע גייט אינ דער ערע!

פאַשענ גייט אינ דער ערע פונ לעבנ
 דעם נייעם:
 פונ מאַנ זיכ באַטרײַט,
 אונ דאָס קינד
 זיכ זענומענ --
 באַנײַט זיכ איר גוירל:

דרייצן בינדיוגעס
פארמאָגט האט איר הערשער.
אם אָנטרייבערס דרייצן
האט ער געוועלטיקט;
פאַשע, די פערצנטע, האט אים געדינט
און מערער פון אלע
פארוזוכט זיין אַכזאָרעס.
פון זיינע
געקאָוועטע רעדער,
הייזער אין גאס זיך געטרייסלט;
א כאַשעוו א גרויסער געווענ
אינ דער שַענק פון רייאַן.

ניט גרינג האבן טרייבערס באפרייט זיך
פון אונטער זיין ווילן,
און נאָך מיט גרעסערע צאָרעס
האט פאַשע דערגרייכט עס.
— גוט אזוי, שטיין,
דעם דורכרייס ברעכנ,
און בעסער נאָך, מערער!
סע גייט אין דער ערע!

ס ע ר ט ב י ל ד

נינע שטייט שויג אליין באמ וואו שטעט,
 אונ פאשע אניכ.
 נינע די נאָרמע יאָגט שויג אריבער,
 פאשע — קימאט;
 נינענ שויג רעכנט מען אינעם אַקטיוו,
 פאשע דעריאָגט;
 נינע א מוסטער, א שלאָגלערנ איז,
 פאשע נאָכ גיט;
 נינע איג נאָכטיקער וואַכטע
 איז פלינק,
 פאשע שלאָמט אַינ;
 נינע איז שויג א פארטיי-קאנדידאט,
 פאשע נאָכ ווייט.

נאָר פאשע גרייפסט אָן
 אונ גרייפסט אָן
 אונ וועט גרייכנ.
 אָבער פאודראַטיק איז פאָרט
 אונ סע שטעכט זי:

— שטיינ, דו זע,
ווי ס'האט ראזיג
אפ נינען בעווירקט!
אַם וואַסערע וועגן
די נינע ער פירט!
שטיינ, דו זע!

די אײזערנע סײס פון מאַטײנעס
 סארמויערט
 אינ קלאַציקן דיל פון די צײטן;
 מעס איז דער דיל און פּאַרײקעס:
 פון אייל און שוײס
 און סײער און וואַסער און נאָרס, —
 פון סראָט פון די שטורעם-צײגאדעס.
 הינטער די קערפערס פון שווערע מאַשינעס
 צוגעשמירט שטייען
 די אײזערנע בעקנס
 פאר זײער, באדארפֿ.

אראָפגעבראכט פון אויסלאנד
 דרין פּרעזער-וואַרשטאטן,
 אַוועקגעשטעלט סאַמע אינ שפיגל,
 אס כאַשעווע ערטער;
 גלאַנצט זייער נייקיט,
 שרייט זייער גלאַנצ:
 „מיר זיינען ניי!“

האט א קאָמיסיע פון ארבעטער בעסטע
 באקוקט און געפרוּווט
 און באטאפט און צעגלידערט, —
 באזונדער די טיילן
 און קערפערס די גאַנצע, —
 און מיט די ווערטער
 געקומען צום אויספיר:
 „סאַרעלטערטע טיפן,
 דראפּיטשעס אלטע,
 „מיר זענען פאר בוינג
 די בעסטע סיסטעמען“.
 און ארבעטער האבן מיט ביטל

געקוקט אמן פריעכטיקן אלטווארג
און אומגעוועקט
צאָרן און כשאָד צו דער האַנט,
וואס האָט אַם זיי בלוטיקע געלטער געפאַטערט.

איידער כ'האב ארומגערייניקט די מאשינ,
 וואס האט א גאנצן טאָג געהאַרעוועט אפּ אייִנז,
 אפּ האַרטן שטאָל געקרעכצט,
 פארשטיבט זיך די געדערימ, —
 ביז איך שוין דער לעצטער
 געזען פון מיין שיקט.
 דער לעצטער מיין נומער גענומען פון טאַבל —
 ארויס איז דער הערשאפט פון נאכט.

א טיר פונעם שטאמפ - צעכ איז אופ,
 אויוונס — אָפּן.
 פאַרטיקע קוילעטשן - גוילעמס פון אייִנז,
 טשוהונ —
 ארויסגערוקט שטייען:
 אופגעגאן פּוּכקע,
 גליקען איז נאכט
 מיט העלישן פּיער.

דאָ גרייטן די שטעמפלער
 דאָס פּיער - געבעקס פאר די צעכב,

וואס וועלן עס נעמען אין צוואַנגען
און פֿורמען געשטאַלטן פֿון זיי :
ריון - מאַשינעס.

מיט זיי
וועלן פֿויערשע שלאָגלעך - בריגאדעס
די ערדן באַנייען,
און גאַב, וואָס די וועלט גיט געזען נאָך,
באקומען פֿון ערדישע טיפֿן.

אַלציינס, ווי הויכ דער גראַד פונעם דאָרשט,
 מיר טרויענ גיט ברוגעמס אין סטעפּ ;
 אינ וואַלד־געווילד,
 אינ זשוואַברעס — די קוועלן.
 מיר טרויענ נאָר דעם וואַסער
 פון דער וואַסערלייטונג, —
 אונ די וועלן מיר אומעדום צעשטעלן.

באַם זײַט פֿון גיגאַנטן - געראַנגל פֿון קלאַסן
 פֿאַר הערשאַפט אַפֿ ערד -
 דויערן דריבנע געשלעגן:
 פֿאַר דריבניקער גלוסטונג,
 וואָס שפּילט אינעם בלוט.

אַ קמלעכיק מיידל,
 א יונגע,
 פֿון יענע,
 וואָס סילן די מעשלעכ אינ צעכנ,
 וואָס סילן זיך פֿריילעכ
 א טאָג נאָך א טאָג
 א זאָוואַדישן לעבנ,--
 שטייט נאָך א וויל באַם פֿאַרענדיקטן מיטעק,
 כּעוורעלמיט וואָרפֿן איר שפּילעווויק
 ברעקעלעכ ברויט פֿונדערוויטנס.

אַבער סע וואָרפֿן אמפּלינקסטן
 א בלאַנדער און שוואַרצער,
 און איינס אָפֿן צווייטן
 זיי שיסן מיט בליקן.

פּלוצים א רעגע:
אָן אומשפרונג,
א פּלאַנטער פּונ הענט
און א פּליאַסק איבער באַקן:—
רויט איז דער בלאַנדער
און בלאַס איז דער שוואַרצער.

פאַר דריבנינקער גלוסטונג,
וואָס שפּילט אינעם בלוט—
דויערן אלץ נאָכ געשלענג.

א יינגל מיט דאָרפישע געוווינשאַפטנ מיינט,
 אז שלעכט איז צוגעטראַכט די דריטע וואַכטע,
 באַטאָג שנייד איכ אָן
 א שרויסנ צענ,
 באנאָכט — נאָר זעקס,
 אונ ווער פארמאַטערט.
 די ערשטע נאָכט — גישקאַשע,
 די צווייטע — שוין שווער,
 די דריטע — מיט וואַסער זיכ שפּריצנ,
 די פערטע — העלפט שוין ניט לייגנ
 קיין סיכלעכ קיין נאַסע צום קאַפּ, —
 די נאַכט טאָדערט אירס!

בידמלאָ דרייט אויס דעם קאַפּ צו דעם יינגל :
 — אלטע געוווינשאַפטנ ווארפט מען אראָפּ.
 מיר מירנ די בויונג.
 ווי טאָג-ליכט וועט זיינ די עלעקטרישע שיינ,
 וועסט שוין ניט וויסן פון מידקייטנ גרויע. —
 אינ הענט זיכ גענומען — פעסטער געבויעט !

ארויס פון גערויש פון די פרעזן
 און שלאָסער - וואַרשטאַטן,
 וואס פילן די לופט אָן מיט פּרעזן
 און פּרעגלען
 און פעטן מעטאַל - שטויב.

אריין אין דער שטילקייט פון צעך פונעם זאמלען.
 ניטאָ דאָ קיין נאַכט - שיכט,
 קיין מענטש ניט.
 א שורשען א שוואַכס
 גיט דעם טאָן פון דער שטילקייט.

אין שטילן גערוימ פון דעם זאַל,
 וואָס זעט אויס, ווי ערשט נאָכ א האַבן, —
 צווישן צעוואָרפענע טיילן —
 איידעס פון קויכעס און ווייען, —
 ריזיקע צוילינגן שטייען:
 ניי - געבוירענע טראַקטערס.
 באַקוקט שוין, געפרוּווט שוין, געעפנט, פארהויבן -
 זיי טויגן.

פונ פרווונג דער שווערער
א שווייס האט די ריזן באעלאָנג:
טריסט פֿינ זיי טראָפנס אינ שטילקייט,
סע פאלן די טראָפנס:
„הינט ערשט פארענדיקט —
מאָרגן אינ וועג שוינ,
מאָרגן אפ אנדערשן
גרויסע מערכאַקייט“.

שוין עטלעכע מאָל אין די לעצטע דעקאַדעס,
 אז מיטעקציט גייט
 א באַזונדערס פארטיפטע סארזאַמלונג
 צווישן די סרעזערס.
 סע טרעטן ארויסעט די ארבעטער יונגע
 הייס און פארזאָרגט,
 די מערער באיאָרטע —
 פאַרויכטיק קלויבן די ווערטער.

סע ווערט דאָ געזאָרגט פארן גוירל
 פון איינעם און ארבעטער - יינגל, —
 א זעלטענער מויעכ
 און הענט פון א מייסטער; ..
 נאר שוין א צייט,
 אז האט אָנגעהויבן טרינקען.

אַט שטייט ער א מאַטער
 און הערט א פאַרטיפטער
 די ביטערע רייד פון געטריישאַפט,
 דאָס ניכטערע פליאַסקען פון כאַווערשע זאָרגן.

ער ענטפערט אפ פראגעס און ווארט —
דעם אָטעם סארכאַפּט, — אַזאַ אורטייל,
וואָס דארט אים פון שלעפּ-גראָז דעם דולן,
פון אָפּגרונט, פון שיקרעס
אפּ ליכטיקער אויבערפלאַכ ברענגענ:

לאַפּיר צעטיילן אַז זיכ
די ארבעט פון נאַכט - שיכט,
און זאָל ער זיכ רוען
א. גאַנצע דעקאדע.
צו אונדז זאָל ער קומען,
ווינען מיט אונדז אינ דער יוגנט - קאַמונע.
און דאָס זאל די לעצטע וואָרנונג זײַן. --

אזוי איז געווען דער באַשלוס.

סע שליסט זיכ אָפּ דער שטראַם
 אינ עלעקטרישע קאַנאַטנ; ;
 טראַנסמיסיעס פאַרענדיקן אינערט
 דעם לעצטן שטויס.
 אינ צעכ ווערט שטיל.
 פאַרזאַמלונגען.

צווישן הונדערטער מאַשינעס
 קלינגט אום פון פארשיידענע ערטער א קאַל.
 אינ קאַרפּוסן - ריון,
 וווּ ס'ריידן נאָר שטענדיק מעטאַלן,
 הייבט זיכ ניט אום אזוי הויכ
 א מענטשלעכע שטים,
 נאָר סע גענוגט פאַרן אוילעם איר פלי איבער צעכנ
 אונ זיכער איר איינדריןג
 אינ בלוט אונ אינ סיכל :

„מיר בויען, וואָס מיר ווילן,
 אונדזער ווילן איז קלאָר.
 נאָר וואָס טויג א פלאַן,

אז מיר הייסט ניט קלאָר
וועמען מע האָט? —
אסאך פליען אומ
פונ זאוואָד צו זאוואָד. —
פארפעסטיקן לאַמיר זיך
ביז סאָפּ פינפֿיאָר!

ו'יהינ שווימסטו, ליידיקגייערקע לעוואָנע,
 אזוי אומבאַזאָרגט, אזוי ניט געהייעט?
 א לוסט - שפאציר מיט שטערנ א סטייע
 אינ הויכער נאַכט, אינ ווייסער ראָד.

אונ מיר פונ אלע זייטן שפאָרנ אפ טראַמווייענ,
 מענגעסווייז, מאַסנווייז
 פאָרנ מיר שטורעמענ
 נעכט אינ זאָוואָד!

— „נו,

שרייב דיר שוין אויס אינסטרומענטן, —
 זאָגט באַם אוועקגיין דער אַלטער, —
 ביסט שוין אַן אונדזעריקער,
 נעם שוין אַפּ אייגענע מאַרקעס געצייגן.
 אָבער ניט מיינ,
 אַז דו ווייסט
 און דו קענסט שוין
 און שפּיצסט שוין אריבער, —
 די קונסט האט קיין ברעג ניט!
 נעם דיר אַ ביישפּיל פּונ מיר,
 וואס דאס פּערציקסטע יאָר שוין
 באַ שניצערס.
 קומ אלע טאָג אַפּ אַביסעלע פּריער
 און גיי אלע טאָג אַפּ אַביסעלע שפּעטער
 און כאַפּ זיך אַריין
 און באַקוק
 און באַקען זיך
 מיט אנדערע צעכט,
 וואָס לינקס אונדז
 און רעכטס אונדז. —
 די קונסט האָט קיין ברעג ניט.

אינ קעמערל שטייט היינט די פראגע פון קאָדרענ.
 ערנסט און שווער זיצן עלטערע ארבעטער —
 עלטער מיט קאמפ און געראַנגל.

אם אייגענע פלייצעס געטראַגן
 דעם יאָכ פון רעאַקציעס :
 פון איינ רעוואָלוציע צעטרעטן,
 די צווייטע ענדגילטיק געוונענ. —
 זיצן די עמעסע ווירטן פון לאַנד,
 די בויער- באַפעלער פון וועלט- קאָמונע.

ס'איז גאַרניט, וואָס פענעמער
 זעען זיי אויס ווי פארפּוירן, —
 דאָס האָבן די שטאַלענע שנאָבלעך פון שלאַכטן
 און נויטן
 צעפיקט זיי.
 אָבער די הערצער,
 די ווילנס באַ זיי
 זיינען יונגע פארבליבן !

א יונגע און גליקלעכע מענטשהייט באשאפן, —
 איז זייער באַגער !

צווישן די מאַסן אס בויונג פארמאָסטענער
 מיסטערס געמינען זיכ איינציקע, קאָסטבאַרע ;

מיסטערס דערפאַרענע, איינציקע - האָסטו זיי,
 מיסטערס פון מי און געראַנגל געקנאָטענע ;

גאָלדנער רעזערוו צווישן מאַסן צעשאַטענע,
 באַיקאָ אַקימיטש איז איינער פון זיי.

קאָסמאן געדאַליע - דער צווייטער פון זיי,
 און אנדערע ווייטער א שטאַלענע ריי,

סירערס פון טעכניקומס, לערערס געטרייע,
 שעפערס פון קאדרען פאר ווונדער - געפיינע.

באיקא דער יונגער האָט דעמאָלט געמייסטערט
 פון קייליכיק פראָקאטנע מעטאָלנ
 פראָטילנ שטאַרק קאָמפליצירטע, —
 ווען מ'איז געקומען אימ זאָגן,
 ער זאָל היינט אריינגיין אינ קעמערל.

האָט סעקרעטאַר אימ באַוויון מיט ציפער
 און צאָלנ
 דעם צווייטן פון קאָרענ —
 מאסן נאָך רייע פון דערטער און שטעטלעכ —
 און באַיקאָ דער יונגער
 זאָל ווערן קולטפראָפּ אינ די צעכנ.

האָט באַיקאָ צוריק אימ באַוויון,
 אז ניט פאר די קייכעס טאר זיינע
 צו הייבן אזעלכס,
 און כּוּצ, וואס אליין נאָך קולטור שוואַכ —
 איז אויב איג די יאָרן צו יונג נאָכ.

און נאָך א געפיל האט געקלעמט אימ:
 פארלאָזן דעם קרייז פון דערמינדער,
 וווּ ער און נאָך אנדערע ארבעטער
 שטעקן פאַרטיפט אינ אַ איניענ,

וואס דארפ אונדז נאָכ מעכטיקער טראָג
צום ציל:

דער יונג-קאָזניסטישער גייסט
די וועלט זאָל באַזיגן.

נאָר באַיקאָ האט באַרניט געזאָגט וועגן דעם.

„ס'פירט די פארטיי אונדז
צו נייע,

אלץ נייע ניצטיגעס,
און ס'טעלן פיל גריטיקע מענטשן
פארמעסטיקן אלץ און אנטוויקלען.

„אלע דאָס זיינען מיט ארבעט פארלאָרן:—
אינ טאָן,

אינ געראנגל אַנטפלעקן זיך קרעפטן!

איז באַיקאָ געוואָרן קולטפראָם אין די צעכנ.

באַטאָג,

ציי באַנאַכט,

א שאָ א פרייע געמינט צו.

קומט באַיקאָ צום קעסטל געצייגן,

פונ קעשענע-טיפּ—

דעם שליסל ארויס אפ דער שיין,

שליסט אום דאָס געצייג

און ליידנשאַפט טימע אין ארבעט צעצינדט זיך.

ער טיפט זיך אריין:

צום ציל,

צום דערמינדונג!

פירט אונדז אַקימיטש
 צוט טראַקטערנעם נייעם גיגאנט.
 ארבעטן טויזנטער, צען-צענער טויזנטער :
 דאָרפישע, שטעטלשע.
 שוואַרצ איז דער דרויסן דאָ.
 מענגעס פון שטעט
 און פון ערטער פאַרוואַרפענע, —
 פלייסיקע, בראַווע. —
 אויב טרעפן זיך אויסוואַרפן,
 נעפלייט און נעבעכלעך,
 רעשט פון געוועזענעם
 דרינגענ ארײַן און ווילן גענעזן זײַן.

ווער ס'איז פאַרווערימט,
 אפ שאַדן געריכטעט —
 ווערט און וועט ווערן געפאַקט
 און פארניכטעט,
 און ווער ס'איז א פריינט
 און אס נוצ וויל זיך פירן,
 קאָכט זיך דאָ איבער. —

בראָכ דעקלאַסירטער,
בראָכ אונ צעקראָכענע —
אין ארבעט אין קאַכיקער
ווערן דאָ קנאַכיקע.
פוסטקייט צעגראָבן זיי,
גרונטן צעמענטעווען.
נעכטיקע פוסטעניש
היינט שוין דערקענט מען ניט!

א רייוע אפ מיזרעכ

דיי קענ,

וואס האט אפגעגעבן איר, יונג קאם -
יוגיש לעבן דעם בויענדיקן לאַנד.

דער אָפּפּאָר

פּוֹל דֶּער פּערֶאָנ.
בא פּאַרערס, באַגלייטערס
איז פּריילעך די שטימ.
די פּענעמער אונטערגעפירט
מיט פּרילינג - פּאַרנאַכטיקן גרימ.
שפּילט אנדערש דער בליק.
און מע שפּירט:
א יאַנטעוו האט אלעמענס לייב בארירט.

מיט אומגעדולד קאַכט דער לאַקאַמאַטיוו.
נאָר אפּן פּערֶאָנ
גייען נאָך אומ מיט באַגלייטערס
די פּאַטאַזשירן.
מע בייט זיך מיט אדרעסן,
מע שרייבט נאָך בריוו,
אונטער דער האנט מע לאָזט זיך פירן.

ס'האלטן נאָך אָפּ די ארבעטער - דעלעגאַטן
א לעצטע באראטונג,
אם איין פּוס.
בורזשאַזע זשורנאַליסטן - פּאַרפּומירטע פּאַטן.
פּלירטעווען א לייכטן שמועס,

א ווייל א צעמישעניש, מע צעשפארט זיך,
 מע לאָזט דעם וועג דעם פירער קאטאָיאמענ.
 מיר האבן דעם סריידיקן גענוס—
 פירן אינינעם מיט אימ דעם גרוס
 אינ ווייטן וועג אזא מינ.
 מיר— פון זאוואָדן, פון פרעסע, פון ראַט.
 ער— פון יאָפּאַנישן פראָלעטאַריאַט.

סאַר אלעמען פון אונדן,
 וווּ מע זאָל ניט שטעקן,
 צי ערגעצ אינ יאַקוטסקער עקן,
 צי ערגעצ אינ אוקראַינע
 באַם פוילישן קאַרדאַן, —
 א יאַנטעוו איז, פון פרייד א גרוס,
 אז ערגעצ זיגט די מי,
 די שלאָגלערישע פראַציע.
 די ווייסע זשורנאַליסטן גייט עס אַנדערש אָן —
 פאַר אייניקע — פאַרדרוס,
 פאַר אַנדערע — סענסאַציע:
 „אינ ווילדן טורקעסטאַן,
 „אינ זאַמד, אינ סטעפּ אָן ענדע,—
 „סאָוועטישע פּאַנאַטיקער
 „געלייגט א באַן...
 „סי'איז קאַרג דעם ווייסן
 „אינ קאַלאַניע - לענדער
 „איצט דאָס האַרצ פאַרסאַמט —
 „איז נא, פאַרויס צום אויסברוכ—
 „נא דיר נאָכ א שפּאַן!“

נייע פארשויןען און דער שמועס מיט זיי

גייט אנדווער צוג איבער זאמדיקע סטעפיקע ערטער.
פון יישעו צו יישעו איז ווייט.
מ'איז מיד שוין געוואָרן.
די אויסלענדער פרעסע - לייט זיינען פארטיפט
אינ א קערטל :
די מיסטערס, די הערן, סעניאָרן.
אינ אַרענפורג קומען פאַרנעמען די ערטער
אַרבקאַרן.

סע גלאַנצט ניט די קליידונג אפּ זיי,
נאָר סע גלאַנצן די אויגן,
ניט מאַניקיורטע די נעגל;
הענט, וואָלט איר זאָגן, ווי קלעצער.
די קעפּ זיינען פריי
און קענען זיך קנעכטיש ניט בויגן,
מונטער באַקוקט מען דעם גלאַנצ פון וואָגאַן דעם באועצטן.

סע קולאָגן זיך אָן מיט די בליקן די לייט פון ביידע סיסטעמען
זיינען אַרבקאַרן נאָך יונג,
אַבער אינ קאַמפּ שוין געפעסטיקט :
שטום אינ געדאַנק אפּ א ווילל א געראנגל :
„ווער וועמען?"

סע ציען די אויסלענדער אָפּ
מיט די בליקן צום פענצטער.

און איינער פון זיי

סאר אַרבקאַרן ער דריקט אויס א מיינונג:
„ס'א לענדל אָן טראַקטן, אָן מענטשן,
א לענדל פון פלוין קאַראַוואַנען“.
אימ ענן זייט ע יונגער ארבקאַר, א טאַדזשיק,
און זי גערקייט שיינט פון די ציינער:
„פאַרגעסט ניט,

ס'איז דייטשלאַנד און פראַנקרײַך און שפּאַניען,
איטאַליען אינײנעם —

קלענער סונ לענדל פון איינעם,

פון דעם קאַזאַקסטאַנער!

די באַזע פון באַוויל וועט זײַן דאָ:

אינ טשיקמענט, אולע-אטע, דזשאַרקענט,

ריזן אינ די טאַלן פון ששו און אילי,

פיצוכט און ברויט — אינ די קרייזן

אלמע-אַטער, סיר-דאַיער, סעמיפּאַלאַטער.

און קענדיר און קענאַפּ און כאַנדרילע און בליי,

און דער קוילן-באַסיינ אינ קאראגאנדינער קרייזן,

ס'ווערן געלערנטע בויער

זי סטעפיש-קירגיזישע מאַסני.

צערײַצן ארבקאַרישע רײד דעם מאַסיע.

נאָר ער מיט זיך,

אלס גאַסט, א שמיכל צו טאַן,

ווי סע פאַסט.

מיר פאָרן באַטאָג אין די היצן,
באַנאַכט אין די קעלטן,
בין אונדז באַגעגענען
בערגישע קייטן. —
זענען די אויסלענדער יורטעס און הוילייזלעך —
קוועלט מען:
די בונטע עקזאָטיק אין שיינע בלאַקנאַטס מע צעקווייטלט.

די ביינען, באַסמאַטשן,
פונ גרויסע מעלזוכעס געשטיצטע,
האבן האַריגעכ פאַרקאָכט דאָ, —
די מאַסן פאַרקעכטעס.
זיי אַבן געטויט און גערויבט.
איצטער ...

סע בויגט זיך אַרבעקאָר
צום פענצטער
און שמייכלט:
— אָט ווי מע בויעט ...
— ע ביינען, ע ביינען, —

זאָגט מאַסיע און טראַכט פאַרטרויערט:

„דער ריכ זאָל אימ וויטן, דעם גייסט
פונ פאַריזשער קאַמונע!
געשטאַלט אין די קוּזניעס פונ קאַמפ —
די אייניקס גאַך דרייסטער פונ זיידעס!
פאַרפעסטיקט אפ זעקסטל פונ ערד —
איז עס פונ וועלט די סאַקאַנע,
ווי זעלדיש אַנטשיידן!“

איז שוין די שטימונג געשלאָגן
בא סײַנע פּאַרשוינענע :
זיי סרעגן זיך נאָך וועגן מיטעק,
דער וועג זיי — א לאַנגווייליק-מאַסער.
אַרבעטן פאַרברוינטע
דערציילן אונדז ווייטער
פונ סריידן און ליידן
אפן גיגאַנט סטאַלינגראדער.

באגעגעניש

ערשט ווען מיר קומען קיין אריס,
טוט א שיינ אפ דעם מאַסיע די שכינע.
ווי אויך אפ אלע זיינע פריינט
גייט אופ א שטימונג זיס.

מיט כלינקע פיס אפ דעם פערטן,
מיט פריילעכע „אַלף“
איינס דעם צווייטן רופן, —
ענדלעך, האבן זיי אינ וואָס צו קילן זיך געפינען:
אַנגעקומען איז אן עשאַלאַן
ארויסגעשיקטע באלעגופים,
בייען אַנטבייעטע — צווישן און דרינען,
וואָס מיר פון גאַנצן הארצן זיי פאַרגיגען.

פון פאַטאָ - אפאַראַטן
גייט א קנאַקערין:
ארום אפ א בוים,
אפ א טרעפּ,
אַפ א דאַך, —
כאַפט מען אראָפּ די מעציע — דעם ביי.
פון שְנאַרען, פון טנועס, פון פראַנג
דרינגט ארויס אפּן אויבערפֿלאַך

א קאַפּל קאַנטר - רעוואָליוציע
אם צעדרייטער שפראַכ.

אונ טונ יענער זינט וואָקואַל,
אם באַמרייטע פעלדער, —
א טראַקטער - קאַלאָנע טאַראַראַכט.

צומ יאָנטעוו

אונטערטום פֿאַרזייט שוין.
אימעטום וועט וואַקסן.
ווילדע ווייטע סטעפעס
טראָגן שוין אפּ אַקסל
טראַקטערנע קאַלאָנעס.
קעמלעך קאַראַוואַנען
בעטלעריש האַכנאַעס
לעצטן גאַנג דערשפּאַנען.

ניט־באַקאַנטע לענדער,
ניט־געזעענע שטאַמען,
זייער נאָוונט זיינען אונדז
אייגנס, נאָר צעשיידט.
סע האַט אינ פּעסטע בענדער
געוויקלט אונדז איין מאַמע,
איינ קראַפּט ביגדט אונדז
אלעמען צוזאַמען,
איינ גרויסע פּרייד.

יאָגט דעם צוג
דער שלאָגלער - מאַשיניסט,
אַן איבעריקן שווייס - טראַגן פֿאַרגיסט,

אבער ניט קיין איבעריקן
קווערטל שמירעכצ פעטנ ;
בלעטערט ער
אויב בלעטערט
צו טויזנט קילאָמעטערס, —
קומענ פינקטלעכ מוז דער ציג,
יאָגט —
צו פעלקער אומבאַקאַנטע
אפּ יאַנטעו, אפּ געוועטנ.
פליסט און גלעט אונדז
אומבאַקענטע פּרישקייט
פונ ברעגלאָזן פארטאַג.

קעמלענ - קאַראַוואַנענ
פאַרגייענ אינ באַרכאַנענ,
פונ די שטאַלצע שאַרבנס
קוקנ אויגנ טריב :
לענגוויס מיט ניאַנ - שאַנענ
איבער מירבער שפאַנענ
רעלסנ צוויי :
טורקסיב.

כאזאקנ - יינגלעך

האָט ליכטיק
אן עפּן געטאָן זיך
דער באַרג-פּאַס טשאַקפּאַר. —

... בא די כאַזאַקנ-יינגלעך —
די ליטקעס דינ, דיַר.
די הויט איז אָנגעצויגן גלאַט. —
זיי שלעפּן אומגעלומפּערט
גרויסע טאַטשקעס שטיינער. —
שווער פארדינען זיך
דעם נאַמען פּראָלעטאַר.

אופּעריסן ברוינעם, פעסטן פעלדז,
טאָלן — איינגעשיט.

א רוקנביי אריינגעשמידט
אין מידבער-סטעפּ —
א רעלס בא רעלס.

הערן יינגלעך דאָס ערשטע מאָל אזוינע קלעפּ,
זעען ווילדע דאָס ערשטע מאָל א נוצ פון פעלדז: —
לויפט מען פון יורטע,
פון קישלאַק
אפ ארבעט באַם שטאַלענעם ווונדער אין סטעפּ.

קלינגט עס ארום איבער גאַנצ טורקעסטאַנ,
און אריבער דעם בערג - קייט טיאָנ - שאַנ.

זינעג יינגלעך ניט געווינט :
די ארבעט טרייבט,
קנעט דאָס לייב.
מע איז טרייער געזעסן
אפ דעם אישאַק,
רויך געקוקט, ווי זיג זי באַקט,
אלייני מיט זון, אלייני מיט שאַם,
אפ מידבערס אומבאַזאַרגטן שלאָפּ,
מיט אייגענעם נודנעם קאַל
צום טאַקט די קעמלען, וואָס שלאַנק באַוועגן זיכ.
מיטאַמאַל, —
מיט אלץ געזעגנט זיכ.

די טאַטשקע קרימט
פונ ברעט אראָפּ.
רייסט זי הענט,
דעם קאַפּ, —
רייסט אונטער דאָס געפייני.
ראַנגלט זיכ לייב מיט שטייני
אינ פאַרביסענעם וועט.

אומגעלומפערט - שווער, —
כאַטש חייני, —
גייט ניט דאָס רעדל
צוריק אפ דער ברעט.

וונש אונ ווילן .
אינ יינגלעך גלייט:
פארהארטעוועט ווערן
פלינק אונגעניט.
איינעמען מוז מען אינ וויסטע די פעסטונג -
דעם בערג פאס טשאקפאר ;
ווייזן, וואס הייסט אינ דער וויסטע פארמעסטונג,
ווער אינ דער מידבער הייסט פראלעטאר !

איבער דער איליער בריק

אינ אילי האָבן ארבעטער
געוואָרט אפּ אונדז שוין לאַנג:
יונגע — אינ רייען,
אונ זעלטן - וווּ
פונ שווערער מי
א צעאָקערטער פּאַנעם.

די ייִשעוולעכ זיינען דאָ ניי,
אונ ניי זיינען אויכ די פּאַנען.

די מאַכנע מאָ-גאַלישע קינדער,
געטדיי די האַלדזטיכרעכ פּאַרבינדן,
קומען מיט געזאַנג.

ארבעטער טרעטן ארויס
וועגן טעמפּן אונ שטורעם,
באַרייטערס, קלאַנערס, שיקורימ. —
וועגן כעסרוינעס,
וואָס לאָזן ניט קיינעם צורו.
כרייבערס פאַרלאָזן
די קעמלען באַם ברונעם,
פאַרקנייטשנדיק פענעמער ברוינע,
הערן צו.

טאַרטערטער פון ראָט, —
זײַן וואָרט ער ווענדט צו די קינדער;
כאַזאַקישער לאָשן צעבינדן
אפּ פענעמלעך פאלט אין צעצינדט זיי:

פלינק, אין בונטן כאַלאַט
זײַן דאַרער געשטאַלט
בייגט זיך און ווייזט
ארום זיך, אפּ ערטער, —
שטעמפלענדיק זיי מיט הארטעסווערטער.
שאַרפּ מיט דער האנט
די לופט ער שפּאַלט:

— דאָ.

קינדער,

פאַרגעדענקט:
דא ווינען בלאַטעס געווען.
אלייער גריבער.
דא האט מען געקרענקט,
געפייגערט פון פעסט און פון פיבער.
באַלשעוויקעס — אייערע עלטערן —
האבן עס אַלץ אָפּגעשווענקט,
געלייגט דעם גרונט
פאר א לעבן א שיינס, —
און ווייטער צום בויען נעמט איר עס איבער."

נאָכדעם פירט אונדו אלעמען
דער אינושעניער,

אַנקוקן דעם בריק —
 דאָס גרויסע נייע ווערק.
 ווי שווער, ווי שווער
 איז אַנגעקומען דא דער שטיק:
 כּוּצ דער מיידער - וויסט,
 כּוּצ דעם טייכס דער ווילדער שטראַם,
 האָט שטענדיק דאָ געפעלט
 בריק-בוימאַטעריאַל,
 פּראָדוקטן, קראַם, —
 נאָר ניט געפעלט אַאבן ליידיקנײער
 און שעדיקער.

טוט מען אונדז דעם קאָוועד אָן:
 אונדזער צוג זאָל זײַן דער ערשטער צוג,
 וואָס באַנייט די בריק
 איבער ערשט געוועזענעם סאַקאַנע - גרוב
 דורכפירן די ערשטע רויטע פּאַנ
 פון אונדזער זיג.

גייט דורך צווישן אויסלענדער בעסאָד
 א מורמל צווישן זיכ:
 „דעם לאָקאַמאַטיוו וועט ניט אויסהאַלטן זי בריק...“
 זיי קריכן איינציקווייז פון באַן אראָפּ,
 בלייבן אפּ צוריק.

ווען מיר דערוויסן זיכ,
 איז קורצ אונדזער באַשלוס:
 — זאָלן זיי זיכ נאָכשלעפּן צופּוס.

צו דעם לאַקאַמאַטיוו
מיר טשעפענ צו א צווייטן —
און ארום און באַקלעפּן
ווי נאָר א טרעפּל, א שטאַנג. —
מיר פּאַרן ארום אפּן בריק
מיטן דאָפּל - מאַסיוו, —
מיט געזאַנג.

מיר קוקן זיך אומ אפּ צוריק :
קוים וואָס זיי קייענ מיט פּיס דעם זאַמד.
מיר שטעלן זיך אָפּ און וואַרטן לאַנג.

אינ אינא - בולאק,
אינעם טאל פונ קרישטאלענעם קוואל,
דארט שליסט טורקעסטאנ מיט סיביר היינט
דעם שטאלענעם בונד.
אפ בעקנס פון בערג
זיינען בענק און טריבונעס צעשטעלט,
צום טאג פון ניצאכנ
אפ מידבער און סטעפעס און בערג.

פארנעמען שוין וואלקנס
דעם הויפט - זיצ אפ אייביקן שניי,
אפ גרויסן איליקער אלטאז,
אפ פארבערג טיאנ - טאנס -
צעשפרייט ליגט מיט פעלדזן - מעשופעס
א וועלט - פאנאראם:
סע הענגען די פאשע - טעראסן
אינ בלייקער פראכט.
פיל העכער פון וואלקנס פון יגע,
וואס טראגן דעם שניי,
אונ נידעריקער פיל פונעם ראנד
פון דער אייביקער קעלט, -
פרוכטיקע פלעצער
פון זון און פון שטראמען גענערט.

און אונטן. דער באַרג-טייך
 מיט שטיינדעלעך ברייט איז געבעט :
 מיט ווייסע קרישטאָלן,
 באשפרענקלט מיט בלייכלעכן גרינס.
 און ברוינע געקעסטלט
 מיט ווייסן און כונקעלן שטרייפן.
 גרינ - שוואַרצע, און קופער - געפיקטע,
 און ראָסטיק און ראָסט.
 שוואַמיק, שוואַרצ - רויכיק
 און רויטע געווירעט מאַרענג.

דורכ שווערע מעשופע - גענג
 שטראָמען די מענטשן אריין :
 אפ באַרג-פערדלעך פלינקע
 מיט זאָלען מיט בונטע געצירט.
 געבלומטע כאַלאַטן
 און פּעלצ - מאַאַכייען אפ קעפן.
 פון הויכע זיגזאַנג אפ בערג
 און פון קלעמען מע שפּאַרט,
 פון יורטעס, קאַלוירטן, סאַווירטן,
 צו פוס און צו פּערד :
 כאַזאַקן, טאַדושיקן
 מיט געלע דונגאנער געמישט,
 צו צוויי אפ אן אייזל —
 און זשוואַזינקע איילעך אָן ברעג ;
 צו צוויי אפ א קעמל
 און סיליאָן זיך קעמלען ניט אויס.
 צי פּריי, צי מיט פעק,

צי מיט הויפנס געהילצ-סאָקסאַזל ;
 צי גלייכ פון די היימען,
 צי גלאַט פֿינ די וועגן פֿאַרקערט, —
 אינ מאַטן, אינ מענגעס, מיט פֿאַנען
 א כאַיל א גרויס,
 פון אלערליי זייטן —
 צום קרייז פֿון טריבונעס מע שפּירט, —
 צום יאָנסעו פֿון בויונג,
 צום טאָג פֿונעם שטאַלענעם בונד.

אונ פרעסע-פֿארטרעטער פֿון אויסלאַנד
 אונ אונדזער פֿאַרבאַנד,
 מיט סאָטאַפֿאראַטן, מיט פֿלינקייט,
 מיט שטאַטישן גלאַנצ, —
 זיי ווילען ארום אינעם קאָכ, —
 אונ אויב זיי ווערן שטיל,
 ווען שאַטאַו באַם פֿרעזידיום-טיט
 צו פֿאַלק ראַפֿאָרטירט:

„פֿאַרקלאַטט שוינ דעם לעצטן קרוק
 אינ גרויסער באַן-מאַגיסטראַל,
 „דאס ווערק פֿון פֿאַרמעסטונג פֿון מאַטן — טורקסיב —
 איז פֿאַרענדיקט!“

די הויכ-עדערס ברענגען צו מענגעס
 דאָס מעכטיקע קאָל,
 אונ ס'רייסט זיכ פֿון טוינטער ביוסטן
 א ריזן-„ה רא!“

א שאָל פֿונ ניצאָכנ,
פֿונ מרידע אונ שלאַכטנ א היכצ,
צו וועלטס קאנטינענטנ—
א גרויזאַמער רופ.

סטעפעס און זאמדן

1

ברייט צעלייגט איז קאנאָקסזאַן
בא די קייטן - בערג טיאָג - שאַן.

שיינט דער שניי פון קייטן מילד,
איבער גלי און מידבער - ווילד.

סטעפעס שלאָזן אינעם שלאָם,
שפּיזן נאָר די הערדעס שאָם.

פון קיינ אקערס ניט צעקעמט,
מיט באַרכאנען - זאמד באברעמט.

פון קיינ אקערס ניט געוועקט,
אלץ מיט ואלץ - פליכעס באדעקט.

שלאָסן סטעפעס ווילדן שלאָם
אונטער גרויסע הערדעס שאָם. —

נאָר ס'איז לאנד פון הויכנ ווערט
פול מיט שטרעקעס פעטע ערד.

נאָר האזאקן פרעמד איז מי, —
פאָסען נאָר אינ סטעפ די סי,

אלצ פון אָרט צו אָרט געשלעפט, —
דארפן פאַשע נאָר פון סטעפּ.

אינ מאשינעס נאָר געווענדט,
זינ געטרייע, שטארקע הענט, —

וועט פון ווילדנ פויסטנ קאנט
זיין דאָס רייכסטע, שענסטע לאנד.

איצטער, — קעמעלעכ א שערענג
מעסטנ וויסטעס ברייט אונ לענג.

גילע האַרבעס שפאנענ לאנג,
לאנגזאם - פויל א מידבער - גאנג.

אפ די האַרבעס האַק - אונ פאַק,
פאָרנט פירט זיי אן אישאק.

ער איז קינדיש-קליינ פאר זיי,
נאר מיט אויערנ גרויסע צוויי,

אונ מיט דריבנע קליינע שפאַנ,
טראַנט אפ זיכ א לאַנגנ מאַנ,

וואָס אינ זעקס כאלאכנ זיצט,
כאַטש סע ברענט אונ בראָט די היצ,

טראַנט א פערצ-הוט, גלייכ סע פירט,
מיט די פיס דעם זאמד בארירט,

לאנגזאמ אפ דעם אייזל רייט, —
האבן בייע שטענדיק צייט.

רייט דער מאַן אונ סכוירעס פירט,
מיט די פיס די זאמד בארירט.

ס'האבן טעג בא זיי קיין צאָל, —
מע וועט אַנקומען אמאָל.

נאָר פֿונ הינטער די באַרכאַנען
ווינט ברומט, ניטט. —

וועט א שטורעם נעמען שפּאַנען
און אַ רייס די זאַמד פֿונדאַנען —
איבעראַנדערשן די וויסט!

מיטאַמאָל, —
וון א באַרג איז,
ווערט א טאָל ;
וון פאַרשיט איז —
ווערט אַנטפֿלעקט ;
וון ס'איז אָפֿן —
ווערט פאַרדעקט,
אָפֿגעמעקט,
אויס !

אינעם לאנד אָט דאָ ניט לאנג
 האט געהערשט די צאַרן - שלאנג.
 מולא, צאַרן - שלאנג און ביי,
 פעסט געייניקט אלע דריי.
 גיב זיי פוטער, גיב זיי וואָל,
 גיב זיי רינדער, צינזן - צאָל.

גיסטו ניט, - איז מיטן קנוט,
 גיסט צוריק, - איז גיסט זיך בלוט.

שפּאַרט מען וואסער פונ אריק, -
 און דעם ווידערשטאנד דערשטיקט.
 ווידער הערשן שלאנגען דריי, -
 מולא, צאַרן - שלאנג און ביי.

אבער בלוט, ס'האט בלוט געקאָסט,
 האָט און צאַרן און פארדראָסט.

ווידער שלאכט און נאָכ א שלאכט
 און צום פּיינט א סאָפּ געמאכט.

בראָך - צעבראָכן ליגט דער אָל,
 סריי איז מען צום ערשטן מאָל!

ווער געווען איז אָרעם - וויסט, —
ווערט גערומפּ און באַגריסט.

פּרײַ דער סטעפּ אָן ברעג, אָן מאָס,
איצט איז מי דער באַלעבאָס.

איצט איז אַרבעטס האַרטע האַנט
באַלעבאָס פּונ גאַנצן לאַנד.

מיטן וואַנדערן מיט שאַפּ,
מיט די יורטעס, נעמט אַ סאַפּ.

פעסט באַזעסיק ווערן לײַט
צו באַהערשן וויסטן ווײַט,

צו באַדעקן סטעפעס - גלייט
מיט געפּיי און מיט געבלייט.

וויסטער מיסטער, מיסטער וויסט, —
ס'קומט אפּ דיר דער גרויסער ריז.

אַ יוגנט - לאַנד ווערט קאַזאַקסטאַן —
בוים אינ וויסט און אײַזנבאַן!

כאַזאַק, אוקראַינער, ייד, טאַדזשיק, —
אײַן פאַרמאַסטענער באַלשעוויק!

רוס, כינעז, אַוּזבעק, קירגיז —
אײַן פאַרגלויבטער אַרבעט - ריז!

סטאַנציעס שטעלט מען אינדערלענג,
וון געווען איז זאַמד און שלענג,

ווי געווען איז סטעפעס בלויו, —
שטעט און טטאנציעס בויט מען אויס.

ווארטן שטעקעס שויג פון לאנג
אפן שווערן טראקטער - קלאנג,
אפן ריס אין זייער טיפ, —
וואקסט ארטעל און קאלעקטיוו,
גייען געוועטן קרייז מיט קרייז, —
באוול - פעלדער, פעלדער - רייז.

באוול, באוול נאכאנאנד,
באוול סאר דעם אלטארבאנד!

די קייט פֿון שניי - געקנייטשטע בערג,
וואָס ציט זיך רעכטס,
האט אויספאַרמירט א בעקן
פעטע, שיינ - געזייטע ערד.
די קייט פֿון שפיצנבערג פֿון בלאַסע
לאָזט אראָפֿ אהער
צעשטרעקטע
קרירע - קאַלטע ריטשקעס וואַסער.

בא קורקורעסו אינ שיינעם טאַל, —
וואַרעמע בערג אינ גרינס ווי טיכער,
אונ לעבנ זיי, —
די קייט פֿון בערג געקנייטשט אינ שניי.
געקרויזטער פעלדז אינ לאָקן ליגט
אונ אינדערמיט :
אַ ס א, דער טייך דער גיכער.

וואַנדערלייט א נייע גרופע, —
צו דער ערד זיך צוגענאַפֿלט.
אויסגעטריקנטע כאַזאַקן
איינס נאָך איינעם שטיבלעך באַקן, —
גרינדן דאָ דעם נייעם פֿונקט.

שיינ איז דאָ,
צו שיינקייט צוגעפאָסט די זון.
און אז מע זעט דא עפעס טאָג —
טרט א שנמיד זיך איינ
אינ סאַמע לייב, א בריי:
„נאַר, אָט דא טאַקע פאַרבלייב,
צולייגן דיין אַקסל צו דער מי“.

אָט גייט דער צוג אריינ
אינ פעלדזונ - קלעמער, —
דער זע - קריז הערט פארקלענערט,
נאטור - און מענטשן - ווערק
באשמעקן נאָונט זיך מיט שווערן שנורכ.

ריטשקעס,
וואָס אנטלויפן פון די בערג,
לויפן ראַשיק דורכ.
אָט א פערד, א קלאַנגלאָוער טופע,
בערעזקעלעך א גרופע,
א שטיק אָסא
מיט טיפן שנייט
אריינגעשניטן אינ גראַניט.

מיטאַמאָל און שנעל,
דער צוג אריינ אינ אַ טונעל —
א קאַלטער צוגלופט אפן פאַנעם ציט.
און ווידער גרינע ברייטקייט,
און ווייט, זי בערג אינ ווייטן שלאָפ,

אפ גרינס צעשפרייטע
פיטערנ זיכ מאַסנ שאַפּ.
די שאַפּ נאָר הייבנ ניט די קעפּ,
פונ גרינס פארבלענדט.

אַ: ער פאַסטעכער
כאַפּנ גיכ זיכ אופּ,
צו אונדזער צוג געווענדט:
צומ ריז לאַקאַמאַטיוו,
וואָס מיט שיינקייט בלענדט,
וואָס דעם טורקייב
האַט אַרבעטער
אַלע - אַטער, -
אימ געשענקט.
ער איז באַקלעפט, באַצירט,
אפּ זיינ שווערנ שטערנ
א רויטער לאָזונג הענגט:
„דאיאַש סיביר!“

העכער די קראפט

"Еще рано ликвидировать
лошадь как класс.."

פאַרן מייסטער פון פערד - זאָוואָד
— אינ אַלע - אַטע,
פאַר דער גערטנערן
פון ראַטווירט פון געפער
מיינ וואָרט נעמט אַנטייל
אינ דער לוסטיקער רעגאטע,
פאַר זייער שאַפונג,
פאַר זייער רומ.

ווי יונג דער מייסטער רודעוועט
מיט זײַן באַיאָרטקייט,
פרוכטיק איז זײַן טוען, וואָס ער טוט:
דערלערנט גרינטלעך
די אייגנשאַפט פון-בלוט
פון פערד פון אלע ערד - טיילן
און סאַרטן.

געניט אינ זייער אַפּשטאָם און כאַראַקטערס, —
גיט ער גרוימע ווינונג
און האַלט זיי אפּ דייעט.
ווער סע האָט א נויגונג — ווערן פויל און פעט, —
שיקט ער אינ קאַלווירט
אלס בײַהילפּ בא די טראַקטערס.

ער ארבעט אה זײַן הויפט־ווערק אומופהערלעך:
מישט און פֿאַרשט,
דערשלאָגט זיך טאַקע אויך:
הייבט אױף דעם הינטערקײלעך פֿון קירגיזער פֿערדלעך,
די פֿיס ציט אויס,
און הייבט זיי אױף דעם בױך.

אַכט פֿונט נאָר וועגט דאס האַרץ זיי,
פֿופּצן מוז עס וועגן;
ס'וואַקסט די וואָג קױם־קױם פֿאַמעלעכע און שווער:
ריינבלִוט־יקער ענגלענדער העלפט,
אינ מי געשטרענגטע,
אופֿאבעס שווערע שטייען פֿאַרן קירגיזער פֿערד.

און אָט פֿאַר נײַער ערד —
דעם נײַעם טיפּ זיי ברענגען:
דער קאַפּ איז קלײַן,
אויסדריקלעך דאס אויג,
א פֿריילעך אויער צו יעדער שאַרײַך גענויגט,
א שטאַלטנער קרופּ —
אָט דאָס הייסט פֿערדישע שײַנקײט.

די טורקמענער שפּאַפּע איז דאָר:
גיט אלץ אױעק איר געבירטן.
ריינבלִוט־יקער ענגלענדער
האַט טרוקענע פֿיס.
אָט זײַנען די קינדער:
אויסדריקלעך שײַלעך, פֿרעציוז,
זיי גייען אױעק אַלס „טוערס“
אינ קאַלױרטן.

אזוי אינ קרייז פונ הייסע זונענ
ווערט געפירט
צו וואָג, צו פעסטקייט, צו גרויסער קראַפט.

דער מייסטער וויזט די פערד-ווערק,
וואָס ער שאַפט,
ער פירט אפ רייכנ פוטער-גראָז
צו די טאַבונענ.

אלט - בוכארא

ווי נעמט זיך צו דער זון
אזויסיל דאָמנעס היצ? —
ווי האַמערנ פנעוּמאַטישע טויבט זי,
ווענט - שטיינ ברעקלט זי און קריצט,
און אונטער פיס די שטיינער שטויבט זי.

קיינעם שוינט דער קאַלכויחן - שטויב,
ער בריט די הויט
און פּיניקט אינדזער שלונג.
דער טרונק פונ קילער קיילע
זיט אופ אפ אונדזער הייסער צונג.

ס'טוט אונדז א פאַק,
באַם האַלדז - און נאַקן,
אינ דער ארבעט שנעל:
גאַרנט, גאַרנט, גאַרנט,
ויל אויסגאַרבנ פונ אונדז א פעל —
טרוקן,
ס'זאָל קנאַקן.

וואָס קענ שוין לעשנ דאָ
דער שטאַט - באגיסער

מיט זײַן לעדערלאַנגל אפּן פּאַס ?
שטאַלטנע - כײַנעווד ק,
מיט לאַנגל - פּיסל,
באגיסט ער שפּאַרעוודיק וי גאַס.

אינ שטופּעניש פּונ די געדעקטע מערקלעכ
מיר זוכנ שוצ. —

נאָר דאָ איז איבלדיק און ערגער:
לעכ: ר - קלייטלעכ באַקאַלייקעס,
שטעלעכלעכ מיט טיבעטייקעס,
שפּאַטעס, טשאַיכאַנאַס און שמוצ.

נאָר אלטוואַרג זעט מען דאָ,
צעלעכצטע

(טרונק - בײַן באַקומענ וועט דער טויט). —
די גאַנצע יונגוואַרג,
זײַ און טעכטער, —
בא די באַוול - פעלדער
די געדיכטע,
באָ דער איריגאַציע, וואס מע בויט.

וואַסער רײַנס וועט זײַן,
וואַסער פּיל דער איקער.
זײַן לעכצנדיקן גאַרגל
דער קאַנט וועט טאַג א שווענק.
וואַסער קילס און פּרישס גרייטן באַלשעוויקעס,
לינדערנ די היצ,
און שאַטן אָפּ די קרענק.

שוין איצט מאַרשיט מען כאָונ —
מאַלאַרי - באַטיינענ.
א וואַסערדרוק - טורעם
געזונטע וואַסער יאָנט.
א בודקע א ווייסע
מיט וואַסער זויבער - ריינע
שוין איצט יעדער פּלאַצ,
יעדער שטאָט - טייל פארמאָגט .

באַם מינאַרעט פון טויט,
אויכעט אזא ווייסע.
וויי, — אינ כורווע - מיסט
דער וועג צום הויז פון גאָט.
אונ ארומ בודקע — סטעזשקעס, —
גליקלעכע באַווויזן:
ווער איבער וועמען
די אויבערהאַנט דאָ האָט ...

א הייליקנס טפילע

— אלא, איל, אלא! —
קלינגט אינ פארטאָג
א טפילעדיק קאל.
די זון איז נאָכ חייט
פונ בוכאָראַ,
טפילעדיק שרייט
אנ אלטער דערוויש —
א האַלבער מעס,
באַם שועל
פונ כאָרעוון מעדרעס:
— אלא, איל, אלא!

מיט טעמפלען געשטעמפלט
די שטאָט האט אלא,
כאָרעוון איז כאָרעוון
אלאס בוכאָראַ!

— אינ גרויסן מעדרעס:
דעם רוכס טשאַיכאַנאַ,
דעם רוכס פאַרטערעטנ.
אם הייליקע כורדעס,
אלאס מעטשעטנ,

האַבנ די רוכעס
געשטעלט א קאלאַנטשא!

קלינגט בעקאַל - וואָם : *
— אַלאַ, איל, אַלאַ ו! —
אינ פעסטונג עמירס —
דער אויספירקאַמ.
אונ פרויעג ברעכנ
די הייליקע קנעכטשאַפט,
ווערנ ווידערשפעניק,
ווערנ גלייכ צו מענער. —
אַלאַ, איל, אַלאַ! —
זיי שטיצנ אראָפּ
די פאַראַנדזשאַ.

אינ הייליקנ סאַמאַרקאַנד
איז קאַנדוקטער אינ טראַמווין
אַנ אָפּגעדעקטע סרוי.
זי גיט מענער בילעטן
ביט דער הוילער האַנט.

דאָס זינדיקע פּאַלק
בוים זינדיק געבני.
די פעלדער - באַוואַסערונג —
גערויבט באַ דעם בני.
אם פעלדער זייענ זיי
דער רוכ ווייסט וואָס :

• מיט א הויכער לטימ

באוויר און באוול,
דאָס זינדיקע גראָו.

אַלאַ, איל, אַלאַ! —
מיט זינדיקן פאַלק
פירט אָן אַ פרוי,
אַבי-דאָוואַ.

קעגן דיר, אלא,
און קעגן דיין מולא.
שטראָפּ זי, שטראָפּ,
זי זיצט אין שלאָס דעם עמירס,
אָן א פאראנדזשא,
אפּן ערשטן שטול.

רייטט זיך דער אלטער דערוויש
באַ שוועלן פון כאָרעווע מעדרעסן,
און סאלט כאַלאַשעס אפּ זיין שטאַק: —
די הייליקע בושלעס,
וואָס האַלטן נאָך איין זייערע נעסטן
אפּ רעשטלעך פון מישקנס, מעטשעטן —
קנאַקן מיט שנאָבלען,
זיי מיט טשערעטן:
טשראַק-טשראַק.

צוריקוועגס דורכ אוובעקיסטאָן

קונציק - געפלאַכטענע
ליימענע וואַלקעס.
שטיבלעכ אָן דעכער,
ווי לאַזשעס ביז העלפט.
שטרעקעס און שטרעקעס
קימאַט ניט באַמפּלקערט,
פרוכטבאַרע ערדן,
נאָר וואַסערס זיי פעלט.

דערציילט דער קאָלוירטניק
אינ קיטל אינ ווייסן.
אינ גרויסע קאָלאָשן
דערציילט דער כאַואַק :

אַרום - און ארום דאָ
קאָלוירטישע יורטעס,
קאָלוירטישע שעפּסן
אינ יעדער קישלאַק.
געוויס איז פאראן נאָכ,
וועסט טרעפּן א פויער,
וואָס גראבלט דעם גליווער
מיט טעפּפּן אַמאַטש.

געווען איז מיט בײַען דאָ
גרויסע געשלעגן,
וױלדע האַריגעס,
מיט בײַ און באַסמאַש :

„ווער איך קאַלױרט גײט,
וועט ווערן געשטעמפלט,
„קאַלכאַזי“ אמט שטערן
וועט ברענען אַ חונד.
און אונטער די פאכױעס
שלענג זיך באַױזן —
אױי האָט געפרעפלט
מולאַ, דער הונט.

דער בײַ װיל באַטראַקעס,
װיל הילצערנע אַקערס,
װיל, אז אַ װיסטקױט
אַל זײַן איך קישלאַק.

זאָן מיר װילן אונדזערס :
בלײַענדיקס, טראַקטערס,
סטעפּ קאַלעקטיווער,
רױטער כאַזאַק!

דער לערער כאַביב - אַבדול
באַשטייט אפּ זײַנס :
— קומט א קוק טאָג אפּ מײַן שול,
קומט צום נײַ געבײַ.

איך אָבער צי אראָפּ —
צום רושיקן טאָל.
דאָרטן ראשט פונ שטאַט
— א טויזנטדיק קאָל.
איז ניט צופרידן כאַביב,
שווייגט באטריבט,
ער ווײַל ניט גענוי,
צי זאָל ער מיר טאָג צוליב, —
מיכ פירן צוערשט
צום ראַוואַט - בוי.

מיין אינ טאמאָרקאָנד,
 רעגנט פיל געטאלן גיכ און אומגעריכט:
 די ערד איז פול גענערט.
 בעז האָט בליענ אופגעהערט, —
 בליענ איצטער די אַקאַציענ געדיכט.

ציענ אינעם פרישן פרי צום מאַרק
 קעמלענ, אישאַקלעכ, באַלאָדנ
 פונ עק ביונ קאַרק
 מיט טאַקסאַול, מיט לאַגלענ,
 מיט גרינס, מיט קאַשמעס א באַרג:
 אפ צעדרייטיי וועגנ, — וואַגלענ, —
 שטיקערומיז פירנ צונויפ דעם מאַרק.

מיט פרישן אויסזענ
 טיילנ זיכ אויס: —
 גרינגואַרג - סאַלאַטנ,
 געדריידלט, געקריוט,
 און זילבערנע ציבעלעס,
 מיט קעפ ווי די בעכער.

רעטעכ מיט קיל - גרינע טשובנ,
און יעדער שטוב איז
אָפּגעשיט נאָכאַנאַנד -
מיט מאָן, וואָס וואַקסט אפּ די רעכער
פּונ גאַנצ סאַמאַרקאַנד.

מיר קריכנ אינ קלעם, -
אינ אווטאָבוס,
סיאיז ענג און אומבאַקוועם.
און פּלאַנטער - כאַלאַטנ
פּלאַנטערנ אונטערנ פּוס.

און פּרויענ - געשטאַלטנ
פּונ אוילעמהאַטוי,
פּונ קאַפּ ביז די פּיאַטעס
אינ קיטלענ - גרוי,
דאָט פּאַנעם פּאַרשטעלט
מיט שוואַרצנ עלאַר,
וונ גלאַנציק - געדיכטע
פּערדישע האָר.
ווי קלעפט זיכ עס מיט ראַוואַט - בוי ? !

סע שטעקן ארויס
 פון הויכנ שטויב
 און שטויביקן גרינס
 פיל הייליקע גוילעמס:
 טעמפלען - בייטוילעמס,
 מיט שיטיק געזימס.
 גייט א ריי נאָכ א ריי
 א גוזמע מיט טרעפּ.
 און זאָגערס,
 און קלאָגערס,
 און הייליקע צעפּ,
 און במיכיקער בעטלערשער בני.
 סע טראָגן נאָכ טעמפלען
 שפורן פון גלאַנציק
 קאָלירט פּאַרצעליי.
 די טעמפלען ארום,
 די טעמפלען פארבני, —
 דער מאַרק זיכ באוועגט,
 ווי זיי איז ער אלט,

מיט זיי איין געשטאלט :
א בונטער לישׂי —
דער מאַרק זיכ צעלייגט.
א יאַמ טיבעטייקעס
מינקלעט און בלענדט,
ווי בונטע געמעלנ
אפ שטעלנ און ווענט.

געשטאַלטנ פאַרדעקטע
וואַרפּן א שרעק :
די פינגער אינ ארבל
זיי האַלטנ געשטרעקט, —
ווי א פאַרבאַטענעם
זינדיקנ פלעק —
האַלט מענ די שטיק
טיבעטייקע - קראַם.
פונ וונשנ פאַרדעקטע
אויסגענייט רעדט
יעדע באַזונדערע
היטעלע - בלום.

און אָט איז אַ הייליק געשעפט :
א שטעל מיט שיכ.
איכ שטיי געפלעפט :
שיכ... הייליק... פונ ווענ דענ ? ..

דער קרעמער זעם,
איכ דערנעוונטער זיכ, —

מאכט מיט דער האנט
א גרעגעצ אפגיכ, —
איכ זאָל זײַן שטעל נײַט שענדנ:
ער סאָר נײַט דערלױבנ מיר,
די קראָם איז סאר גלױביקע...
הייליקע סיכ...

שױער איז די ארבעט
פון איינצלנעם מענטש,
גראַשיק איר חערט,
מיט אוראַלט זי שמעקט:

ליימקנייטערס קנעטן
מיט פיס און מיט הענט
מעכטיקע טעפּ, —
צום באַקן טשורעק.
אריין איז מען שלעכט דערנערט.

... די ארבעט פון ויצנדע שמידן
פויגט אויב צו דר'ערד.
באלד נאָכן שוויצן בא ארבעט אַזאַ,
זעצט מען זיך שוויצן אינ טשאַיכאַנאַ.

און אָט איז א רעשט
פון קנעכטישער מי.
קאַטאָרושנע מי,
און נוצ אפ א טרער:

סע רייניקט אן איינצלנער וואָל
מיט אן אוראַלט געווער.

דער רייניקער האַלט
אינ א האַנט א סמיק,
צוגעלייגט נאָחנט
צום אומריינעם וואָל ;
מיט צוהייטער האַנט
די סטרוגע ער פליקט
פאראַקשנט און הייס :
טאַנצט די וואָל
צום סמיק און צוריק.
ער פליקט, ער שנאָלט,
באוואַשט זיך מיט שווייט
פון קאסאַרושנעם אָל.
אזוי ווערט גערייניקט
א קופּקעלע וואָל.

סע סעלט ניט דעם מאַרק
 אויכ א דערוויש.
 ער טיילט זיך ארויס
 פונעם מאַרק-געמיש: —
 מיט אָסענעם לייב
 און שוואַרצער שיינקייט.
 זיין דולע שטרענגקייט,
 זיין הילעכ, — שרעקט און סרײַבט:
 אוידינגען טראָגט ער
 פון פערדישע פענט.
 טשוהונ ארום לענדן,
 אפּ פּיס, אפּ הענט. —
 שפּליטערס פון וואַל,
 געבויענער פרענט —
 אפּ שיינ-שוואַרצן בויכ.
 אויכ דער קאַפּ, דער שטערן אויכ, —
 אינגאנצן געצירט אינ בראַך פון מעטאַל.

מיכ נעמט מיין פּריינט כאַביב
 באַם האַנט:

— קוק.
איכ זע א דרײַלינג
אינמיטן ברוק,
איינס נאָך איינס
געשמײדיק שפּאַנט.

סאַרנט שפּאַנט א שלאנקער מאַן,
ווי ער וואָלט דעם וועג געמאַכט,
די אויגן קוקן געטלעך —
הינטער אים א דרײַ-פיר שפּאַן
גייט א צוגעדעקט געשטאַלט
אין צירלעכע שטיינערלעך.
פון כאלאט א רײַכקייט שטראַלט.

און הינטער איר דעם וועג פאַרמאכט,
האַלט א צוהייט געשטאַלט די וואַך.
שפּאַנען שווערע טרעטן
אין אַרעמע שטיינערלעך.
פונעם צוגעדעקט געשטאַלט,
פון כאלאט — א וויססקייט טאַלט.

צוגעשפּאַנט צו דעם ראַנקאַפּ, —
געזעגנט זיך דער ערשטער אָפּ,
די צירלעכע שטיינערלעך
לויפן פלינק די טרעפּ ארום,
די שטיינערלעך אלטע,
טרוקענע ווי ברעסלעך,
הייבן קימ ארום דעם גוף...

קום איכ אריכ אריינ :
די פאַראנדזשא פארוקט,
א יונג געזיכט דערשיינט,
די קלייט באקוקט.
דאָס צווייט געשטאַלט,
פארדעקט, די וואַכ זי האַלט ...

די גלייקע זון
 מיט גלי-שטויב מיכ שטאָפּט,
 מיד טונ דעם אלץ, —
 וווּ רוט מען זיכ אָפּ?
 פירט מיכ כאַפּיב
 דורכ קרומע גענג,
 ליימענע פעסטונגען,
 ווי שלענג,
 היטן דאס הויזעכצ - געמיוזעכצ
 טונ יעדער אוזבעק.
 אן אייזל שטעלט זיכ אוועק,
 די אויערן צעשפּרייט,
 אפּ גאנצער דורכנאנג - ברייט. —
 ניט טרייב,
 ניט שטורכ, —
 אן אויער דעם אייזל סארבייג —
 וועסטו אדורכ...

אָט איז די שול.
 אינ הויס - קוואַדראַט איז קיל.

פון פענצטער, וואָס דינט ווי א טיר,
אינ קילס געהילט,
גיט קנאפע שניי.
— פארוואס זשע איז שטייל?
— שוינ אורלויב אינ שול.

מיר קומען אריין—
א גרופע פרויען אפ בענק,
אָפענע ביכלעך פאר זיי,
אנקעגן — אינ רויטן האַלדזוט, א
יאַטל שטייט
אונ פיקט זיי מיט כאַכמע די צונג. —
פונ אמעראצעס א ליקפונקט.

מיזרעך, מאַנדל, שיראשירים...
די אויגן... די האָר...
אפ מיזרעך גיט אופ א נייער דאָר!
א נייע צירונג:
דאָס יאַטל שטייט פאר זיי
אונ רעדט,
מיט קרייזל איבער דער ברעט:
„אינ 4 — דעם 5 יאָר“.

פונ דרויסן דערלאנגט
 א „טו-טו“ דער אוואָס:
 ענדלעך, צום ראואט-בוי,
 און מיר טוט באנק, — כ׳וואָלט נאָכ אזוי
 געבליבן א ווײַלינקע דאָ.

טול דער אוואָס,
 און צווישן — א פרוי:
 אָדלערשער שטאַלצ
 אינ אוזבעקיש געזיכט.
 און מאטעווע ליכט
 און מוט פון איר שטראָמט.
 קלינגט דרייַסט און וואָג
 פון איר ברוסטיקן קאָל —
 סעקרעטאַר פון אויספירקאָם.

גיכ פונ דער שטאַט
 הינטער שטאַט ארויס,
 אינ פאָנעם אונדז שטיסט
 היציקער שטויב.

כורוועס פאַרביי,
פוסטקייט און שאַט.
ביז צום פארנעם
פונ ראואאט - בוי.

איבער ערשטן קאַנאַל
פונ גרויסער סיסטעם —
אַן אַרקע געשטעלט,
איבער איר א פלאקאט:
דער פינסיאָר אינ טאַט!

מיר פאַרן אריין,
א שיינקייט דערשיינט:
א וונדער - געפּלעכט
פונ אייז, צעמענט,
פונ שליוונ און גענג,
מיט ברעגישע ווענט.

„מיר זאמלען אהער
פונ ארומיקער ערד
רעגנס און שניי;
בארג - טייכנ אלע
פאַרקערן אהער,
פארעכנט אפּ נוצ
יעדער וואַסערל טרער.

„קאָלודרטן,
און בוימוואָל,
און רייז, די שטאַט,
באקומען גענוג
אם גוטן געראַט.

דער שעטעכ פון אָנגורײַם
ווערט ערשט צעשפּרייט:
קנעכטישע מי —
אוועקגעשווענקט.
ווי פּוסטקײט — באַפּויט,
באַזאָרגט און פּאַרזײט.
אינ אָנגורײַם פּאַרמאַסטן
דאס אַרבעט - פּאַלק גײט.

אפּ וויגנדן בריק
פּונ לײַחנט און שטריק,
הײדען מיר דורכ
צומ שליוון - צענטראַל,
דאָ ערשט צעשטראַלט,
דאָ לײַגט ערשט א וועלט!
דאָס ווערק פּונ געוועט!
מײַן בלוט אינ מיר קוועלט,
א קויעכ מיכ וויגט.
און פּרייד צו דעם שלונג
טרעט צו און שטיקט.
לאָשן מיר פּעלט,
מײַן צונג איז צו לײַזן,
דאָס גוטס, וואס איכ זע, —
מײַן וואָרט דריקט ניט אויס!

דייטשלאַנד

1921 — 1925

איינער א האַרבסט

1

איינער א האַרבסט האָט געוואָרט אפּ מיר
אונ מיכ אוועקגעפירט פונ מײנע שטעט.

מײַן יינגלשן קריג ניט פאַרענדיקט,
ניט שלאָפּן באַלייגט מײנע טויבן,
דאָס וואָרט ניט געוואָנט מײנע מיידלעך,
ס'געפּייערט, געכאַוועטע וואָרט.

איינער א הארבסט האט געוואָרט אפּ מיר
אונ מיכ אוועקגעפירט פונ מײנע שטעט.
ס'אָ ווייטיק אויסצוברענגען מײנע טעג
אינדערפרעמד! —

כ'שעם זיכ גאָר
מיט פּירעס צײטיקע, מײַן יוגנט. —
כ'שיט זיי אויס,
ווי שאַלעכצ נישטיקן
אפּ פרעמדן פּלאַצ.

קומט מיר טאַקע פאַר די אויגן
ס'יוונע קאַלב אפּ פרעמדן, פּינטלעכע יאַרד.

בייטשן קוויטשיקע און ביינער - פינגער
איבער קאלב —
איבער נאָקעט, וואַרעם קאלב.

שפּיל איך זיך אינ צימער,
אינדערטרעמד.
אַט מאַך איך מיר די וועלט,
וואס אקאַרשט כּי האב סאַר־אַוט:
אַט א הימל קליינינקער,
האַלב - אַנגעמערקט לעוואָנעכל,
איינ ביימעלע, איינ ביימעלע
א גרינס.
שלאַגט זיך אָן מיינ האַרץ אפּ דעם,
הענגט זיך אָן
און רוט אפּ דעם...

נאָכ דער הימל־שער אנאָלע
 ווייס איך, וווּ עס שטייט מיין היים —
 פונקט אנטקעגן די רעדער הינטערשטע
 שטייט מיין שטיבל אפ דער וועלט.
 באַמ הינטערשטן פענצטערל
 ציט זיך דאָס טייל, —
 באַמ פאָדערשטן ווענטל —
 די קייט פֿונעם הונט.
 אינ אונטערשטן פענצטערל
 פינקלס דער זון - באַרג,
 אינ קלייניקן קיכל
 ציקאָריע זיך קאָכט.

פלעגן ווונדער - פארטאָגן
 מיר קומען צו כאָלעם
 און מירמלען :
 „וועסט אונטערוואַקסן.
 „זיך אַנטרינקען ציקאַריע—
 „וועסטו אוועקגיין מיט אונדז.
 „ווי מירן זיך שטעלן—
 „וועסטו אויך.
 „ווי מירן זיך פרייען—
 „וועסטו אויך.
 „ווי מירן גייען—
 „וועסטו אויך".

איצט קענ איכ די פֿאַרטאָגנ
ניט דעריאָגנ --
מיכ שלעפּט אראָפּ די פרעמד!
אונ ווענ איכ טרעפּ זיי אָן אמאָל --
טרינקט זיי אויס די פרעמד.
די פרעמד ביז בלוט, קאַלטבלוטיקע,
ווי גומי, טעמפּ איר לופּט!

1922 י.

באקאנטשאפט

סע טראַגט מיכ אום דער שוואַרצער יאָר!

איך בין באַ פּרעמדע גרענעצן.
אין פּוילישן, אין וויסטן קאַרדאָר
זעט מען ניט אין טונקלִקייט די פענעמער.

א האַנט זוכט אָפּ אין טונקלִקייט
מײַן האַנט און פעסט זי דריקט.
אומגעריכטע, וויסלעכע פון בליק,
אומבאקאַנטע צײַן צעפּינקלעך זיך.

מיר האבן געכטן שוין באגעגנט זיך
אין קעניגסבערג אין פּוילישן קאַנסולאַט.
געשטאַבן האט אונדז ביידע דאָרט א פּרעגעניש:
ווער איז מען און וואס איז מען און וואס גלאַט.

א נעגער איז ער, און זײַן צונג די נעגערשע
זי לייגט זיך שווער אַם וויסטנס שפּראַך,
וואס הייסט עס, ווער מע איז?

וואס אידעס טאר א פרעגעניש? —
מע פאָרט, מע זוכט אַן ארבעט און א דאַכ.

און חידער איצט באַגענגט זיך,
סע טוט א צי, א נאָג, הי צו א פּרײַנט.
זײַן פּאָנעם שײַנט און באַם געוועגענענ
ער פרעגט, צי האב איך א געלעגער שוין
אין טרעמדער שטאָט אפּ הײַנט.

בערלין. מיר בײַטן מיט די נעמען זיך.
סע קניפט א קנופּ די פּרײַנטשאַפט שטילערהײַט.
די טרעמד הייבט אופּ אפּ אונדז די בײַזע ברעמענער,
און דער טראַמוײַ צעשיידט...

1922 י.

האַמבורג, אַקטיאבער 1923

ס'וועז סאַלג אס א גאס מיין קאַפ,
ס'וועט מיין פריילעכ בלוט
ניט טאָן קיין איינ געשריי: —
אפ בארנבעקער באַריקאָדנ
שלאַנט זיכ אונדזער בלוט מיט פאַליצי!
איכ פיל, איכ פיל פונ מויל,
פונ שטערנ מינעם,
ווי ליבע שטראַלט צו מענטש. —
כאַוירימ!
פאר וועלט, סאַר ארבעטער,
ברעכט דעם פינט דעם פארענטש!

אַכ, ווי הויכ דערהויבנ
אונדזערע ווייב אונ קינדער!
העכער פונ וואסער אונ ברויט,
פונ סאַקאַנע אונ ווינטן —
קוקן זיי ליכטיק אראָפ:
מיר פלאַנטענ געשלעגנ.
וועהינ ס'פאַלט זייער ליכט —
ווערנ דעם סוינע געשניטנ די וועגנ!

דער ארבעטלאָזער און זײַן מאַמע

1

כלינעט אין בלוט דאס לויטער געטראַנק,
די לופט טונ סרילינג נמעם.
צום דרייטיקסטן מאל שוין באנייט זיך
די ערד סאַר מיר אין גרינ געזאַנג.

דעם קאַמפּ סאַרשפּילט,
צום נאַענטסטן זיך גרייטן;
ס. ד. י. רייסט אונטער יעדן שטריק.
כ'וואָלט אין דאָרפּ געגאַנג דערווייל דאָרט ער לייטן,
האב איך שוין אופגעגעסן מיין געצייג.

פאַר איך זוכן.
ס'איז גוט צו פאַרן.
דעם אויג איז גוט צו שלינגן ייִטן,
מענטשן,
מערק.
אַט עפּשער טרעפּ איך אין וואַגאַן
א פרוי איך יונגע יאָרן,
וואס זאָל מיין לעבן טראַגן איבער בערג.

טרעפּ איך אין וואַגאַן אין איינעם
מיין מאַמע איך צעפליקטן מאַנטל זיצט.

• סאַציאַל - דעמאָקראַטן.

דרימלט,
דרימלט,
בייגט דאס פאָנעם אירס דאס געלע,
און זונ איינ גרויסג אויער אירנ פאַרעט,
היצט.

רײַסט דאָס האַרצ מיר יעדער זיפּצ דער מאַמעס,
אפּ ברוסט איר באַמבלט זיכ דאָס שילדל:
„טויב“.
אלט, דערשלאָגן, דרימלט זי אפּ פּרעמדער פּלייצע,
א נויג, א הויב.

— מאַמע מײַנע, וויי ז'מיר,
וואָס זאָל איכ טאָן, וואָס זאָל איכ טאָן?
— גאָרניט, קינד מײַנס, גאָרניט, קינד מײַנס,
גיי דײַנ וועג דיר, גיי, מײַנ זונ... .

גיי איכ אזוי אינ דער גרויסער שטאָט,
 גיי איכ פארביי א בעקעריי,
 זע איכ: מיין מאַמע שטייט זיך דאָרט
 און קמט א וואַלד נאַשערין.

פון ערגעץ שלעפט זי זיך קיין ערגעץ,
 פארשחיצט, פארטויבט.
 געפוצטע קינימ קומען, געפוצטע קינימ גייען.
 און טאָרטן ריכטע לאַנג דורך דער שויב.

איז מיר אַ בושע,
 איז מיר א ווייטיק: --
 היימלאַז די מאַמע און גרוי איז ווי לייב,
 אוי, אזאַ בושע,
 אוי, אַזאַ ווייטיק, --
 זי האט ייט קיין היים
 און זי וויל ניט קיין היים...

אינהייטן שטאַט שפּילז א באַטיינ,
 רוען שיפלעך און שי. אַנען מיט פאַרלייגטע קעפּ.
 טיאז וואַסער, ווי זונ,
 און זון, ווי וואַסער, ריינ,
 טיפע לויטערקייט, אָן וואַלקנס,
 אָן טרעפּ.

איך און מיינ מאַמע שעפּן לופט,
 מאַכן די אויגן צו, ווי די שוואַנען.
 לויטערקייט וויגו אונדז איינ אינ רי:
 א טויב מיט א טייבל אפּ שפּיינ פונ טאַנען.

א שאַרכ אינ לופט,
 א שרומפּ אינ וואַסער,
 די מאַמע זאגט:
 „אוי וויי, סע שטינקט!“ —
 צוויי בורזשויען גייען,
 צוויי גראַבע בייכער,
 אויב איינ בורזשוי גענוג . שטינקט.

גייען מיר הינטערן שטאָט,
 אינ מיסטיקן גראָז.
 אַרעמעלייט זוכן דאָרט שמאַטעס און גיאָז,
 און אַרבעטלאָזע ליגן צום וועג מיט די רוקנס.
 ראַשיקע צוגן מיט סאַכרימ יאָגן פאַרביי,
 די פענעמער פעט,
 די וואַגאַנעס ניי.
 אַרעמעלייט הערן אופ זוכן און קוקן,
 און אַרבעטלאָזע כאָווען דעם האַס,
 כאָווען דעם האַס
 און ליגן צו זיי מיטן רוקן...

אינ פרעמדער שטאָט

א פרעמדע שטאָט.
בינ דאָ ניט פרעמד,
כאַטש בינ דאָ נאָר א האלבע שאָ.
טראָגט מענ אינ די הויזנ דאָ דאָס העמד,
ניט ווי בא אונדז, — איז וואָס ?

כיִבינ א שאַליעכ פונ שטערנס אונ פאָנענ,
מע האט מיכ געשיקט — בינ איכ א היגער.
קוקנ ארבעטער מיר גלייכ אינ פאָנעמ —
ברידער.

דער סוינע ליאַרעמט דאָ,
סוינע „האַכײט“,
סוינע קלויבט היינט אויס א נייעמ פרעזידענט —

... די לענדער, ווי די קעסלען, וועלנ מיר אינ סאַמע קאָכ
א נעם טאָנ אפ די אויסגעפרווסע הענט.

איכ מוז זיינ שטיף, שטיף געהיימ, —
מע לאַקערט דאָ נאָכ מיינ געביינ.
נאָר מיינ שאַטנ איז מיינ כיטרער נאָר :
ער טראָגט א האַרטנ הוט.

צילינדער־ארטיק,
און טופליעס — לאַק,
און זאָקן צאַרטע,
און היט דערמיט מיכ אויס פֿון א געפֿאַר.

... פֿינקלעכ טראַמבלענ,
טראַמבלענ
טריט אינ טאַקט,
טריט אינ טאַקט.—
קינדער מיט א רויטן פֿלאַג ? !
אז די העלדזלעכ טיכלעכ באַמבלענ ? !

זיינען דאס דאָך מיינע, מיינ, —
נעמט זשע, קינדער, מיכ אריין.
קינדער, קינדער, נעמט מיכ מיט !
זאָגט מיינ שאַטנ:
„באַכער, צסיט !
„קוק און שווינג.
„פֿונווייטנס — שטיינ,
„דעק מיט ליפֿן צו די ציינ ! ! .“

1925 י.

בערלינער בערזע

כ'הער אייך דאָ אונ קוק אייך אָן,
ווי בייכער בערזעזענ א קאָן,
ווי צאלן געדזקען זיך אונ רייבן, —
כימוז א בריוועלע מיינ מאמען שרייבן.

— מאמע מיינ,
אוי, מאמע מיינ,
וואס האָסטו אונדז געבוירן,
אונדזער בליק געגעבן שיינ,
און געזויגט אונדז און געשירנ?

וואָס האסטו אונדז פון קליינערהייט,
פון קליינערהייט די נעגל ניט געשטאַלט,
געטעסעט ;
דעם האָט איך גיפט ניט אויסגעווייקט,
און ניט געלערנט מיטן פרעסל פרעסן! ? —
אפ די דיקע, דיקע פאַלדן
מיטן הייסן פרעסל דורכצוגיינ.
מאמע מיינ,
אוי, מאמע מיינ,
און ווו מע מוז און ווו מע דאַרפ —
דאַרט מיטן פרעסל בלייבן שטיינ !

די סאָוועטישע שיפּ אינ האַמבורגער פּאַרט

מיר זײַנען אינ האַפּט פּאַרטאָן אַפּן ברעג.
מע זעט אײַם, דעם הונגער, אפּ אונדזערע ווײַס.
צוגלופטן צײַען פּונ בײַנער דאָס כײַס
אונ לעשג דעם שווייס אונ די הײַטן צעדערעשן,
נאָר צוגלופטן קענען דעם הונגער ניט לעשן.

פּלוצים, באַ שופּנס, פּונ עק צו אַן עק,
טרעטן די אַרבעטער אַפּ פּונ די פּעק,
שטרעקן די העלדזער צום וואַסער געווענדעט,
זשמורען די אױגן, ווי עפעס וואַלט בלענדן.

שמאַל איז דער וואַסער-וועג, טונקל אונ טריפּיק.
סע שטייען אינ רײ אַקעאַנישע שיפּן.
א רײז באַ א רײז אַקעאַנישע שטעט,
דאָס וואַסער אַרומ איז געדיכט אונ איז פעט.

נאָר דאָרט, ווײַן מע קוקט, איז דאָרט לײדיק דער רײם.
כּוּצ דאָרט אַ שיפּל, וואָס גענדולט זיך קױם.
איז וואָס-זשע געשען דאָרט, איז וואָס-זשע דאָרט פּאַרט,
איז וואָס האָט צערודערט דעם מעכטיקן פּאַרט?
וואָס האָט די אַרבעטער גלײַכ ווי פּאַרשטיינט?—
אַז זעען נאָר זעט מען דאָס שיפּל דאָס קלײַנס,
וואָס גענדולט זיך נעוונטער בעריעש אַרײַן.—

זאָל עס דער ווּנדער דאָס שיפּעלע זיינ?
דאָס שיפּעלע אָרעמס, וואָס שטעלט זיך אַוועק
איז טוט זיך אַ בינד אינעם דייטשישן ברעג?

באַלד מיטאַמאָל אַפּן שיפּל אַפּ קליינס
ציט זיך אַרופּעט אַ פענדעלע איינס.
אומגעריכט טוט מיטן האַפּן אַ קאָכ,
אַ היכצ און אַ ברומ דריימאָליקער „האַכ“!

אופּגעריכט ווערן די הערצער און גראַמער,
אַ גרוס שרייט דאָס פענדל מיט סערפּ און מיט האַמער,
אַ גרוס און אַ רופּ — צו מוט און געראַנגל:
— ברידער, מיר וועלן צו אונדזערס דערלאַנגען!

די שיפּן דעם סוינעס, די מעכטיקע ריזן,
זיי זעען די פרייד און סע שטעכט, סע פארדריסט זיי:
זיינ וועט געשלעגן אפּ שיפּן — די שטעט,
דאָס וואַסער ארום איז געדיכט און איז פעט...

קאפע „גאלדענער פראק“

וויכערט דזשאַז-באַנד : שערבלעך, בלעך,
שטיקער פעל און שויבן-בראָק.
בא די טייַן-סערווירטע טישלעך
טרינקען טריפערס גראָג.

טריפערס אינ האַלבאַשע רייכער,
שמיכל אפ די נעזער קראַצט :
אלע זיינען מיר פאַרשאַנקערט,
דזשאַז-באַנד, דזשאַז-באַנד, דזשאַז!

טענצלט סיפיליס, דער הערשער,
דורכ און דורכ און דורכ — פויל.
דייבט זיך מאַקע אינ א מאַקע,
מויל אינ מויל.

מורמלט סיפיליס דער הערשער :
„זיסעס גינד, דו מיידל מיינס,
ליבע שמעקט פון אלע בעטן,
„סירופט מיינ האַרצ דאָס הערצל דיינס!

„קענסט ניט, קליינס מיינס, זיך פארהיטן,
„פריער, שפעטער, אלציינס, —

„אלע ליבעס זיינען מיניע.
„אלע מיידלעך, ביז צו איינס.

„יעדנס לייב איז בוודלעך, ס'מאכט ניט,
„לאָהן לערנט יעדנס מויל.
אַט אזוי הייבט אָן א מיידל:
„דזשאַן - באַנד, דזשאַן - באַנד, הויל אונ פויל!“

היפאָדראָם

היפאָדראָם אינ קעלער,
בייגט מען אײַנ די פלייצע;
דאָ די פערדלעכ קלענער,
מיידלעכ פיל צעקנייטשטער.

פערדלעכ העצקען אָפּ דעם קאָן,
בעטלען ביר בא טישלעכ, —
מיידלעכ ווייסן פון קײַנ ליבע,
פערדלעכ ווייסן פון קײַנ די שלעס.

כאַפטעס מיידלעכ,
יונגען, יונגען, —
אַפּ די באַקן — הונגער,
פלעקן — אפּ די נעזער,
פעסט פּרעסט די לונגען,
קרענק טרינקט מען פון די העלע גלעזער.

קומען אָן צוויי יאָלדן רײַכע,
פײַנע יונגעלײַטלעכ,
מײַעסן זיכ צום טישל זעצן,
מײַעסן זיכ צו רײַטן.

יאָלדן רײַכע זשמורען פײַנ די אויגן: —
„אינטערעסאַנט!“

אונ קרומענ סײַן די פּרעסער. —
טוט א באַס זיך אום א יונג
(אונטערגעהאַקטע אויגן, אָן א האַנט),
קרימס די יאָרדן איבער:
„אינטערעסאַנט,
„אינטערעסאַנט“ !!

אונ סע טוט א בליץ א מעסער ...

די קליינע מי

אוי, אומעטיק, אוי, אומעטיק, —
וואָרט די קליינע מי
אינ קרייז לאַמטערנ - שיין.

אויסלענדער און אינלענדער
און רייזנדע און וואַנדערער
גיין ארויס, אריין,
און נעמען גיט די מי.

אומעטיק און שאַטנדיק
סע קומט ארויס איר פאַטער
און שטעלט זיך לעבן מי,
פארפירט א פלאַלעריי.

אומעטיק און זוינעדיק,
אן אויסגעפוצטער קוינע קומט
און גייט אוועק מיט מי...

איר פאַטער גייט פאַרביי...

אפן באַרקאָס דורכ עלערהאַלצער שריוז

די עלטערע ארבעטער, —
רויכיק און געל,
די יינגערע שרייען
מיט ווערטלעך זיך איבער, —
געענדיקט די ארבעט,
מיר פאָרן אַהיים,
צום שטאַט-ברעג אריבער.

עלטערע אַרבעטער רויכערן טריבע, —
שראַנג צונויף זיך באַרקאָסן באַמ שריוז.
יינגערע ארבעטער טרייבן שטוס.

סע עפנט זיך שריוז,
מע טוט זיך א יאָג,
אַנטלויפן וואָס גיכער פונ גימעסן טאָג.
באַרקאָס נאָך באַרקאָס,
אינ קאַנאַל צווישן ברעגן —
צום וואָלוועלן זוף און צום קאַלטן געלעגער.

אפ אונדזערן אַנקום דעם מידן,
באם ברעג
וואָרטן די פרויען,

ווארטנ געליבטע. —
די יינגערע ווארטנ מיט ווערטלעך זיך איבער.
די עלטערע פרויען —
צעשרויפט און מארקלעקט...

„ווילאָגאַרציי“

די שיינע „ווילאָגאַרציי“, וואָס ברענגט די אָקסן-פעל פון
פאַראַגוויי,

זי זאָל מיכ מיטנעמען,
כיבעט, מיכ מיטנעמען קיינ פאַראַגוויי! ..

כ'קאַן גיט קעמען דאָ
דעם קאַפּ דעם פאַרלאָטן דער שטאַטס,
יעדן פרישן טאָג זופּן טערפקע קוואַס פּונ צייטונג;
כ'קאַן גיט זען די פעט-געבײכערטע,
איכ קאַן גיט, —

כ'וויל גיט האַדעוועג אונ האַדעוועג מײַן האַס!

פאַראַגוויי! —

וווּ שטעקסטו ערגעץ מיט די טשערעדעס גוטע פעל!
פאַראַגוויי!

כ'וועל דיכ ריינ מאַכן פּונ גערבן אונ מונדירן,
פאַראַגוויי! —

כ'וועל זיין ווי רעגן אפּ דײַן פאַשע,
כ'וועל אויסציקלען מיט האַפּענונג דער איידלסטער—
מײַן בולאַווע, —

אונ אָפּהיטן די טשערעדעס מיט איר,
אָפּהיטן פּונ יעדן סויכער,
פּונ יעדן סויכער,

וואָס רײַט אפּ בופּלאַקס גאַלדענעם צו דיר!

אַפּן שיפּ „קאַפּ-נאַרט“

... אָ, דער ווייטער דריקט אונדז,
אָ, דער ווייטער שטיקט אונדז
בויגט אונדז ביז דער ערד.
(פּונ א קאַפּערש פּאַלק - ליר).

* * *

איינמאַל באַקומ איכ קיין האַמבורג
אַ בריוו פּונ אַ ברעג אַקעאַנ.
כ׳האַב אפּ א שיפּ א באַקאנטנ,
מיין שוואַרצער איז דאָרטנ פאַראַנ.
איז אומדערוואַרט קריג איכ א בריוו:

„זיי וויסנ, מע רופט מיכ קיין מאַסקווע,
דערווייז זיכ, וועג גייט הינ א שיפּ.
סע טוענ מיר וויי איצט די אויגנ...
דערוואַרט מיכ אונ העלפּ מיר, איכ בעט...
רייד איבער אונ זאָג בינ א נעגער...
די שיפּ צי קיין מאַסקווע זי גייט“...
* * *

ס'איז אַפּגעגאנ פּונ ריאָ-דע-זשאַנירע,
די שיפּ די בריטישע
„קאַפּ-נאַרט“.

פול מיט טוועס,
פול מיט פיירעס,
שווערע טאָנען
קאווע - באָנען;
פולע ליוקן, מיראָבאָלאַן.
די שיפּ איז אָפּגעגאַן
פונ ריאָ - דע - זשאַניירער פּאַרט.

ווי יעדער שיפּ אינ אָקעאַן,
"קאַפּ - נאָרט" - א לייכטע פּראַש
מיט א בראַוון עקיפּאָזש,
מאַטראַסן - ברוינ,
ווי קאווע - באָנען,
פאַר גיסיוינעס - וואַכ,
אונ וואַכער - פאר סאַקאַנע.
צווישן זיי - א יונגער נעגער
פונ שיוועט אמאצול:
מיינ פריינט, באַמבול.

אונ א שטורמאַן ארו אַז שיפּ פּאַראַן:
א נאָז מיט פליי,
מיט רוגזע פונ א צוירער -
מיט אימ, פונ ריאָ - דע - זשאַניירע,
אינ איינ שיפּ!
אינ איינ אָקעאַן!

דאַרפ זיכ טרעפן:
ס'האַט א קראַנקהייט אירע רויגן

אָפגעזעצט אין באַמבלט אויגן.
אויז ווי דער דאָקטער מיט זיכ ניט אפ זיי —
זיי טוען וויי,
זיי טוען וויי.

נאָך וואָס די אָמיצערן פון דער שיט
סאָדערן פון זייערט א באַטראַס, —
אונ וואָס זיי פאָדערן נאָ: מער,
מיט האַס אין האַרצן, —
ווען דער איז גראָד א שוואַרצער, —
מיט געדולד געפאָלגט האט ער דעם באַלעבאָס.

נאָכ שווערן כוואַלעק נעגער - ארבעט,
אין היצ,
אין שטויב פון הייצערניי, —
ציטעריקע פריי,
ציטעריקער רי
פאר יונגן אמאצול.

די שמעטער - כוואַליעס, — ווי פיראַטן
כאַפטעסוויזן זיי טאַלן אָה,
און רויבערש ליאַרמען אפן דעק, —
האבן זיי דעם נעגער - יונג דאָ אָפגעשטעקט? —
דעם נעגערס פארב - ווי אָקעאַנס,
און אויכ דער גלאַנצ,
און אויכ דאס האַרצ, וואָס כוואַליעס, —
נאָך די אויגן - קאַליע.

שטייט באמבול באמ קיכ,
דער קעכער דושאָכ - פאר אימ, —

איז אפן פאָן
פֿונ אָקעאָן —
א ווייסע ליכט,
אַ ווייסער פֿלאַם.

דער אָקעאָן הייבט אָפּ
פֿונ אייגענעם וואַסער - לייב, —
וואַסער - שיפּן אָפּ.
סרײַבט זיי איינס אַם איינס אַרום
און באַלד צעטרײַבט, צערײַבט.

לאַכט באַמבול צום קעכער דושאַכ:
— „נאַכ אַ כוידעש,
נאַכ אַ וואַכ...“
ענטפּערט יענער סוידעש:
— „נאַכ אַ וואַכ און נאַכ אַ כוידעש...“

ס'איז היינטיקס מאַל
דער ווונדערלעכסטער פּאָר —
דעם נעגערס אויסגעטרוימטע רײַזע.
וואָס סע שטייט אימ פּאָר!
וואָס סע וואַרט אימ דאָרט!
ווי סע וועט דאָס גליק זיך דאָרט באַווייזן!

סע רופט אימ כרײַנט אהינ,
די בריוו זײַנע זיי גליענ:

„דאָ רעכנט מען מיט אלע גלייך די נעגערס.
„אבי מ'איז נאָר ווי דו, —

„דאן לערנ זיכ אונ טו!

„דאָ רעגירנ פּאָשעט:

„יאַמ - לימט,

„שלאַסערס,

„טרעגערס.

„וועסט לערנענ אינ ארבעט־פּאַק,

„ווי גנאַט,

„ווי איכ,

„ווי זשאַק.

„צומ זיג דעמ וועג דעמ ליכטיקנ דערקענענ.

„די וועלט, וואָס געהער דעמ טראַק,

„מוז זײַן בא אונדז אינ זאַק!—

„ווי סע זאָגט דער בעסטער כאַווער לענינג... .”

„לאכט באמבור, אונ סוידעש:

„— ביז קײַן האמבורג נאכ א כוידעש... .”

„ענדיקט שטיף דער קעכער דזשאַק:

„— אונ פונ האמבורג נאָכ א וואָכ... .”

* * *

זעצט מענ זיכ אפ שוועל פונ קיכ.
באמבור דערציילט פונ זײַניקע אונ זיכ:

— א קײַנינק דאָרפ,

פונ וועגנ הייט פארוואָרפנ.

מיט באמבוק - בײַם,

מיט ריצנ - סעלד,

מיט יעגער - פלייש,—

א נעגער - דאָרפ — פארשלאַפנט.

איכ, א קינד, בין ערשט אראָפּ
פּונ מאַמעס פּלייצע - בייטל,
געלערנט ריצנ, רינהן, -
צו יעדן דזשאו-באַנד צוגעלייגט דעם קאַפּ.

א יאַנטעוו - טאַג.
אלע אפּ דעם טאנצ - פּלאַצ.
בא אונדז, ארום דעם פּלאַצ -
א וואָלד;
אונ נאַכט וואָלד, -
א טייכ - א טאַצ.
אונ ווייטער - וואָלד אונ וועלדער,
פּלעצער ברייט צעשטעלעטע.
אונ נאַכדעם - יאַם אליין,
ווייטער גייענ קאַן מען ניט,
ווייטער, ניט צום גיין.

דער הויפטמאַן שיינט אינ פּעדערנ, -
אינ פּעדערנ איז יעדערער,
אפּ הויפטמאַן - פּארבן - שטראַלן, -
אינ פּארבן זיינענ אלע,
הויפטמאַן - אינדערמיט.

פּלוצים טוט א שניט: -

פּונווייטן, פּונ וואָלד,
אינ זילבער, אינ גאָלד,
אינ ווונדער - מונדירן

גייען פֿיר אירע —
קנעפֿ אונ גלאַנצ.

מיר ברעכנ דעם טאַנצ.

— „מיסטאַם אידעס ווייסע
פֿונ יענער זייט יאַמ!“
— „נאַך קיינמאַל קיינ ווייסע
געזענ האט דער שטאַם!“
— „ס'איז קיינמאַל אָט'הערצו
קיינ ווייסער דערגאַנ...“

דער אוילעם — אינ שטוינענ,
דער הויפטמאַן שטייט ארפּ.
די קריגער געהאַרכזאמ,
די בויגנס ארופּ.
דער הויפטמאַן צעהירושעט,
צעהירושעט דער שטאַם,
דער פּלאַצ אונ דער וואָלד
אונ די וועלדער צום יאַמ.
אונ איבער דעם הרזשענ —
דעם הויפטמאַנס א היכצ.
שטיל ווערט. די קריגער
זיינ גרייט צו דער פּליכט

דער הויפטמאַן גייט צו
צו די פֿיר מיט געשריי.
אונ אָט וואָס ער זאָגט

צו דעם ווייסטנ פונ זיי :
— „וואָס האט איר מיטגעבראַכט
כוצ זיכ אליין ? —
(צו שטאַלצ אונ צו ביין
איז דער הויפטמאַן געווען).

דער ענטפער — א שאַס,
אונ א באמבוק צעלעכצט.
פונ אלעם, אינ פאכער,
איינ היזכיקער קרעכצ.

אונ באַלד ריבט דער ווייסער
א פייער פונ זויל.
אונ ענטפערט מיט איינעם,
א זיינעם א מויל :
„דער קעניג געשיקט אונדז : —
„פריד אייך אונ גליק!
„דער קעניג מאַטאַנעס
„דעם הויפטמאַן געשיקט !“

קיילימ ציען זיי ארויס,
טרייטלען אינדערלופט.
אינ די קיילימ רעגנבויגן
זידט, שרייט, רופט.

הייסט דער הויפטמאַן :
„ווייסע הערשער, קומט צום פלאַצ !“
ליאַרמאַן אלע : ווייסע הערשער,
קומט צום פלאַצ !“

זיצט דער הויפטמאן מיט די ווייסע אינדערמיט,
און די קריגער—זיך ארום צעשיט.

דו שאז באנד רעוועט מיט די האָרנס,
מיט די טעפ.

און די מיידלעך טרייסלען מיט די בייכער,
מיט די קעפ:

„אונדזער ברייטישע מעלדע שיקט אייך דאס געשאַנק!“
איך די ווייסע אָפיצערן טיילן ווייסן גאַסס געטראַנק.
אלע טרינקען, און דער ווייסער מיטן הויפטמאַן אינדערמיט,
און באַ ביידע הענגט אראָפּ אַ שווערע ליפּ.

אלע טרינקען,

און צעווילדעוועטע שפּרינגען

יינגלעך, מיידלעך,

יונג און אלט.

מ'איז באַסעדערט,

און מע רעוועט און מע פאַלט.

מיידלעך, יינגלעך

ווילד צערעפעט,

מיט די צינגער

מע טעלעפעט,

מיט די פייקלעך,

מיט די בייכער,

מיט די פיס:

„ווייסער הערשער!“

„מיסטער!“

וויסקי מיט!“

אלעם אויסגעלייגט, ווי איינעם,
סיי די קריגער,
סיי די זקיינימ —
האָט די מאַשקע,
האט דער פעסט.
נאָר די ווייסע ניט, די געסט.

* * *

די שיפּ „קאַפּ-גאַרט“ געקומען איז קיין האַמבורג.
און ס'גייט די טעג אַ שיפּ קיין לענינגראָד.
וואָרט איך אַז מײַן פּריינט באַמבורג,
און וואָרט מיט אומגעדולד און וואָרט.

כ'זע פונ ברעג זייג שיפּ,
ער דרייט זיך אום דאָרט,
לויפט און טוט.

און מיך פאַרווונדערט: —
געשיקט זיך עס ער זעט מיך ניט? —
די ערד ברייט אונטער מײַנע טריט...
כ'האב דעם ערשטן טאָג אומזיסט געוואָרט,
וואָרט איך אויך דעם צווייטן און דעם דריטן,
כ'וואָרפּ די ארבעט אלעמאָל אינמיטן,
ווייל נאָך אַ טאָג און שיפּ גייט אָפּ קיין לענינגראָד.

דערווייל דערציילט מען מיר אזוי:
דער שטורמאן אַז „קאַפּ-גאַרט“ שמיצט זיך,
זויפט;
זוכט, אינ וועמען שטעקט מען איינ די הענט.

בא מאַטראָסן
 בלוטיקער פאַרדראָס צעברענט.
 און שטורמאַן האָט דערוואַסט זיך,
 ווהינ סע פאַרט באַמבול,
 און אימ פאַרגלוסט זיך —
 דעם נעגער אמאָרל צו טאַן א שטאַכ:
 „איך פאַרהאַלט דיך נאָך אַ וואַך...
 „פאַרב די שיפ פון דרויסן-זייט.
 „וואַס, די אויגן-וויי? —
 „טו!
 „דו, הונט“...

כיזע פון ברעג דעם כאַווער מיינעם,
 כיזע, ער טיינעט צו דעם שטורמאַן פון דער שיפ...
 טיינעט מיט די קאַליע אויגן זיינע.
 נאָכדעם, —
 ווי דער שטורמאַן זיך פאַרמאַסטן אפ זיין פאַנעם...

אופגעשפריצט האס און געטריפט...
 נעקאָמע האָט אינ נעגער אופגעפומפעט,
 האָט ביז ווייסן שוים צעגליט האָט. —
 צום שטורמאַן זיך געוואָרפן, —
 נאָר באַלד דערציטערט
 האָט ער זיך איינגעשרומפן...
 איינגעשרומפן...

און מיט באַרשט און קוואַרטל-פאַרבן —
 צו דער דרויסן-זייט, אפ ארבעט...

אינ מאַטראָסן האָט דער האָס געזאָגט,
נאָר קאַלט געדולד דעם זיג האָט קאַלט געבאַטן:
פאַרבייסט דעם האָס מיט צייג;
ניכטערקייט זאָל צויענען דאָס געבייג,
די ריפּן שוינט פאַר רייפער צייט, וואָס גייט.

אונ אָט, מיינ פריינט
פונ דרויסן - זייט ער שטייט
אפ הענגענדיקער ברעט,
מיט קאַליע אויגן - זשוואַברעס.
אויבן איז דער שטורמאַג אפּן דעק,
אונ אונטן איז דער אָפּגרונט.
אונ דער נעגער - אינדערלופטן צווישן ביידע שטעקט.

דריקט דער שטורמאַג אימ פּונויבן,
רופט אימ אונטן דער טעהאַם,
פּלוצים טוט די ברעט א הוידע,
באַרשט א שפּאַג טוט אינ טעהאַם,
די פאַרב א פּלויב,
דער עמער ווייזט דעם דנאָ,
אונ אפ דער ברעט איז קיינער שוין ניטאָ...

... אונ נאָכ ביז היינט איכ זע מיינ פריינט,
זייג טיפע יונגע שטימ איכ הער:
- אָ, דער וויסער דריקט אונדו,
- אָ, דער וויסער שטיקט אונדו,
- בויגט אונדו ביז דער ערד!

אין אלטאָנער שענקען

דער פליישער

זיצט א כאָפּטע אונ אַנטקעגן
אינ א אינוואַלירן-וועגל,
שרייט א האַלבער מאַן, א קריגער:
— „קרוינט מיכ, הינט, באַלוינט דעם זיגער!“
אונ צום טאַקט מיט וועגל שפּרינגט,
די כאַווראַיע לאַכט אונ זינגט.

— „פאַרן פּאַטערלאַנד, דעם קייסער,
פאַר פאַרלאַנגען מינע הייסע
האַב געלאָזט זיכ שעכטן, שיסן,
לייב פאַרניכטן, בלוט פאַרגיסן—
בלוט אונ בלוט אונ בלוט אונ בלוט,
אז דערנאָכ זאָל ווערן גוט.
מ'האט געזאָגט, אז צופיל מענטשן
אַנגעמערט זיכ, צופיל הענט שוין,
צופיל מילער אפ צו פיקן—
ענג די ערד שוין, צום דערשטיקן,
איינס דעם צווייטן שטייט אינ וועג—
דורכצורייניקן מע מעג.
צופיל מענטשן, דער ארטיקל
האַט זיכ איבעריק אנטוויקלט.“

גאַנצ מיט שימל דורכגעדריוגען,
איינס דאס צווייטע טוט פאַרשלינגען.
נאָר דער טויט אם קריבערש פּערד;
קריג וועט גרוימ מאַכנ די ערד!

איכ, דער פליישער פון קאַטריגע,
האב קיינ אָרט זיכ ניט געפינען!
פול מיט פליישזאַרס, שינדער, שיבער,
מיינע קונדן כאַפט מען איבער!
און דער באַנק, דער צינזש, דער טרעסט,
בלוט מיינס, ליב מיינס נאָר מע פרעכט.
סיקאַג מיינ דאָקטער-זון ניט לעבן,
כיקען קיינ קאַבינעט אים געבן.
שטייט ער אינ זיינ דאָקטער-קיטל,
פלייש פאַר קונדן ער צעשטיקלט,
און פאַרטייטשט עס זייער שיינ,
נאָר דער האַנדל גייט געמיינ.

וואָכ צו וואָכ אַלץ ערגער, קלענער.—
מיינע טעכטער וואַרטנ מענער,
פיינע מענער זאָל איכ ברענגען,
מעבלען קויפן, קליידער שענקען,
וויזן רייכקייט איז פאַראַן,
לוינען זאָל דעם פּינעם מאַן!
רייכקייט, גוט! אָבער וווּ נעמט מען,
אז פונ אלע זייטן קלעמט מען!—
צאָל און צאָל און ניט צו מיינדן,
שמידט מיכ צו פונ אלע זייטן.

זאגט מען דיר: „דער קריג דערלייזט,
ס'איז דער קריג די איינע טרייסט“.

שרייט מען: „פאטערלאַנד און קייסער!“
די, וואס שרייען, קען איך, ווייס איך,
וועלן בא דעם קריג פארדינען,
וועל איך אויך פארדינסט געפינען.
רייס איך אויך זיך נאָך נאָך זיי,
האַפנונגספול איז קריג איך גיי.

ס'האבן אַנדערע געשריגן
און געפילדערט קעגן קריגן.
אַבער ווער איז דאס? די ביינלעך,
די, וואָס פאַלן אומפאַרמינדלעך,
וואָס באמיסטיקן די ערד.—
די, וואס האבן ניט די ווערט!

ס'וועט ארויסשלאָגן מיליאָנען
פון דער קאַנקורענצן-זאָגע,
פאַרן זון, — צעפראלן טירן,
טעכטער צו דער האַכצייט פירן,
מיט קאַמערצ-לייט, — פארוואָס ניט, —
ווען גיין פלייש-געשעפט צעבליט!
טיא! דער „ערב-פיינט“, „דראַנג נאָך אַסטן“ —
מ'פאָדערט אָפּפער, בלוט מוז קאַסטן!
ס'וועלן מאסן מוזן שטאַרבן
באַ דעם שוואַרצן שטיקל ארבעט.—
כ'האב פאַרשטאַנען עס, געוויסט:

פירן קריג האט מען געמוזט!
ווען עס איז צו מיר געקומען,
און מײַן זון און מיכ פֿאַרנומען,
האט מײַן פֿלייש־געשעפט געוויסעט,
פֿאַר דעם פֿלייש־געשעפט דעם קייסערס,
פֿאַר זײַן קריגס־געשעפט דאס שיינס!—
פֿליישער מײַסטער—ער אליינ!

כ׳האב א גרוס פֿונ זון באַקומען:
„כ׳ײַן אינ קריג־פֿלאַט אופגענומען.“
טײַגט מיר נײַט דער זון אינזיגען,
איכ בין דאָ, וווּ איכ געפינ זיכ:
מאַרשן, שלאַכטן, שטיקער מעס,
כ׳פיר די פֿליכט אויס און איכ פרעס.
איבער טויטע מענטשן שפּאַן איכ,
איבער פרעמדן לאַנד מיט באַנען.
דערפֿער צינד איכ, טטעט צעקנאַל איכ,
נעבן מיר כאַוויירימ פֿאַלן.—
איינס נאָר פֿרייט מיכ: כ׳היט זיכ וווּיל,
אַלץ א צווייטן טרעפט די קויל.

ווייט אינ פרעמדע ערטער רײַכע
האַב מאַרשירט. דעם פֿינט די בײַכער
אפ זײַן אייגער ערד צעשטיקלט.
נאָר צוריק אהיים, צוריק שױן,
האט מען מיכ געשלעפט צוריק:
ט׳האט די פֿיס מיר אָפּגעפֿליקט.

ווייט אינ פּרעמדנ לאַנד פּאַרטריבנ, —
מיינע גייערס דאָרט פּאַרבליבנ,
וועלנ ניט אופשטייענ די גייערס,
ווענ די הענער וועלנ קרייענ. —
העלפט פונ מיר אינ פּרעמד קראַפּירט,
צווייטע העלפט אהיימ געפירט.

אַפּן וועג האב איכ דערוויסט זיכ,
אז די שיפּ מיינ זונס קאפּוט איז,
אַפּן יאַמ־גרונט, וואס צעבוויטעט,
שווימט מיינ דאָקטער־זונ א טויטער. —
גיינ ! דאָס אַלץ האט ניט געשטימט
מיט דעם קריג, וואס מ'האַט גערימט !

כ'האב געטראַפּן באַ מיינ קומענ:
אויסגעגאַנגענ אַלע סומענ.
עלזע בומלט אינ שאַנטאַנע,
אויכ דאסזעלבע פּרוווס זיכ אַנע.
ס'ווייב עסט מיטעקנ אומזיסט
בא די רייכע אינעם מיסט'.

— טויטשלאַנז, טויטשלאַנד איבער אלעס,
איבער דייטשלאַנד הערשט דער דאַלעס!
הערשט דער פּרידנ דער ווערסאַלער,
צאָל נאָר יעדנ, צאָל נאָר אלעם,
צאָל אונ וואַרג זיכ מיטג בראַכ,
דאַרפסט נאָכ שרייענ: „טויטשלאַנד האָכ !“

— „שולדיק זיינענ די מאַרקסיסטנ,
באַלשעוויסטנ, קאַמוניסטנ,

יודאָיסטן, זיי פאַרשוועכט
אונדזער דײַטשן־גײַסט דעם העכטן,
אומעטום זיי דרינגען אײַנ—
ס'הערשט פא אונדז דער יודאָ־שווייג!

ווערט אינ כאַפּטע א גערודער,
זאָגט דער באַס: „דו, הער נאָר, ברודער“—
שטעלט זיך אָפּ אונ הערט אופ טרינקען
אונ דאס ווײַס פונ אויגן פינקלט:
— „זאָג, אפ וועמעס דען באלאַנט
איז פאַרצײכנט דײַן אוואַנט!
הערט אַ כעזשנ, צום געלעכטער:
צוויי פײַס, אײַן דאָקטער־זונ, צוויי טעכטער.—
אונ דער צווייטער צאָד, די רײכע,
האבן הויכ די קעפּ אונ בײַכער
אײַנגעצאָלט אינ קריג פארבלענדטן?
גײַן? נאָר דו? איז דיווידענד
ווער באַקומט דען, דו, צי זײַ—
אָכ אונ וײַ, אז אָכ אונ וײַ;
זײַנען גאָרניט קײַן גאראַנימ.
זיך פאר זיך די מעזומאַנימ?
אײַך פאר פלוט אונ לײַב־אונ לעפּן.—
בליאַכעס אפ דער ברוסט געגעבן:
„ביטע, מיכל, א געשאַנק,
פונעם פאָטערלאַנד אדאַנק!
אויסגענוצט אונדז אונ פאַרטריבן,
אונדז איז גאָר די שענק געבליבן.“

אינ גערעכטיקייט צו גויסענ!
שרייט דער טיילער: — „גיסז אינ קויסיעס,
ס'ווערט מיין וויינ ניט אויסגעשעפט!
טרינקט אונ טראכט זיכ, אז איר לעבט!“.

דער כאסענע-רעגיסטראטער

שרײַט דער טיילער: „אופצורייצן
דאס דערלויב איך ניט... צעגייט זיך!
ווייניג טרינקט, ווייניג וועט אלץ באזיגן,
ווייניג איז ווייב, איז בעט, איז ווייניג,
האָפענונג, טרוימען—דאס איז ווייניג,
גיסט, כאַווראַיע, טרינקט אריין!“
זאָגט דער באַס: עכּ, פּוסטער פּלאַפּל!
הערשער איז דער געלט־מעכאַבּל,
כ׳קען דעם קאפיטאַל, ער שווינט ניט
גאַרניט, שלינגט, באצווינגט וואָס לוינט אים,
ער וועט אויך אהער דערגרייכן,
אויך דעם פּוילן שענק צעברעכנײַ.
—״וואָס, אהערצו? מענטש דו, וואָס,
מירן געבן אין דער נאָז!“
—״איר? מיט וואָס וועט איר עס געבן,
אז די פּויסט אין קריג פאַרבליבן?
קוקט אייך אָן גוט, האַלבע פּייגערס!“
—״דאַנערױסער! ווייזט אים, שלעגערס,
ווייזט אים, אז מיר לעבן נאָך!
אז מיר לעבן אינעם בראַך!“

בלעך און העלצער־הענט און אַנגלען
קלאַפּן, טופּען און דערלאַנגען.

שפרינגנט אינ מיט אריינ דער טיילער :
— „ברידער-טרינקער, ס'איז דער קעלער
אָפגעוונדערט ווייט פונ שטאָט,
קיינ מעכאבל, קיינער דראָט.
ווערט אנשטומט, דער הער געמאלע
ווי'ל דערציילן פונ זיינ פאלן.”

אינ מונדיר, אפ קנעפ פארפֿינדעט,
אינ א כאַסענע-צילינדער,
שוויצט א מענטש'ל א גערראָלנס,
אויגנ גרויסע, — אויסגעפאלעכט,
אונ די פינגער-רינגענ-פול,
שפרייטן אפ דעם הארצ זיכ דול.

— „טרינקט אונ העלפט מיר צו פארגעסן.
דרייסיק יאָר בינ איכ געזעסן
אפן שטיל, אינ אמט דעם טריבן,
פרעמדע כאסענעס פארשריבן,
פרעמדע גליקן רעגיסטירט, —
נאָר צו מיינעם ניט דערפירט.

פאָרלעכ הונדערטער פארשריבן,
אלע שול־פריינט אויסגענעבן,
יעדער האט זיינ שאַצ געזונע, —
ווער א פוכקע, ווער א גרינע,
ווער א צירלעכע קאָנפעקט. —
נאָר פאָר מיר האָט ניט געקלעקט.

דרייסיק יאָר צום טיש מיינ שטומען
זיינען קאלעס אלץ געקומען,

כ'האָב געאַטעמט זייער אָטעם,
שיר ניט אָנגערירט די באָטעם,
שיר די באָטעם ניט בארירט,
שיר קיינ ליבע ניט פארפירט.

יונגע מיידלעך, מוידן אלטע, —
סיקאלע-קלייד מאַכט יעדן שטאלטנע —
די געזעטע, די אלמאַנע, —
עס פאַרכאַלעמט ווי לעוואָנע,
און עס רויטלט ווי געטראַנק,
פונ באהעפטונג דער געדאַנק.

דרייסיק יאָר מיט גליק פארמיטלט
האבן יאָרן זיכ געשליטלט
אפ מיינ קאַפּ, אינ ספּאַרט געטריבן
אפ מיינ קאַפּ, און אויסגעריבן
צו דער עלטער מיר א פליכ,
צו דער עלטער גליטש איכ זיכ.

אינדערנאָענט, בא מיינ שטעלע,
איז מיר איינע וויל-געפעלן,
ניט קיינ יונגע, נאָר א געזונטע,
א באַליבטע, באַקן בונטע,
נאָר אביסל קרום די קני.
פריילן פעניג רופט מען זי.

ווען איכ פלעג צו ארבעט גייען,
זי דערווען, בלייב איכ שטייען,

אונ פאר איר אינ פורכט פארבייג זיכ, —
זי אָבער, קוימ-קוימ פארנייגט זיכ.
שטאַלצ אונ קאַלט, באפעלנ גרייט,
נאָר דאס האט מיכ נאָר געפרייט! —

זי איז ווירדיק, קאַלטער סייכל,
אונ איכ דארפ צו איר דערגרייכנ,
אונ איכ דארפ אירער דער ווערט זיינ!
אונ דערוואַקסנ, ווי געהער זיינ!
מיט א ווינונג שיינ מעבלירט,
מיט א שייפער-הונט באמ טיר.

ניט דערעסן, מער געשלאָפן.
ווער א טראַם? — צופוט געלאָפן,
זייפ געקאָרגט, ס'ליכט געלאָשן,
אונ א גראָשן צו א גראָשן,
אלצ געשפּאַרט אפ א שפּאַציר,
אפ באַקעגענ זיכ מיט איר.

כ'האב באקומען אפן נאָקן
עפעס גאָר א וויסטע מאַקע,
שניידן האָט מען מיר גערעָטן,
מיט ראַדיום די מאַקע בראָטן,
פאָרן ערגעצ אפ קוראַרט, —
נאָר כ'האב אלצ דאס געלט געשפּאַרט.

יאָרן האט עס אלצ געדויערט,
כ'האב מיין מאָרגן-גליק געמויערט.

געלט געקליבן, געזונט געפאטערט,
ווייל הי קען א רעגיסטראַטער
מיט זיין קליינעם געלט-געהאַלט
זיין געליבטע נעמען באַלד!?

און ווער שמועסט, אז די געליבטע
שטאַמט פון יונקערס שטאַלצע בלוטנו—
כ'האב דאס לעצט פון זיך געריסן,
אויסגערעכנט יעדן ביסן,
אלץ געשפּאַרט, און יאַרנלאַנג
אַפּגעלייגט אלץ אינ דער באַנק.

אפ מן גלאט געקירצט דעם פעניג,
כאַטש בין יאַרנלאַנג עס-דעניקי
באַם פאַרטיי-אַפּצאַל דערלאַנגען
יעדער מאָל זיך אלץ געדאַנגלט:
אַפּצאַלן, צי קויפּן גאָר
פאַר דער קיך א גארניטור?

אַפּגעלייגט שוין אפ א שפיגל,
אפ א וואַנטזייגער, א וויגל,
בעקנס אפ געבעק צו באַקן.
און די מאַקע אפּן נאַקן
איז געוואַקסן טאָג נאָך טאָג
און געוואַקסן און גענאָגט.

סאַציאַל-דעמאָקראַט

מאַקע-חייטיק האט צעפלייצט זיך
און מיר אויסגעקרימט די פלייצע.
האב איך זיך געקאנט פארזינען
נאָר א זאלב, צי וואזעלינע,
ס'האט מיך ווייניק וואס געאַרט.
כ'האב אפ אונדזער טאָג געוואָרט.

אונדזער טאָג, דער טאָג געגארטער,
ווען אן אנדער רעגיסטראַטער
וועט אינ אמטן-בוכ פאַרשרייבן
אונדזער גליק, און נאַכעס קלייבן
פונ דער פאַר, און זיינ גאלאנט
און מיר דריקן הייס די האַנט.

כ'האב זיך ניט גענילט באקענען
מיט מיין קאַלע טרודע פענינג,
ווער וועט אויסכאַפן מיין קאַלע?
ווער וועט זיינ אפ איר א באַלנ?

ס'מאַכט ניט, וואס זי ז'בייזלעך, טרוקן,
וואָס זי וויל אפ מיר ניט קוקן,
גלייך איך בין איר צודערווידער,
צי מיין אָפּשטאַם זי דערנידערט,
גלייך זי דארף מיך ניט און שוינ.—
אַט א שטאַלץ פונ א פאַרשוינ!

איז זי גרויס—בין איך ניט קלענער,
כ'בין א דייטש פונ דייטשע מענער!—

ביו איכ ענדיק ניט פארגרייטן
אלע הויז-באקוועמלעכקייטן,
קלאַפּ איכ ניט צו איר אינ טיר,
צו פאַרבינדן זיכ מיט איר.

זי איז גרויס, בינ איכ ניט קלענער. —
די מילכאַמע האָט די מענער
כאַפטעסוויז אין שלאָגט צעריבן, —
זיינען ווייבער פיל פאַרבליבן,
ווייבער פיל און מענער קנאַפּ!
וואַס איכ אויב אינ פרייז א קאַפּ!..

כ'האב געדולד, געדולדיק קלויב איכ
געלט אינ באַנק, מיין קאַנטע הייבט זיכ.
די בופעט-פראַבלעם געלייזט שוין,
אויב דעם גרויסן טיש פאר געסט שוין,
אויב די שפיגלען בייגעקומען,
אויב די בעט-פעסטונג גענומען,
טאַג-נאַכט-טאַג אינ שווערן קריג, —
זיצנדיק מאַרשירט צום זיג.

מיין געווער איז וואס אזוינס דענן?
קליין געהאַלט און גרויס געצוימטקייט,
דיסציפלין אינ מאַגנ-זאַכנ,
אינ דער מאַקע אפן נאַקן,
דיסציפלין, געדולד אינ קריג —
דאס האט מיכ געפירט צום זיג!

כ'האָב שוין פארטיק אפ א ווינונג,
ס'ארא וונדער, זי וועט שטוינען!
און אפ מעבלען און אפ צייגן!
און אפילע אפ א שטייגל
מיט א פייגעלע, וואס זינגט,
און מיינ גרויסער פלאַן געלינט.

זיצ איך אפ מיינ אמט און ארבעט,
עפעס הער איך, מענטשן שטאַרבן,
דאַכט, פון הונגער, צי פון שטרייקן,
ווייסעכ-וואָס, די בלעטער לינגן:
„קרויס!“ רעוואָליוציאָן!“ —
מיר דאָך גייט דאָס אַלץ ניט אָן.

כ'זיצ זיך מיר אינ אמט און ארבעט
טיפ פאַרטאָן, און בונטע פאַרבן
פון מיינ גליק אינ קאַפּ שפאַצירן,
טיפ פאַרטאָן אינ רעגיסטרירן,
הייב איך ניט פון בוך דעם קאַפּ, —
כ'פארכיק גיך די קונדן אַ.

איינס-נאָך-איינס, די כאַסנ-קאַלע,
זינען איבעריק מיר אלע, —
כ'בינ מיט מיינע זאָרג פאַרנומען:
ווער וועט צו מיינ האַכצייט קומען
פון די קעפּ פון מיינ פאַרטיי?
ווער איז וויכטיקער פון זיי?

פון פּרעזידענט בעק און שינדער
אינ די פּרעק און אינ צילינדערס, —

כיוואלט געוואָלט הער בעק זאָל קומענ!
ווען מע גיט אימ אָן די סומענ
פון מיין וויינ, ליקער אונ ביר,
אָ, הער בייך מוז זיינ בא מיר!

ווייטער קומט דער ווירט פון מויער,
צוויי באַאַמטע, טאנטע פויער,
פון געשעפטס-וועלט צוויי-דרײַ הערנ,
נאָך א צוויי-דרײַ פונקציאָנערנ,
נאָך דער איקער ליגט אינ קאַפּ—
בעקנ ווי מע ברענגט אראָפּ!

פרידריכ שמאָר דעם באַנקהויז-דינער
וועל איכ רופן, אז פון קינע
זאָל ער פלאַצן, ווייל ער עפנט
מיר די טיר אינ באַנק ניט העפלעכ,
זאָל ער זען, דער פּרעכער דאָן,
ווער איכ בין אונ וואָס פארמאָג!

תיל געגרייט ליקער אונ וויינענ,
אכ, וועט טרודע מיינע שיינענ!
פריילע פּעניג — אייכ די וויינונג!
אייער קוש — איז מיין באַלוינונג!
יאָרנלאַנג פון דיר אנטציקט!
ענדלעכ זיכ דערוואַרט מיין גליק!

אָט אזוי באַמ רעגיסטרירנ
לאָז איכ זיכ פון פריידן פירנ:

מאָרגן קויפ איכ א פויגל,
אונ איכ קומ זיכ איר פארבויגנ :
קומ, מיין ליבכענ, קומ צו מיר,
אונדזער גליק דאָרט ווארט אפ דיר !

אַט אזוי צום אמט געפענטעט,
טראַכט איכ מייןס, פונ מייןס פארבלענדעט,
וועקט מיכ אופ א קאָל א געזונטער :
— „אלטער, שלאָפסט? מיר האבנ הונגער,
” ניב פארשרייב די יונגע פאָד :
”טרודע פעניג — פרידריכ שמאר...”

כ'הייב זיכ אופ: אָ, דאָנעררוועטער
נאָכ איינ מאָל! אָ, הימל, געטער.
כ'בינ פארניכטעט, כ'בינ צעשמעטערט! —
זי, מיין ליבכענ, דאָנעררוועטער,
מיט א מאַנ זי שטייט פארפלאַמט,
כ'זאָל זי איינשרייבנ אינ אמט !

אונ דער שמאר — דער שמאָר, ער כאַכעט:
— „סיפאלט די מאַרק, די באַנ, ענ קראַכנ.
” מענטשנס קינד, דו ווערסט געשוירנ !
” סיגייט די מאַרק צו גרונט פאָלירנ,
” האַסט געשפאָרט דעם טייל בלויז, —
” אפ א טרונע ליי דיר אויס !”

דער קעלער צעפאלט

ווארט מען, ווארט מען חמנדפארקוויקטן,
ווארט מען אפ דעם מאן געמיינע,
וואָס אוועק איז ברענגענ גוט,
פון דער שטאָס דאָרט זיך דערן זי,
וואס מע טראכט זיך דארט, ווי קלערט מען
די בארויבטע צו באווערטן;
די פארשעמטע אפ דער ערד,
ווי באגיטיקט מע קלערט.

ס'ווייל דער באַס, דער באַס וויל וויסן
פונעם לאַנד פון באַלשעוויסטן!
צי סע לעבט נאָך און זיך ראנגלט
מיט די אינטערווענטן-שלאנגען?
צי דערשטיקט שוין און פאַרניכטעט,
ווי דאס בראונשווינג און מינכען,
ווי די ראָזע? ווי דעם קארל?
צי איז עמעס, אז געפאַרן
האט דאס לענין-פאָלק באזיגט,
אז עס זיגט דער באַלשעוויק!?

נאָך דער טיילער איז צעטראַגן,
איינער ער איז צוגעשלאָגן,

עפעס ברויעט, עפעס שטעכט אים,
קוקט צונט טיר געהיט, פארדעכטיק:—
וואס אזוינס דער שאַליעכ ברענגט,
עפעס רוקט זיכ אפ דער שענק.

אַטאָ קומט ער, דער שאַליעכ, —
פאַטשט ברענגט ער, פעק יעדעס,
סיפּאַנעם—ברויג, די נאַ—א ווייסע,
מיט א טאַש, ווי ערשט פונ רייזע,
מיט א היגקענדיקן טראָט—
קוקט מיט שרעק אונ רעדט מיט שפּאַט:
—פיל פונ אייכ, איג שענק פארוקטע,
האבנ מיכ געשיקט א קוק טאַג,
צי צעטיילנ שויג די גווירימ
מיט געמיינע דאָס אשירעט,
אַפצושאַפּן אַרעמ־רייכ, —
קומ איכ מערדנ דאָ פאַר אייכ:

קויכט אייכ ווייג אונ פולט דעם קעלעכ,
גווירימ דאָרט אזעלכע, וועלכע
ווילנ אונדז אלס שוטפים גלייכע
צו דעם גאָלד אונ זייער רייכקייט, —
כ'האב געזוכט די גאַנצע צייט, —
נייג, גיטאָ נאָכ זעלכע לייט.

כ'האב געזען דעם גוויר באַם ציילנ,
דאכט, ער טראַכט גאַרניט פונ טיילנ!
כ'האב געזען דעם גוויר באַם ביסנ,

דאכט, אימ פרעסט נישט דאס געוויסנ,
דאכט, ער האלט. סע שוין צעטיילט:—
איין טייל טוט, די צווייטע—צײלט.

ווידער גרייט דער געלט-מעכאַבל
פײער אפ א נייעם מאַבל.—
מערק פארכאַפט ער, לאַנד דערטאַפט ער,
אַלע שטערונגען צעקלאַפט ער,—
אַלץ אימ נוצט אונ אַלץ באגערט,
קלויבט צום נייעם קריג אונ מערט:
באַמבע-פירערט, גאַז-באלאָנעס,
פאנצערס, טאַנקעס, מאָרד-קאַלאָנעס,
אַלץ מוזיק, וואס וואָרט דעם צייכנ
אפ א שפיל טאָן לויב דעם סיכל,
לויב דעם פרידן, פרידנלויב:—
פעט-געבענטשט זאָל זײַן די רויב!

וועט ער אויך דעם שענק געפינען,
וועט ער אויכעט אונדז ווי שפינען
שפאנען אונדז, אימ שפינוועבס וועבן,
וועלט צו וונדן צוצולייגן,
הייסן קינדלען וועט ער אויכ.—
דאָס א פײַג, דאס קער צום בויכ!
אונדזערע בייכער, קעצ צו דאנקען,
טראַגט שוין ניט צו ווערן שוואנגער!
זאָל דער לונד אפ פלייש אונ פעלן
דיזע זאַכ אין דאָרפ באשטעלן.
כ׳האב געזען דאס פאַלק, סע שמאַכט,
נאָכ געשמאַק די קינדער באַקט.

אומעטום, ווו כ'האב געוואנדערט,
גלוסטן ווייבער, ווייבער שוואנגער.
קעפ און הענט—צוריק גענויגטע,
בויכ און ברוסט—פארויסגעפויקטע.
אָפּן מויל און אויג צום רוימ—
און די פיסעס האַלטן קוימ.
און די בייכער—גלייכ זיי מעקענ:
„נאַט אייכ, נעמט אייכ, עס וועט קלעקנ
אפ צו קוילענ, אפ צעשטיקלענ
אינ די קריגנ, אינ פאבריקנ“.

„טראַגן ווייבער פולע בייכער
צו דער נייער קריג פונ רייכע.
טראַגן פלייש־בערג, מענטש געמיוזעכצ,
זאָל זיכ עס דערווייל דאָ פיווענ.—
בעסטע סכורע—מענטשנ־פי,
שענטטער האנדל—מענטשנ־מי.“

„כ'האב באגעגנט אינ אלטאָנע,
אינ א שענקל קריגס־אלמאָנעס.
צוגעהערט א שאַק געשיכטעס,
דורכגעזאַפטע מיט אינטריגעס,
שמאַרצ, געוואַנטקייט און פארברעכנ,
אַלץ געטאָנ אפי דערגרייכנ
נאָכאַמאָל פאר זיכ א מאַנ.—
ס'פערד האט לייב צו זיינ אינ שפּאַנ.“

„כ'האב באגעגנט ארעסטאַנטנ,
ארבעטס־פרויענ. וויסט ווי טראנטעס,

שטארק-מיט פאָליציי באוואָפנט
האַט מען זיי געפירט צום שטראָפּן:
פאר דער פרוכט, דער „פרוכט פונ ליבע“,
וואס זיי האבן אָפּגעטריבן,
ניט געוואָלט אפּ וועלט זי ברענגען,
אפּ צו הונגערג אונ קרענקען,
ס'וויל דער קנעכט קיין קנעכט געבוירן,
פרייזיג האט ער זיכ געשווירן!
אָבער וואס באַמ קנעכט הייסט רעכט—
הייסט באַמ רייכט א פארברעכ.

כ'האב באגעגנט דאָרט סטודענטן,
שטרייקברעכער פונ האָט צעברענטע.
א באראָטונג מיט באריכטן,
ווי די שטרייקער צו פארניכטן.
איינער א צעהיצטער פראַנט
האט מיט יעלכע רייד געסאַמט:

— „די יידיש-באנקיריש-מארקסיסטישע באַנדע,
זי האט אונדז באשמוצט מיט דער וויימארער שאַנדע,
פארקויפט אונדווער היים אפּ דער בירושע ווערסאַלער,
געשמיצט זיי גערמאנען צו פיס פאר די גאַלן.
דארפן מיר בלייבן אווי אפּ די קני?
אינ שמוציקן שטייער בא יידן-באנקירער
זאָל שמאַכטן זיי גאַציע פונ וועלטן-באזיגער?—
ני!

די אינערע פיינדע, מיר דארפן זיי נעמען,
מיט הונגער די שטרייקנדע אפּוואַרגן זיי.

און כאָפּטעסווייז, מענגעס
מיר דארפן זיי ברענגען.
צום ווארשטאַט זיי קלעמען:
דריי!

מיר זיינען דאס וויסן, דאס קענען, דאס גלויבן
און אונדזערס די גאון, די קנוטן און קוילן,
און מאָטער-מאשינעס און טורמעס צום פוילן,
די וועלט נאָר פון אונדז דעם גייסט זי שעפט.
מע דארפן נאר א פאַק טאָן
די מענגע די הוילע:
שלעפט!

מיר דארפן א מאכט פון גערמאַנישע טאַטן,
דערווארגן דעם פרעמדלינג—דעם גייסט פון די ראַטן,
אינ פאַטערלאַנדס-גייסט די אָרדענונג ברענגען!
מיר דארפן באלאָנען מיט סאַמען צעהענגען
אפ ארבעטער-פאַרשטעט, אפ זייערע היימען
און ווו סע וועט אומגיין דער כאַלעם דער וויסטער
צו מאַכן פון דייטשלאַנד א לאַנה א מאַרקסיסטיש—
איז סאַמען די אויגן, זיי סאַמען, זיי בלינדן,
פארטרייבן אינ שטייג!
גוסמוטיק שטיי זיינען מענטשעלעך בלינדע,
זיי וועלן אונדז ארבעטן שטילע און קינדלען
און דירעס פארהיטן פון שטרייק!

„ווייטער האב איך זיך באגעגנט...
נאָר אוועק באַר, גיט דערוועגט זיך
זיינ דערביי. בינ קליין געוואָרן

פאַר דער מעכטיקייט פֿין צאַרן,
וואס צום אויג מײנעם דערגרייכט, —
ארבעטער געזען, קנעכט,
זעלכע, זעלכע, שיידימ ווייסן,
ווי סע נעמט זיך אַזאַ דרייסטקייט!
א געוואַנטקייט אַזאַ בלויען! —
גלייך דער געלט־מענטש, זעלט־מענטש גרויסער
שטייט פאַר זיי די הענט פארדרייט,
ווי א מאַסן־מערדער שטייט.

„כ׳הער און קוויק זיך אונ סע שוידערט:

„אויט מיט זויגערס! אויך מיט גוידערס!
נאָך די ארבעטער רעגירן!
אונדזער זעלט אלײן מיר פירן.
לענין זאָגט: די קייט צערמיסט,
רוסלאַנד אײך א מוסטער ווייזט!“

„כ׳זע, ס׳איז ניט גלאַט זעטער זאַרפן,
זאָרט און טאט בא זיי איז — שארפן
פון איין שווערד, זײ זײנען אַלע
גרייט אינ פלאַם, אינ שלאַכט צו פאַלן,
אויסצופירן די אידיי.
כ׳האב זיך אָפגערוקט פון זיי.“

האבן זענקלייט זיך צעשריגן,
און דער באַס האט אויסגעשפיגן:
„דאנערזעטער! וויסער נאָך דו,
וואס־זשע האסטו נאך דערפאַרן!?”

טוט שאַליעכ זיכ א שאַקל:
" זייער דרייסט האט מיכ דערשראָקנ...
זייער מוט פארקאפט דעם אָטעם,
זייער מוט... כ'האב אָפּגעטראַטן.
עפעס שטעקט אינ קאַמוניסטן
אזאָ קראַפט. דער סאַמע וויסטער
ארבעטער, זעט העלדיש אויס,
וועג ער קומט פונ זיי ארויס".

קלינגט שאַליעכס קאָל צערידערט,
פּרֹצִים ווערט דער שענק דערציטערט:
פונ א קראַג אינ ווינקל-קעלער
טרינקט דער ניכטערער, דער טיילער.
טרינקט, דעם קראַג אונ מויל פארזויגן,
מיט פארשטאַרטע, ווילע אויגן,
מיט פארקעמפטע, גרינע הענט,
פונ דער שיקער-ווכט ער ברענט.

— קלאַנט, שיקורים, יאַמערס אלע,
ס'הייבט נער קעלער אָג צעפאלן
פונ די גרוסן פונ דער שטאַט דאָרט,
פונ דער ניכטערקייט, וואָס דראָט אונדז!

שוידערט שטילקייט, טריפן קראַנען.
נעמט א צווייטער אומגליק שפּאַנען.
הערט מען טראַטן שווערע, גרעלע,
אַנגעקומען איז דער געלער,
דער, וואָס היט דעם שענק ארום,
געלער וועכטער, וואט איז שטום.

וואָבן דארפּ ער דאָרט, דער שטומער, —
 גיט אין שענק ארייַנצוקומען.
 שטייט דער געלער א פאַרטראַכטער
 און מיט שטימ אַנ ערשט דערוואַכטער
 שרייט ער: „כ׳היט גיט מער קײַן קרענט!
 סאָכרימ מעסטנ שוינ די ווענט!“
 ווערנ שטאַר פאר שרעק די טרינקער,
 נאָר באַם באַס די ציינער פינקלען: —
 „אויכ דער וועכטער, אויכ דער שטומער
 האָט שוינ אויכעט שפראַכ באַקומען...“

מיטאַמאָל, די טיר צעפראַלט זיכ
 און דרייַ בייַכיקע געשטאַלטנ
 קומען אָן, געשטאַפטע, פעסטע,
 אינעם בויכ זיי שטעקט דאס בעסטע.
 ערשטער — אינ א ברויגעם ראָק,
 רירט אָן אלעס מיט זײַן שטאַק.
 וויגט זיכ ברייטלעך אינעם גייען,
 קלאַפט אינ בענק, אינ פעסער־דייען.
 רעדט צעקראַכנ, הייליכיק, פריציש:
 — ס׳ארא שמוצ דאָ, ס׳ארא אַפּעש!
 היינט נאָכ, הערנ, מאַכט עס לער,
 כ׳וועל קײַן ווייל גיט וואַרטנ מער.

טוט דער טיילער זיכ אינדרײַען
 א פארבויג און קלאַגערש ברײַעט:
 „וואס, פארלירנ שוינ מײַן ווערדע,

„בא דער פאָליציי-באהערדע?
„דעם אגענט מע דארפ ניט מער?
„קויפלייט גרייכנ אויב אהער!
„שלעכט געארבעט מיין אנשטאַלטר?
„שלעכט די אגענטור פארוואַלטער?
„אויסגעגעבן קאַרג צעשטערערס?
„קאַרג געפערלעכע פארכמערער?
„קענט איר האנדלען, הערשן פריי,
„אַן געהיימער פאָליציי?“

„ווער וועט נאָך אזוי געלינגען
„האַלטן זײַט פון שטאַט די טרינקער!
„אַפהאַלטן די נישט-פארמאָגער,
„מאַכן גוואַלדן, פענצטער שלאָגן,
„אַפ די הויפטגאַסן צו שליכט.
„שטערן אינעם פרעס די רייכע.
„וועמען וועט נאכ מער געלינגען
„אויסטאַפן בא יעדן טרינקער,
„וואָס סע טוט זיך, ווער סע שמייעט,
„ווער פון איבעריקס סע ברייעט?
„ווער האט נאכ אזוי געלונגען
„טרינקער-פּיין אינ ווייַן פאַרטרונקען,
„אינ געשיכטעס אָן אַ סאַפּ,
„אונ פון וועלס געמאַכט צו שאָפּ!“

זאָגט דער הער צו די באגלייטער,
אונ די גרויסע אויגן דרייט ער:
ווארפט דאס שמוץ פון יענזייט שוועלן,

מאָרגן די מאַשינעס שטעלן,
איבער-איבערמאָרגן ניין
דאָרפ אין לאַגער-קראָם שוין זײַן.

יאַסיע האט אין טרוימ-פארטויבטקײַט
דאס געהערט אונ גיט געגלויבט זיך.
נאר די שטימ, וואָס קלינגט באַקענטלעך,
פלעט זי, ליימט זי, מאַכט געפּענטעט.
עמעצ האט גערוקט דעם טיש, —
ז'האט זיך אופגעכאַפּט צעמישט. —
ס'איז דער טיילער נאַכגעקראָכנ
אפ די קני, דעם הער-געבראָכנ
זיך געבוקט, געקלאָגט, יעלאָלעט:

„לאָזט מיר אָפּ דעם גרוב. איך צאָל ניט?!
„לאָזט אַן אלטן פּאַליציסט
„לעבן אפּ זײַן הויפּט מיסט!“

שענק-לייט שאַרן, טויט-דערשלאָגן,
דאס געבייט זיך אפּצוטראָגן,
— אַלצדינג טויג אים, דעם באַדריקער,
אויך די היימ טונ די צעפּליקטע,
אויך די בלאָטע אָפּגערויבט,
אויך דאס זינקען גיט דערלויבט.

אַט אזוי האט מען געשלאָפּט זיך,
קאַליקעס אונ שלעק אונ שלעפּערס,

צו דער שטאָט צוריק, צו מיסטן,
נאָכמער קראַנקע, נאָכמער וויסטע.
עפּשער דאָ אונ עפּשער דאָרט, —
עפּשער דאָרט מען זיי נאָכ פּאָרט.

אומגעריכט ארויסגעשטויסן,
האָט זיכ יאָסי באַלד אינדרויסן
שלעכט דערפילט אונ ווי א ווילדע
אָנגעקוקט דאס נייע שילדל
אפ דער טיר פונ שענק, דאָס נייע:
העכטעס טראַקנעס טאַטן-אייז.
אָפּגעאנגענ א פּאָר שפּאַנענ,
איז דער באַס לעמ איר געשטאַנענ,
צו דער שטאָט זיינ האנט געווענדעט,
האָט פונ מויל זיינעם געבלענדעט:
— קומ, אָט איז צום פּאָרט דער וועג,
דאָרטן גייט אונדזער געשלעג...

אינהאלט

ארמניער 3

רויטארמיינישע

9	„פרזיוו“
12	אז היי אייב
13	מע רוכט מיכ אויס
14	מע רוכט א גרו אופ
15	וואַרשעווער שאבעסניק
17	וואַכיליעוו
19	גראַנאַטניקעס
21	קאַנטראַל
23	רויטע ארמיי
24	רויסארמייער, באַלשעוויק
25	מאַטרָנס-ליד
27	א בריוו דעם כאַווער וואַרשעווער
29	רויטע רייטער

אינצעכ

33	איכ האב מיכ סארשריבנ
35	אייג קראַפט שטויסט
36	בייגן זיער אידל
37	אַנגעקוועלט האב איכ
39	אלע וואַגיקע טיילן
40	דריי באַנאַכט

42	אילנדיק וואָרם איך
43	מאַרנ מיסטער, צו וועמען
45	די פּאַרע פּונ שטאַלענע סטרוושקעס
46	די יונגע פּרוי
47	סע גיט מיר דער מיסטער
48	צו אלע וואַרטאַטן
49	פּראָסט אינ די דרייסיקער
51	אַם די וואַרטאַטן
53	דערציילט אונדז, ווי גייט
54	טרעפּ-אַראָם
55	האַט וואָניע זיך ביטער געאַמפּערט
57	ביז צו די צעכטן
58	נעמט דער פּאַרטאַקטיוו
59	צווישן דעם בינטל
61	סע גייט צו די לעגיניטע
63	מיר איז איבערגעגעבן
64	אַם אלע לאַנגע טישן
65	אינדוויסן איז טיפע נאַכט
66	אַ גרויסער קאָועד
67	צום סאַפּ פּונ דער נאַכט־מישטוירע
68	מאַרשמייט, פּאַרוואָקט
69	לויב אונ רום
70	ס'האַט אלעמען צעקאַכט
71	מיר, וואָס די קויכעס גיט קאַרגן
72	ביהאַב אים באַם קניס פּונ טראַמואַיען
73	דער יונגער שאַכט מינער
74	פּלוצים, די שַׁמנ ווערט געשלאָגן
76	אינ אַ ווינקל פּונ צעכ
78	רויטע קאָמאַנדירן אַ קאָמאַנרע
79	אַ דערלאַנגערקע האַט מאַרשעטיקט
80	יענע נאַכט
82	ווי מע רערועט
83	אַנדערש זעט מען גיט
84	איז היינט דער אלטער
86	ערשט בילד
88	צווייט בילד

90	דריט בילד
92	פערט בילד
94	די אייזערנע פיס פון מאַשינעס
95	ארפּגעבראַכט פון אויסלאַנד
97	אידער כ'האב ארוטגערייניקט
99	אלציינס
100	באמ זייט פון גיגאַנטן-געראָנגל
102	א יינגל מיט דאָרפֿישע געוויינטשאַפטן
103	ארויס פון גערויִש
105	שוויג עטלעכע מאָל
107	סע שליסט זיך אָפּ
109	וועהיגן לעווימסטו
110	גו, שרייב דיר אויס אינסטרומענטן
111	איני קעמערל שטייט
112	צווישן די מאסן
113	באַיקא דער יונגער
115	פירט אונדז אקיימיטש

א ריזע אפּ מיזרעכ

121	דער אָפּפאַר
123	נייע פארשויענע אונ דער שמועס מיט זי
127	באנענעניש
129	צוב יאָנטעוו
131	כאַזאַקן-יינגלעך
134	איבער דער איליער ברוק
138	טורקסיב
142	סטעפעס אונ זאַמרב
145	נאָר פון הינטער די באַרכאַנען
146	אינעם לאַנד אָט דאָ ניט לאנג
149	"דאָיאָש סיביר"
152	העכער די קיאָסט
155	אַלט-בוכארא
158	א הייליקנס טפילע
161	צוריקוועגס דורכ אונגעקויסטאָג
162	אַנגרייט

164	מח אינ סאמארקאנד
166	סע שטעקען ארויס
169	שווער איז די אייגעט
171	סע מעלט ניט דעם מארק
174	די גליקע זונ
176	פונ דרויסן דערלאנגט

דײַטשלאַנד

181	די סייסט
182	איינער א הארבסט
184	נאכ דער הימלשער אנאלע
185	פלעגן ווונדער-פארטאגן
186	איצט קען איך די פארטאגן
187	באקאנטשאפט
189	האמבורג, אקטיאבער 1923
190	דער ארבעטלאזער און זייג מאמע
192	גיי איך אווי
193	אינמיטן שטאָט
194	נייען מיר הינטערן שטאָט
195	אינ פרעמדער שטאָט
197	בערלינער בערווע
198	די סאָחעטישע שים אינ האמבורגען פארט
200	קאפע - גאלדענער פראק
202	היפארואם
204	די קליינע מ
205	אם בארקאס דורכ עלערהאלצער שלח
207	„חילאָנארצין“
208	אפן שים - קאפ-נאָרט

אינ אלטאָנער שענקען

223	דער פליישער
230	דער כאַסענער-עניסטראַטער
240	דער קעלער צעמאלט

ЦІНА 4 КРБ.
ПАПКА 45 КОП.

ЛІМ

Л. КВІТКО. ПОДРОЖІ І ПЬЄМИ.